

Leo Trotskij

Mellan rött och vitt

En studie över några av revolutionens grundläggande frågor med speciellt avseende på Georgien

(Socialdemokratin och interventionskrigen)

(1922)

Översättning: *Per-Olov Eklund*

Fackgranskning, redigering: *Martin Fahlgren*

Inledning.....	i
Bibliografisk anmärkning.....	iv
Dedikation.....	iv
Introduktion.....	1
1. Myt och verklighet.....	7
2. Strikt neutralitet.....	16
3. Den inre regimen.....	23
4. Försiktighetens period.....	29
5. Georgien och Wrangel.....	31
6. Upplösning.....	35
7. Den georgiska Gironden som politisk modell.....	41
8. Demokratin och sovjetsystemet.....	45
9. Självbestämmande och revolution.....	52
10. ”Allmän opinion”, socialdemokrati, kommunism.....	58
Bilaga: Manifest från den georgiska sovjetkongressen till världens arbetare.....	65

Inledning

Mellan rött och vitt författade Trotskij efter det att sovjetiska trupper i början av 1921 intagit i Georgien och avsatt den sittande mensjevikiska regeringen. Trotskij var personligen emot denna invasion. Att även Lenin var tveksam till eller emot detta företag har länge varit känt. I arkiven har man funnit nya dokument som tyder på att Lenin inte ens var med om att fatta beslutet att erövra Georgien – det ska ha tagits av Stalin (som själv var georgier) med stöd av flera andra georgier i kommunistpartiets högsta ledning.

Snart uppstod även hårda motsättningar mellan de lokala georgiska ledarna och den centrala bolsjevikedningen, något som Lenin skulle ägna en stor del av sin sista tid åt att försöka rätta till.¹

För att ge bakgrunden till erövringen av Georgien och den föreliggande skriftens plats i detta drama följer här ett utdrag ur Deutschers [Den väpnade profeten](#).

I augusti 2010

Martin F

Utdrag ur Isaac Deutscher, *Den väpnade profeten* (slutet av kapitel 13, "Revolution och erövring")

Strax efter det polska kriget framträdde Tuchatjevskij som förespråkare för revolution genom erövring. Han hade inte kunnat smälta nederlaget vid Vistula, den enda motgången – och vilken motgång – som han hade lidit under sin kometkarriär. Han hade anslutit sig till bolsjevismen först 1918, då som ung officer, och nu var han, vid tjugosex års ålder, Röda Arméns mest lysande och berömda general. Han arbetade tveklöst åt sovjeterna, men han var revolutionens soldat, inte en revolutionär. Han var inte hämmad av partiets traditioner, och han hämtade inspiration från Napoleon snarare än från Marx. Han förstod inte varför bolsjevikerna skulle behöva förkasta idén om att med bajonetter sprida revolutionen. Han utvecklade sina åsikter i essäer och föreläsningar vid militärakademien och hävdade att det både var möjligt och legitimt för Röda Armén att påtvinga ett kapitalistiskt land revolutionen "utifrån". Något senare föreslog han t.o.m. att en internationell generalstab skulle bildas inom Röda Armén och leda revolutionära krigshandlingar i alla länder. Med sin intellektuella impulsivitet, sin originalitet och sitt mod gick han öppet till angrepp mot partiets tabun. Men han presenterade sin sak i så extrem form, att den inte vann mycket gehör. Andra ledare från inbördeskriget var benägna att godta hans resonemang, dock först efter urvattning av dem. Det fanns i varje fall en logisk länk mellan Tuchatjevskijs synsätt och deras envisa krav på att Röda Armén skulle acceptera en uttryckligt offensiv militär doktrin.

Trotskij bekämpade denna nya stämning. I efterdyningarna från det polska kriget växte frestelser, som han varnade för, att exportera revolutionen med vapenmakt. Varningen löper som en röd tråd genom hans skrifter och tal från denna period. Hans rationella opposition mot revolution genom erövring var på sätt och vis endast motstycket till hans nästan irrationella tro på de västerländska arbetarklassernas begär efter revolution och deras förmåga att genomföra den. Han var så orubbligt övertygad om, att Europas och Amerikas proletärer av sina egna omständigheter redan var tvungna att följa i bolsjevikernas fotspår, att han inte tvekade om det fundamentalt skadliga i varje försök att utföra revolutionen för dem eller att knuffa och sticka dem med bajonetter. Han såg världen som havande med socialism. Han trodde inte att havandeskapet kunde vara länge. Och han fruktade att varje otåligt försök att påskynda det skulle resultera i missfall. Den solidaritet som den ryska revolutionen var skyldig andra

¹ Se [Lenins sista strid](#) av M Lewin, samt Lenins [Brev till kongressen m m](#) (avsnittet "Till frågan om nationaliteterna eller om "autonomisering") och [Sista breven](#)

länders arbetarklasser, framhöll han, borde den visa främst genom att hjälpa dem förstå och tolka sina egna sociala och politiska erfarenheter och sina egna uppgifter och inte genom att försöka lösa dessa uppgifter för dem. Under en kontrovers anmärkte han argt, om envar som ville ersätta revolution utomlands med Röda Arméns operationer, att ”det vore bättre för denne att man hängde en kvarnsten runt hans hals och kastade honom i havet”.

Men styrkan i denna nya bolsjevikiska böjelse gjorde att den inte helt kunde undertryckas. Den manifesterade sig snart på nytt i Röda Arméns invasion av Georgien.

Fram till februari 1921 hade Georgien styrts av en mensjevikisk regering, med vilken sovjeterna slutit fördrag under kriget mot Polen. Nästan hela Kaukasus var redan under sovjetisk kontroll och det mensjevikiska Georgien var en tagg i dess sida. De georgiska mensjevikernas anspråk på nationellt oberoende var ganska falskt: före Oktoberrevolutionen hade de själva talat för Georgiens samgående med Ryssland och begärt endast begränsat självstyre. Deras nuvarande separatism var en lämplig förevändning. Blotta existensen av det mensjevikiska Georgien gjorde det svårare för bolsjevikerna att konsolidera sin regim i resten av Kaukasus, och bolsjevikerna hade inte glömt, att de georgiska mensjevikerna på ett ömkligt sätt hade underkastat sig först den tyska och sedan den brittiska ockupationen av deras land och med hårda medel kuvat de georgiska bolsjevikerna. Ändå hade den sovjetiska regeringen högtidligt förbundit sig att respektera Georgiens självständighet och den hade erkänt mensjevikeregeringen. Politbyrån hoppades att Georgien till slut skulle finna lockelsen från det sovjetiska Kaukasus oemotståndlig, att landets mensjevikiska ledare inte skulle vara i stånd att regera landet i opposition mot alla dess grannar och att scenen på så vis skulle iordningställas för ledarnas kapitulation inför lokala revolutionsstyrkor. Följaktligen var politbyrån benägen att tålmodigt vänta till experimentets tid gått ut.

Trotskij blev därför mycket förvånad, när han i mitten av februari 1921, under en inspektionstur i Ural, fick veta att Röda Armén hade tågat in i Georgien. Han var just på väg tillbaka till Moskva för att delta i ett möte med centralkommittén, och före sin avfärd kontaktade han Sklijanskij, och förhörde sig om vem som hade givit order om intåget och varför. Det visade sig att invasionen kommit som en blixtnedslag från en klar himmel även för överbefälhavaren. Trotskij misstänkte att äventyret ansvarslost arrangerats bakom ryggen på generalstaben och politbyrån och han tänkte ”ta upp saken inför hela centralkommittémötet” och ställa den förmodade äventyraren till svars. Men marschordern hade utfärdats med politbyråns godkännande, av Kaukasus’ Revolutionära Krigsråd, vid vilket Ordjonikidze, Stalins vän och själv georgier, tjänstgjorde som chefskommisarie. Politbyrån hade övervägt saken i Trotskij frånvaro. Stalin och Ordjonikidze hade rapporterat, att ett bolsjevikuppror med starkt folkligt stöd hade utbrutit i Georgien, att utgången stod och vägde och att Röda Armén endast skulle förkorta striden. Politbyrån som naturligtvis behandlade Stalin och Ordjonikidze som experter i georgiska frågor, tog deras råd.

Resningen i Georgien hade emellertid inte det folkliga stöd, det talats om, och det tog två veckor av hårda strider för Röda Armén att komma in i Tiflis, Georgiens huvudstad. Likt andra mindre gränsfolk hade georgierna många och långa minnen av det tsaristiska förtrycket. Den framtvungade återanknytningen väckte våldsamt harm. Missnöjet dröjde kvar länge än och kom att indirekt speglas i de georgiska bolsjevikernas opposition mot Moskvas centraliseringspolitik. Detta skulle bli en av de främsta tvistefrågorna mellan Stalin och Trotskij under det sista året av Lenins ledarskap. Men för stunden accepterade Trotskij invasionens fullbordade faktum. Operationerna kunde inte inställas. Man kunde endast försöka mildra deras inverkan. Detta gjorde Lenin på egen hand. Han varnade Ordjonikidze och andra kaukasiska kommissarier och uppmanade dem ”att uppträda med respekt mot Georgiens suveräna institutioner och visa speciell uppmärksamhet och försiktighet mot den georgiska befolkningen”. Han ville bli informerad om varje brott mot hans instruktioner och om varje tecken

till irritation från georgiernas sida. Han uppmanade vidare Ordjonikidze att försöka få till stånd en försoning med mensjevnikerna, även med Jordania, den mensjevnikiska regeringschefen, som inte varit absolut fientlig mot den sovjetiska regimen. Det fanns inte mycket mer Trotskij kunde göra eller ville få gjort för ögonblicket. Lenins tillsägelser fick emellertid inte mycket verkan, eftersom de invaderande, som kränkt Georgiens suveränitet i stort, inte var på humör att respektera den i smått. Men det tog tid innan detta stod klart.

Trotskij fortsatte att kritisera och allmänt fördöma idén om revolution genom erövring. Men han tyckte inte det var motiverat att offentligt diskutera de speciella meningsskiljaktigheterna om Georgien och än en gång ironisera över politbyråns kollektiva ansvar. När de socialdemokratiska ledarna i väster, Kautsky, MacDonald, Henderson och andra, högljutt krävde Röda Arméns evakuering från Georgien, svarade Trotskij dessutom med ett *tu quoque*: han skrev en pamflett där endast ett kort stycke ägnades åt invasionen.² Han underströk Röda Arméns rätt att bistå varje verklig revolution utomlands, men han undvek frågan om en sådan revolution hade ägt rum i Georgien. I stället koncentrerade han sig på att klart avslöja ohållbarheten i den socialdemokratiska kritiken mot den ryska revolutionen, på de koloniserade folkens öden, etc. Med hela sitt eldiga temperament försvarade han sovjeterna, vare sig de hade rätt eller fel, mot deras fiender och ljumma vänner. I världens ögon bar han därför en stor del av ansvaret för invasionen av Georgien.

Den revolutionära cykel, som första världskriget satt i rörelse, höll på att fullbordas. I början av denna cykel hade bolsjevismen burits fram på vågkrönet av en äkta revolution. Mot dess slut började bolsjevismen sprida revolution genom erövring. En lång mellanakt, den varade nästan ett kvarts sekel, skiljer denna revolutionscykel från nästa, som andra världskriget satte i gång. Under denna mellanakt expanderade inte bolsjevismen. När nästa cykel började, skedde det från den punkt där den förra slutat, d.v.s. med revolution genom erövring. Det är vedertagen åsikt inom krigshistoriken, att det finns en kontinuitet mellan slutfasen i ett krig och inledningsfasen i nästa: de vapen och de idéer om krigföring, som uppfunnits eller utformats mot slutet av en väpnad konflikt, dominerar första stadiet i nästa konflikt. En liknande kontinuitet kan upptäckas mellan de två revolutionscyklerna. 1945-46 och delvis också 1939-40 började Stalin där han, och i viss mån han och Lenin, hade slutat 1920-21. Trotskij fick aldrig bevittna det väldiga kapitel som Stalins revolutionära erövringar skrivit i modern historia. Hans inställning till de tidiga symptomen på denna utveckling var aldrig helt klar. Han var för revolution men mot erövring, men när revolutionen ledde till erövring och erövringen befordrade revolution, ställdes han inför ett dilemma som, ur hans synvinkel, inte tillät någon tillfredsställande lösning. Sin opposition mot den revolutionära erövringen utvecklade han aldrig till randen av en brytning. Å andra sidan lämnade han efter sig denna talande halv-varning och halv-förbannelse: ”Den som vill föra revolutionen utomlands med bajonetter, borde man hänga en kvarnsten runt halsen på ...”.³

² Här åsyftas skriften *Mellan rött och vit*, dvs den skrift som följer nedan.

³ Detta att Trotskij var kritisk mot erövringen av Georgien var ingen hemlighet i Sovjet under Stalin-epoken. En rysk stalinistisk historiker, som försvarar erövringspolitiken, skrev t ex följande:

”Trotskij motsatte sig framryckningen mot Warszawa, inte för att han ansåg vara styrkor otillräckliga ... utan på grund av en socialdemokratisk fördom, att det vore fel att införa revolutionen i ett land utifrån. Av samma skäl kritiserade Trotskij Röda arméns hjälp till rebellerna i Georgien i februari 1921. Trotskijs antibolsjevnikiska, kautskyistiska resonemang förkastades med eftertryck av CK, både i juli 1920, i fallet Polen och i februari 1921, i fallet Georgien.” (N.N. Popov: *Outline history of the CPSU*, vol II, 1934, sid. 101)

Bibliografisk anmärkning

Leon Trotskijs skrift *Mellan rött och vitt* publicerades för första gången 1922 i Ryssland under titeln *Mezjdu Imperializmom i Revoljutsiej: osnovnye voprosy revoljutsii na tjasnom primere Gruzij* (Mellan imperialism och revolution: grundläggande frågor...).

Den publicerades på nytt i Moskva följande år, tillsammans med andra verk (däribland *Kommunismen och terrorn*), i en enda volym med titeln *Osnovnye Voprosy Proletarskoj Revoljutsii* (Grundläggande frågor om den proletära revolutionen).

Den första engelskspråkiga upplagan publicerades i London 1922 av det brittiska kommunistpartiet under titeln *Between Red and White, a study of some fundamental questions of revolution, with particular reference to Georgia*.

Dedikation

Till minnet av Stepan Shaumyan, Alex Japaridze och 24 andra Baku-kommunister som sköts utan utredning eller rättegång på en enslig plats mellan stationerna Pereval och Achtja Kun i Transkaukasien den 20 september 1918 av Teague-Jones, chefen för den brittiska militära expeditionsstyrkan i Asjkhabad, med vetskap och godkännande från de andra brittiska myndigheterna i Transkaukasien, främst då befälhavaren för de brittiska styrkorna i Transkaukasien, generalmajor Thompson;

Till minnet av de arbetare som sköts av den mensjevikiska regeringen under ett möte i Alexanderträdgårdarna i Tbilisi [Tiflis] den 10 februari, 1918;

Till minnet av tio-, hundra- och tusentals kaukasiska kommunister som dog i kampen för sovjetregimen, skjutna, hängda, torterade till döds, av den transkaukasiska ”demokratiska” koalitionsregeringen, av det ”demokratiska” Georgiens mensjevikregering, av de trupper som tillhörde den med det ”demokratiska” Transkaukasien allierade sultanen, av de trupper som tillhörde den hohenzollerska protektorn av det mensjevikiska Georgien; av de brittiska trupper som gick in i Georgien för att gemensamt med mensjevikerna bekämpa kommunisterna, av Denikins och Wrangels vita garden, direkt eller indirekt hjälpta av de georgiska mensjevikerna;

Till minnet av de revolutionära ledarna för bonderevolten i Ossetien, Abchazien, Adzjarien, Gurien osv., skjutna av den mensjevikiska regeringen i Georgien.

Författaren tillägnar denna bok,

skrivna med avsikten att avslöja de lögnar, smädelser och det förtal som stiger som ett tjockt moln från förtryckarnas, imperialisternas, rånarnas och mördarnas och deras politiska mutkolvars och villiga lakejers läger.

Introduktion

När dessa rader skrivs är det mindre än tre veckor kvar till den tidpunkt som fastställts för Genua-konferensen. Ingen kan uppenbarligen ännu säga när konferensen verkligen öppnar. Den diplomatiska kampen kring denna konferens är mycket nära sammanflätad med den politiska agitationen mot Sovjetryssland. Mellan borgarklassens diplomati och dess egen socialdemokrati följer man troget principen om arbetsfördelning; diplomatin genomför sina intriger, medan socialdemokratin mobiliserar den allmänna opinionen mot arbetarnas och böndernas republik.

Vilket mål har denna demokrati? Att ålägga det revolutionära Ryssland högsta möjliga pris; att tvinga henne att betala högsta möjliga skadestånd; att se till att det privata kapitalet gör intrång på sovjetiskt territorium i största möjliga skala; och att skapa största möjliga privilegier för utländska och ryska finansärer, industrimän och ockrare mot arbetarna och bönderna. Den mask som hittills har dolt dessa krav, nämligen ”demokrati”, ”rättigheter”, ”frihet” osv. har nu kastats åt sidan av den borgerliga diplomatin, precis som handlaren river av omslagspappret från ett tyg när han behöver visa upp varan, köpslå och mäta upp den i meter.

Men det borgerliga samhället låter inget gå till spillo. ”Rättigheternas” omslagspapper överlämnas till socialdemokratin, eftersom det råkar vara dess speciella varumärke, dess handelsvara så att säga. Andra internationalen – och vad som kan sägas om denna gäller även dess skugga till vänster, två-och-en-halv-internationalen – uppjuder alla krafter för att bevisa för arbetarna att de arbetande massorna i Ryssland inte förtjänar något stöd i sin kamp mot världens ockrare, eftersom sovjetregeringen inte efterlever vare sig ”rättigheter” eller ”demokrati”.

Som alla vet begick vi vår mest skändliga handling av ringaktning mot ”rättigheter” och ”demokrati” genom oktoberrevolutionen. Den utgör vår arvsynd. Under de första åren försökte bourgeoisin krossa revolutionen med svärdet. Nu nöjer den sig med att lägga fram omfattande kapitalistiska tilläggsförslag. Kampen koncentreras nu runt omfattningen på dessa tilläggsförslag.

Andra internationalen vill emellertid utnyttja Genua-konferensen till att återupprätta ”rättigheterna” – vilket skulle innebära ett helt otvetydigt program – genom att inte släppa in sovjetregimens ”ockrare”, ”diktatorer”, ”terrorister” till Genua utan att istället ta dit den konstituerande församlingens kvarlevor. Men en sådant sätt att ställa frågan skulle vara rent ut sagt löjligt, och för resten vara oförenligt med borgarklassens planer. Andra internationalen borde minst av alla göra anspråk på att vara demokratins riddare. Den är enbart dess Sancho Panza. Den vågar inte ställa frågan i dess fulla omfattning. Den trånar bara efter små eftergifter.

De små demokratiska vinsternas stridsfana bärs nu av Georgien. Sovjetrevolutionen i Georgien genomfördes för bara ett år sedan. I ledningen för Georgien satt ett av Andra internationalens partier. Den mensjevnikiska republiken manövrerade hela tiden mellan imperialismen och den proletära revolutionen och övergick till den förra i sin kamp mot den senare. Detta är helt i linje med Andra internationalens roll. De georgiska mensjevnikerna pris för samarbetet med kontrarevolutionen blev deras eget fall. Samma oundvikliga resultat väntar Andra internationalen självt. Inte att undra på att den internationella socialdemokratins kamp för det ”demokratiska” Georgien har antagit en tämligen symbolisk karaktär.

Trots detta kan inte ens de fantasifullaste inom Andra internationalen tänka ut några argument till fördel för de georgiska mensjevnikernas anspråk som inte redan nöts ut av de ”demokratiska rättigheternas” försvarare Miljukov, Krestinskij, Tjernov eller Martov. I

princip är det ingen som helst skillnad mellan de två uppsättningarna fordringsägare. Socialdemokraterna lägger nu fram sin sak i ord, det den imperialistiska pressen tidigare tryckt. Detta kan man lätt förvissa sig om genom att läsa igenom Andra internationalens exekutivkommittés resolution om Georgien.

Resolutionens text förtjänar att analyseras. Stilen återspeglar inte enbart personerna utan även partiet. Låt oss lyssna på den politiska stilen hos Andra internationalen när den riktar sig mot den proletära revolutionen:

1. Georgiens territorium har ockuperats av Moskvaregeringens trupper som upprätthåller en regering i Georgien som är hatad av befolkningen och av världsproletariatet betraktas som helt ansvarig för förstörelsen av den georgiska republiken och för den terroristregim som upprättats i det landet.

Är inte detta ett språk som den reaktionära pressen i hela världen under de fyra senaste åren har använt om den sovjetiska federationen i sin helhet. Hävdade den inte att sovjetregimen var avskydd av befolkningen i Ryssland och upprätthölls genom militär terrorism? Höll vi inte Petrograd och Moskva med hjälp av ”lettiska, kinesiska, tyska och basjkiriska regementen?” Spreds inte sovjetmakten ”med våld” till Ukraina, Sibirien, Don, Kuban, Azerbajdzjan? Om Andra internationalen nu, efter det att vi drivit bort det reaktionära patasket, upprepar samma fraser, ord för ord, speciellt vad gäller Georgien, förändrar det på något sätt deras karaktär?

2. Moskvaregeringens ansvar förvärrades ytterligare genom de senaste händelserna i Georgien, speciellt efter de proteststrejker som organiserades av arbetarna (?) och undertrycktes med våld, som reaktionära regeringar brukar göra.

Ja den revolutionära regeringen i Georgien omintetgjorde med våld genomförandet av det sabotage mot arbetarnas och böndernas stat som planerades av den mensjevnikiska järnvägsbyråkratins bossar, deras underordnade tjänstemän och de vitgardistiska officerarna som inte lyckades fly. Med hänvisning till detta förtryck skriver Merrheim, en av den franska imperialismens välkända underhuggare, om hur ”tusentals” georgiska medborgare tvingades fly från sina hem. ”Bland dessa flyktingar”, vi citerar honom *ordagrant* – ”finns ett stort antal officerare, före detta tjänstemän i republiken och alla nationalgardets ledare.” Detta var just det mensjevnikiska maskineri som under tre år skoningslöst förtryckte de revolutionära arbetarna och Georgiens ständigt upproriska bönder, och som efter det att mensjevikerna störtats stannade kvar som färdiga verktyg för ententens försök till återupprättande. Att Georgiens revolutionära regering hanterade byråkratins sabotage handfast medger vi öppet. Men detta är något vi har gjort på hela revolutionens territorium. Upprättandet av sovjetmakten i Petrograd och Moskva mötte sina första hinder i ett försök till järnvägsstrejk under ledning av den mensjevnikiska och socialistrevolutionära byråkratin. Stödda av arbetarna krossade vi denna byråkrati, renade den och underordnade den de arbetandes myndighet. Det reaktionära avskummet i hela världen ylade högt om vår barbariska terrorism. Samma gnäll från det reaktionära avskummet upprepas nu av de socialdemokratiska ledarna, denna gång gäller det dock Georgien. Vari ligger skillnaden?

Men är det då inte ganska underligt att de socialdemokratiska ledarna nu kan vricka sina tungor för att tala om det våldsamma undertryckandet av strejker och ”revolutionära regeringars” uppträdande? Skulle vi vara okunniga om vilka slags män Andra internationalen består av? Noske och Ebert är dess ledande medlemmar. Eller har de uteslutits? Hur många arbetarstrejker och uppror har de krossat? Eller är de kanske inte Rosa Luxemburgs och Karl Liebknechts mördare? Kanske var det inte socialdemokraten Hörsing, en medlem av Andra internationalen, som provocerade fram marsrörelsen i Tyskland för att kunna dränka den i blod? Och hur är det med socialdemokraten Eberts allra senaste åtgärder mot den tyska järnvägsstrejken?

Det är kanske så att exekutivkommittén i London inte ser vad som händer på kontinenten? Men i så fall borde man tillåtas ställa en hövlig fråga till Henderson – var han inte riksråd under påskupproret i Irland 1916, när de kungliga trupperna besköt Dublin och avrättade 15 irländare, inklusive socialisten Connolly, som redan var sårad? Var det kanske inte så, att Vandervelde, en tidigare ordförande för Andra internationalen, ett mindre riksråd för ett mindre kungadöme, vädjade till de ryska socialisterna under kriget att sluta fred med tsarismen, som vadade upp till öronen i arbetarnas och böndernas blod och som snart skulle drunkna i det? Behövs det några fler exempel? Andra internationalens ledare har lika stor rätt att försvara strejkrätten som Judas Iskariot hade att predika lojalitet.

3. Nu när Moskvaregeringen kräver att erkännas av andra länder borde den behandla andra länders rättigheter med samma respekt som den kräver för sig själv och måste avstå från att bryta mot de grundläggande principer som umgänge mellan civiliserade nationer måste baseras på.

Den politiska stilen speglar partiets innersta väsen. Den sista punkten är Andra internationalens främsta bedrift. Om Sovjetryssland vill erkännas (av vem?) borde de ”behandla andra länders rättigheter med samma (vilken?) respekt som den kräver för sig själv och måste avhålla sig från att bryta (*sic*) mot de grundläggande principer som umgänge mellan civiliserade nationer måste baseras på.”

Vem skrev detta? Vi skulle själva ha misstänkt Longuet om det inte vore för att han övergått till International nr. 2½. Kanske det skrevs av Vandervelde, den belgiska kronans eleganta jurist? Eller kanske av Mr. Henderson, inspirerad under en av sina egna söndagsgudstjänster vid ett broderskapsmöte? Historiskt är det viktigt att fastställa identiteten på författaren till denna makalösa resolution. Vems sjuka sinne ligger bakom denna produkt?

Låt oss emellertid återgå till texten. För att bli erkänd av de borgerliga, imperialistiska slavägande regeringarna (för hänvisningen är uppenbarligen riktad mot dem) borde sovjetregeringen avhålla sig från att bryta mot ”principer” och ”behandla andra länders rättigheter med samma respekt”. Med samma ... med vilken ”respekt”?

Under tre år försökte de imperialistiska regeringarna störta oss. De har misslyckats. Deras ekonomiska situation är hopplös. Deras ömsesidiga missunnsamhet och kamp har nått ett mycket tillspetsat tillstånd. De har sett sig själva tvungna att upprätta förbindelser med Sovjetryssland på grund av hennes råvaror, hennes marknader och hennes skuldbetalningar. När Lloyd George utvidgade denna inbjudan förklarade han för Briand⁴ att den internationella moralen tillåter at man sluter avtal inte enbart med mördarna i öster (Turkiet) utan även med mördarna i norr (Sovjetryssland). Vi tar inte illa upp av de starka ord Lloyd George använde sig av. I denna fråga accepterar vi helt hans uttalade formel. Ja vi anser det möjligt, tillåtligt och nödvändigt att – inom vissa gränser – sluta avtal med de imperialistiska mördarna i väst såväl som i öst.

En överenskommelse som tvingar på oss skyldigheter borde samtidigt tvinga våra fiender att upphöra med sina beväpnade angrepp mot oss. Sådan är slutsumman av fyra års öppna strider, så långt det kan bedömas för närvarande. De borgerliga regeringarna kräver naturligtvis erkännande av de ”grundläggande principer som umgänge mellan civiliserade nationer måste baseras på”. Men dessa principer har inget gemensamt med frågorna om demokrati och nationellt självbestämmande. Vi ombeds kyligt att erkänna tsarismens låneskulder som togs just för att krossa samma Georgien, Finland, Polen, alla gränsprovinser och de arbetande massorna i Storryssland självt.

Vi krävs också på komensation av de privatkapitalister som har gjort förluster på grund av revolutionen. Det kan inte förnekas att den proletära revolutionen orsakade skador på några

⁴ Briand var fransk premiärminister på 1920-talet. Han erhöll även Nobels fredspris 1926.

plånböcker och portmonnäer, vilka anses vara de heligaste principer på vilka ”umgänget mellan civiliserade nationer” vilar. Detta kommer att hanteras i Genua och på andra ställen; men vilka principer talar Andra internationalens ledare om? Är det Versaillesfredens rovpriinciper, vilka för tillfället bestämmer umgänget mellan stater, dvs. Clemenceaus, Lloyd Georges och Mikadons principer?

Eller talar de med sina slipade, undvikande tungor om principer som ännu inte bestämmer umgänget mellan nationer, men som borde det? Om det senare är fallet, varför lägger de då fram dem nu som villkor för att vi ska accepteras i dagens respektabla imperialistiska staters ”familj”? Eller vill de att vi idag ska avvärpa oss och inför imperialismens ögon dra oss tillbaka från territorier med förhoppning om ett umgänge som kommer att finnas i morgon? Vi har redan gjort ett sådant experiment inför hela världens ögon. Vi avvärpade oss öppet under förhandlingarna i Brest-Litovsk; hindrade detta den tyska militarismen från att invadera våra gränser? Kanske höjde den tyska socialdemokratin, Andra internationalens blåverk, vid den tiden revoltens fana? Inte det minsta. Det förblev Hohenzollerns styrande parti.

I Georgien styrde mensjevikernas småborgerliga parti. Idag styr det georgiska bolsjevikpartiet. Mensjevikerna var beroende av materiell hjälp från den europeiska och amerikanska imperialismen, de georgiska bolsjevikerna litar till stödet från Sovjetryssland. På vilka logiska grunder önskar den socialdemokratiska internationalen att, som ett villkor för att Sovjetfederationen och de kapitalistiska länderna ska ingå ett fredsavtal, kräva att Georgien ska återlämnas till mensjevikerna?

Logiken är dålig men målet är klart. Andra internationalen ville, och vill fortfarande, störta sovjetmakten. Vad gäller detta har den gjort allt den kan. Den har fört kampen sida vid sida med kapitalismen under täckmantel av demokratins kamp mot diktaturen. Europas arbetande massor har drivit dem från sina ställningar och förhindrat en öppen strid mot den sovjetiska republiken. Nu har socialdemokratin förnyat kampen under täckmantel av att försvara Georgien.

Hela världens arbetande massor visade sig omedelbart beredda att försvara den ryska revolutionen som helhet, och i detta sammanföll deras revolutionära instinkt, inte för första gången, med den teoretiska uppfattningen, som lär att en revolution, med dess hjältemod och grymhet, kampen för individualitet och hämmandet av individualitet endast kan förstås utifrån de inre förhållandens materiella logik, och inte genom att värdera dess enskilda faser eller separata episoder enligt prislstan för Rättigheter, Etik och Estetik. Den första stora teoretiska strid som kommunismen förde till försvar för diktaturens revolutionära lag och metoder har burit frukt. Socialdemokratin har äntligen lämnat marxismens metoder och till och med fraseologin. Under tryck från arbetarna ”erkände” de tyska oberoende, de italienska socialisterna och andra med dem den proletära diktaturen, bara för att desto tydligare visa sin oförmåga att kämpa för den. Kommunistpartiet växte upp och blev en kraft. Men ett stort aber inträffade under den proletära revolutionens utveckling. Vad detta innebar och betydde förklarades tillräckligt klart vid Kommunistiska internationalens tredje kongress. Kristalliseringen av det revolutionära medvetandet uttryckt i framväxten av det kommunistiska partiet åtföljdes av en nedgång för de revolutionära stämningarna från den första efterkrigstiden. Den borgerliga allmänna opinionen gick på offensiven. Dess huvuduppgift var att förstöra eller åtminstone bryta revolutionens förtrollning.

Ett enormt arbete inleddes, där grova och bullriga lögner gav borgarklassen långt mindre fördelar än noggrant utvalda brottstycken av sanningar. Med hjälp av sina journalistiska utforskningar, nalkades borgarklassen revolutionen via bakhörren. Vet ni vad en proletär republik innebär? Den innebär att lokomotiv lider av astma, den innebär löss som bär tyfus, den innebär att dottern till en välkänd respekterad advokat lever i en ouppvärmad lägenhet, den

innebär fängslade mensjeviker, skitiga toaletter; den är vad arbetarklassens revolution innebär! Borgarklassens journalister uppvisade den sovjetiska lusen under mikroskop för hela världen. Det första som Mrs. Snowden ansåg vara nödvändigt att göra, efter att ha återvänt från Volgadistriktet till Themsen, var att klia sig offentligt. Detta blev nästan en rit som symboliserade civilisationens övertag över barbariet. Men det löste inte frågan. De gentlemän som höll borgarklassens allmänna opinion informerad nalkades revolutionen ... genom baddörren beväpnade med ett mikroskop. Några detaljer undersökte de med betydande och till och med extrem noggrannhet; men det de undersökte var inte den proletära revolutionen.

Men bara att överföra frågan till våra ekonomiska svårigheter och brist på sociala bekvämligheter var ett framsteg. Från ett ständigt och inte speciellt klyftigt prat om den konstituerande församlingens fördelar över sovjetsystemet, började borgarklassens allmänna opinion, som det visade sig, inse att vi verkligen existerade och att den konstituerande församlingen inte gjorde det och aldrig kommer att göra det. De affärsliknande avslöjandena om oredan i transporterna m m blev på sitt sätt ett de facto erkännande av sovjeterna. Dessa avslöjanden sammanfaller emellertid med våra egna farhågor och bemödanden i den riktningen. Erkännanden innebar dock i alla händelser ingen förlikning. Det innebar endast att de meningslösa attackerna ersattes av ett ställningskrig. Vi minns alla hur striderna vid den fransk-tyska fronten under det stora kriget [förf. syftar givetvis på 1:a världskriget – *Red anm*] helt plötsligt koncentrerades till någon "skogshydda". Under flera veckor förekom denna hydda i kommunikéerna. Striderna om denna hydda betydde verkligen ett försök att bryta igenom fiendens linjer eller åtminstone tillfoga fienden största möjliga skada.

För att fortsätta denna kamp på liv eller död mot oss använde den borgerliga allmänna opinionen naturligtvis Georgien som skogshydda i det aktuella ställningskriget. Lord Northcliffe, Huysmans, Gustave Hervé, de härskande rumänska banditerna, Martov, rojalisten Daudet, Mrs. Snowden och hennes kammarjungfru tant Kautsky och till och med fröken Louisa Kautsky (från *Wiener Arbeiter Zeitung*), kort sagt sattes alla vapen i den borgerliga folkopinionens arsenal in i försvaret av det demokratiska, lojala och strikt neutrala Georgien.

Sålunda observerar vi, något som vid första anblicken är oförklarligt, ett nytt raseriutbrott: alla anklagelser – politiska, juridiska, moraliska, kriminella – som först riktades mot sovjetsystemet som helhet, mobiliseras nu mot de sovjetiska myndigheterna i Georgien. Det tycks som om det är i Georgien som sovjeterna misslyckas med att uttrycka folkets vilja. Men hur är det med Storrysland? Har de verkligen glömt att den konstituerande församlingen upplöstes med hjälp av lettiska och kinesiska regementen? Har det inte redan för länge sedan bevisats att vi, trots att vi inte var rotade någonstans, icke desto mindre, med hjälp av beväpnade styrkor "utifrån" (!!!), spred de mest solida demokratiska regeringar för vinden, oavsett hur djupt rotade de var? Ja mina herrar, dessa är de argument ni började med! Det är just därför som ni förutspådde sovjeternas kollaps inom några veckor! Detta förutsåg Clemenceau i början av fredsförhandlingarna i Versailles, vilket även Kautsky sa i början av den tyska revolutionen. Varför har då allt tal nu begränsats till Georgien? Är det för att Jordania och Tsereteli numera är politiska flyktingar? Hur är det då med de andra? Musavatisterna från Azerbajdzjan, dasnakerna från Armenien, Rada från Kuban, Krug från Don, petljuraisterna från Ukraina, Martov, Tjernov, Kerenskij och Miljukov. Varför står de georgiska mensjevikerna så högt i kurs i jämförelse med mensjevikerna i Moskva? Beträffande mensjevikerna i Georgien kräver de att de ska återinsättas vid makten och för mensjevikerna i Moskva kräver de endast reformer av förföljelsemetoderna. Detta är inte särskilt logiskt, men det politiska målet är alltför klart. Georgien ger en ny förevändning för att mobilisera hat och

fientlighet mot oss i detta utdragna ställningskrig. Detta är ”utnötningskrigets” lagar. Våra motståndare upprepar nu i octavo-format det misslyckande de gjorde i folio-format.⁵

Detta definierar i det stora hela innehållet och karaktären på detta arbete. Vi måste återigen undersöka frågor vars principer redan lagts fram, då speciellt i min bok [Kommunismen och terrorn](#). Där försökte jag vara så konkret som möjligt. Min uppgift bestod av att med konkreta exempel visa hur de grundläggande krafternas verkade i vår tid. I det ”demokratiska” Georgiens historia försöker vi spåra de styrande socialdemokratiska partiernas politik som tvingades välja mellan imperialismen och den proletära revolutionen. Vi hoppas att just en sådan detaljerad och konkret redogörelse som denna kommer att ge den läsare som inte har några direkta revolutionära erfarenheter, men som är intresserad av att införskaffa det, en bättre förståelse för revolutionens inre problem, dess krav och svårigheter.

* * *

Vi ger inte alltid några hänvisningar i texten för våra citat: det skulle bli allt för tröttande för läsaren, speciellt för en utländsk läsare, då de flesta källorna är ryska publikationer. De som vill ha våra citat bekräftade, och få en mer komplett bevisning, kan studera följande skrifter:

- *Dokument och material om Transkaukasiens och Georgiens utrikespolitik*, Tbilisi 1919
- *Den ryska socialistiska federativa sovjetrepubliken och den georgiska demokratiska republiken och deras relationer*, Moskva 1922
- *Macharadze: Mensjevikpartiets diktatur i Georgien*, Moskva 1921
- *Mesjtjerjakov: I det mensjevikiska paradiset*, Moskva 1921
- *Shaffier: Inbördeskriget i Ryssland och det mensjevikiska Georgien*, Moskva 1921.
- *Av samme författare: Mensjevikväldets hemlighet*, Tbilisi 1921.

De två sista skrifterna baseras delvis på det material som upptäcktes av Kommunistiska internationalens kommission i Georgien och på Krim. Vidare har vi använt arkiven hos folkkommissariatet för utrikes affärer och folkkommissariatet för krig.

Vi hävdar på intet sätt att vår redogörelse och våra informationskällor är kompletta. Det värdefullaste materialet är oåtkomligt för oss. Detta material består av de mest komprometterande dokumenten, såväl som arkiven hos de brittiska respektive franska institutionerna, vilka den förra mensjevikiska regeringen fört ut ur landet sedan november 1918.

Om någon var samvetsgrann och samlade alla dessa dokument och publicerade dem skulle vi få en mycket lärorik bok för att vägleda Andra internationalens och två och en halv internationalen. Trots sovjetrepublikens ekonomiska svårigheter skulle dess regering utan tvivel ta på sig kostnaderna för att ge ut en sådan bok. Det säger sig självt att sovjetrepubliken på motsvarande sätt skulle lämna över alla dokument om Georgien som finns i sovjetarkiven till en sådan publikation. Vi fruktar emellertid att detta förslag inte kommer att accepteras. Ja vi får nog vänta till den dagen då andra metoder kan användas för att avslöja dessa hemligheter. Vad det lider så kommer den dagen..

L. Trotskij

Moskva, 20 februari 1922

⁵ Folioformat är ett ganska stort pappersformat – större än A4 men mindre än A3. Octavoformat är 1/8 av folio. – *Red anm.*

1. Myt och verklighet

Hur beskriver de störtade mensjevikerna och deras olika mecenater Georgiens öde? Något av en myt har skapats kring detta, avsedd att lura dummerjösar; och dummerjösar existerar i denna värld.

Det georgiska folket beslöt av sin egen fria vilja, så inleds myten, att på ett fredligt och vänskapligt sätt avskilja sig från Ryssland. Detta beslut uttryckte georgierna i ett demokratiskt val. Samtidigt skrev de in på sin fana absolut neutralitet i internationella relationer. Varken i tanke eller i handling ingrep Georgien i det ryska inbördeskriget. Varken de centrala kejsardömena eller ententen kunde avleda henne från denna neutralitetens stig. Mottot var: ”Leva och låta leva”! Efter att ha hört talas om detta rättskaffens land bokade flera pilgrimer från Andra internationalen, kända för sin fromhet – Vandervelde, Renaudel och Mrs. Snowden – omedelbart en resa raka vägen dit. I deras kölvatten följde omedelbart Kautsky, böjd av ålder och visdom. Likt de gamla apostlarna talade de alla i tungomål som de inte förstod och såg visioner som de efteråt beskrev i artiklar och böcker. Under sin hemresa sjöng Kautsky oupphörligt psalmen: ”Herre, låt nu din tjänare gå hädan i frid ... för mina ögon hava sett din frälsning”.

Knappt hade dessa pilgrimer lyckats bibringa sina flockar detta glada budskap förrän en fruktansvärd sak skedde. Utan någon anledning kastade Sovjetryssland sin armé mot det fredligt neutrala och demokratiska Georgien och förtryckte skoningslöst denna socialdemokratiska republik som så helhjärtat älskades av folkets massor. Orsaken till denna exempellösa våldshandling står att finna i sovjetregeringens imperialism och bonapartism, i synnerhet i dess hat mot de georgiska mensjevikernas demokratiska framgångar. Detta är ungefär vad myten innehåller. Det som följer därefter är undergångsprofetior om bolsjevikernas oundvikliga fall och om hur mensjevikerna kommer att stiga fram i all sin härlighet.

Karl Kautsky har skrivit en helig skrift som ägnas åt att bevisa denna myt.¹ Andra internationalens resolution om Georgien, artiklarna i *The Times*, Vanderveldes olika tal, den belgiska drottningens obestridliga sympatier och Hervés och Merrheims skrivelser grundar sig alla på denna myt. Den enda anledningen till att det inte offentliggjorts någon påvlig encyklika² är påven Benedict XV olägliga död. Låt oss hoppas att hans efterträdare gottgör denna försummelse.

Vi måste emellertid framhålla att samtidigt som myten om Georgien inte saknar poetisk värdighet så strider den, som alla myter, mot fakta. För att vara precis så är den georgiska myten en lögn som inte bör tillskrivas folkets kreativa insatser, utan den är en produkt av den kapitalistiska pressen. Lögner och inget annat än lögner är grunden till den ursinniga antisovjetiska agitationen där Andra internationalens ledare spelade första fiolen. Vi ska bevisa detta punkt för punkt.

* * *

¹ *Georgien, Eine Sozialdemokratische Bauernrepublik*, Wien, 1921. ”Jag såg inget”, säger Kautsky, ”utom vad kunde man se från ett fönster på tåget eller i Tbilisi. Till detta måste jag lägga min bristande kunskap i de georgiska och ryska språken.” Senare förtäljer han att ”kommunisterna undvek mig”. Han skulle dessutom ha lagt till att de gästfria mensjevikerna lurade sin respektabla gäst hela tiden, vilket han å sin sida villigt underlättade. Resultatet av kombinationen av dessa lyckosamma omständigheter var tillblivelsen av denna skrift som representerar en värdig teoretisk klimax på den internationella kampanjen mot Sovjetryssland. – *L.T.*

² Encyklika är en påvlig rundskrivelse till den samlade kyrkan som ett uttryck för hans läroauktoritet. En encyklika behöver inte anses ofelbar, men den har en bindande karaktär för troende katoliker (enl Wikipedia) –
Ö anm

Mr. Henderson fick först höra talas om Georgiens existens från Mrs. Snowden, och Mrs. Snowden blev bekant med Jordaniás och Tseretelís aktiviteter under sin lärariska resa till Batumi och Tbilisi.

Vad oss själva anbelangar kände vi herrarna sedan tidigare, inte som herrar över ett självständigt demokratiskt Georgien, vilket de aldrig drömt om, utan som ryska politiker i Petrograd och Moskva. Tjcheidze blev ledare för petrogradsovjeten och sedan för sovjeternas centrala exekutivkommitté under Kerenskij's period, när mensjevikererna och socialistrevolutionärerna dominerade sovjeterna. Tsereteli var minister i Kerenskij-regeringen och inspiratör till kompromisspolitiken.³ Tjcheidze tillsammans med Dan och andra fungerade som mellanhänder mellan den mensjevikiska sovjeten och koalitionsregeringen. Gegetjkori och Tjchenkeli utförde ansvarfulla uppgifter åt den provisoriska regeringen. Tjchenkeli var dess befullmäktigade i Transkaukasien.

Mensjevikerernas grundinställning var som följer: revolutionen måste bevara sin borgerliga karaktär; därför måste borgarklassen förbli i dess ledning; koalitionen mellan socialisterna och borgarklassen bör ha till uppgift att vänja folkmassorna vid borgarklassens dominans; om proletariatet försöker ta makten så är det ödesdigert för revolutionen; skoningslöst krig måste förklaras mot bolsjevikererna, så sade den borgerliga republikens ideologer. Tjcheidze och Tsereteli, liksom deras vänner insisterade hårdnackat på republikens enhet och integritet inom det tidigare tsaristiska imperiets ramverk. Finlands krav på ökad autonomi och den ukrainska nationella demokratins strävanden i riktning mot självständighet möttes av stenhårt motstånd från Tsereteli och Tjcheidze. Vid sovjetkongressen dundrade Tjchenkeli mot de separatistiska tendenserna i vissa gränsländer, trots att inte ens Finland vid den tiden krävde fullständig självständighet. För att undertrycka dessa tendenser mot autonomi byggde Tsereteli och Tjcheidze upp en väpnad styrka. De skulle ha använt denna styrka om historien hade givit dem tillräckligt med tid för ändamålet. Deras främsta ansträngningar inriktades emellertid på att bekämpa bolsjevikererna.

Även om historien känner till många ondskefulla och hatiska förföljelsekampanjer, så kan det knappast ha funnits någon liknande den som fördes mot oss under Kerenskij's tid. Tidningar av alla kulörer och riktningar läxade upp, bannlyste och brännmärkte bolsjevikererna i alla sina artiklar och alla sektioner, i poesi och prosa, i ord och skämtteckningar. Det fanns inte en enda våldshandling som de inte tillskrev oss, kollektivt och individuellt. När det tycktes som om förföljelsen hade nått sin kulmen gav någon ny händelse, ibland av det mest bagatellartade slag, ny kraft åt förföljelsen. Den skulle då öka till än större höjder, förgiftad av stanken från sitt eget raseri. Bourgeoisin kände faran av döden. I deras vilda fantasier kunde man ana en viss rädsla.

Mensjevikererna speglade som alltid borgarklassens sinnesstämning. Vid denna kampanjs höjdpunkt besökte Mr. Henderson den provisoriska regeringen och kom fram till den trösterika slutsatsen att sir George Buchanan, med tillräcklig värdighet och framgång, representerade den brittiska demokratins ideal i Kerenskij's och Tseretelís demokrati.

Den tsaristiska polisen och säkerhetstjänsten, som tillfälligtvis förblev överksam av rädsla för att ta sig vatten över huvudet, kreverade av iver för att få visa de nya herrarna sin lojalitet. Alla det bildade samhällets parter pekade samfällt ut åt dem vilket mål de skulle ha under uppsikt och bekymra sig för – bolsjevikererna. Alla idiotiska påhitt om våra förbindelser med Hohenzollerns generalstab, som ingen förutom småspioner och Moskvas handlarfruar egentligen trodde på, upprepades, utvecklades, överdrevs och presenterades dagligen i grälla färger

³ Kautsky skapar förvirring och rör ihop fakta till och med där hans höga mål inte kräver det. Sålunda konstaterar han att Tjcheidze och Tsereteli satt i ledningen för Petrogradsovjeten 1905. Faktum är att ingen i Petrograd ens hade hört talas om dem vid den tiden. – *L.T.*

och i alla noter och tonarter. Bättre än någon annan, visste mensjevnikernas ledare det rätta värdet av dessa anklagelser. Men Tsereteli och hans brödraskap ansåg det opportunt att av politiska motiv understödja dem. Tseretelis djupa basröst satte tonen, som återupprepades genom hessa kraxanden av de svarta hundradens slödder. Resultatet blev att bolsjevnikerna formellt anklagades för högförräderi och för att stå i den tyska militarismens tjänst. Våra tryckerier och förråd plundrades av den borgerliga pöbeln, under ledning av patriotiska officerare. Kerenskij stängde våra tidningar och tusen sinom tusen kommunister fängslades i Petrograd och i alla delar av landet.

Mensjevnikerna och dess allierade, socialistrevolutionärerna, fick makten av arbetarnas och soldaternas råd. Men mycket snart upptäckte de att marken rämnade under deras fötter.

Då inriktade de sina ansträngningar på att skapa en motvikt till arbetare- och soldatråden genom att politiskt hjälpa landets småborgerliga och borgerliga element att organisera sig själva genom de demokratiska kommunerna och zemstvoerna. Men eftersom sovjeterna utvecklades åt vänster för snabbt, så kompletterades arbetet med att organisera de borgerliga klasserna med att mensjevnikerna försvagade och desorganiserade sovjeterna. Nyvalen försenades avsiktligt och andra sovjetkongressen saboterades öppet. Tsereteli var inspirationskälla till denna politik och Tjcheidze fulländade dess organisation. Redan från augusti-september 1917 hävdades det att sovjeterna spelat ut sin roll och att de höll på att "tyna bort". Ju mer revolutionära, ihärdiga och otåliga arbetar- och bondemassorna blev, desto grövre och öppnare blev mensjevnikernas beroende av de ägande klasserna. De borgerligt demokratiska kommunerna och zemstvoerna lyckades inte rädda situationen. Den revolutionära vågen svepte över denna ömkliga fördämning. Andra sovjetkongressen, som hade sammankallats av mensjevnikerna efter våra påtryckningar, tog med stöd av Petrogradgarnisonen makten i sin hand nästan helt utan strid och utan förluster. Då inledde mensjevnikerna, tillsammans med socialistrevolutionärerna och kadeterna, en bitter och, där det var möjligt, väpnad strid mot sovjeterna, med andra ord mot arbetarna och bönderna. På detta vis lades grunden för de vita fronterna.

Under revolutionens nio första månader passerade mensjevnikerna genom tre stadier: under våren 1917 var de sovjeternas oomstridda ledare; under sommaren försökte de inta en "neutral" position mellan sovjeterna och borgarklassen; under hösten förklarade de, tillsammans med borgarklassen, inbördeskrig mot sovjeterna. Dessa distinkta stadier karaktäriserar mensjevismens själva kärna och täcker, som vi kommer att se längre fram, helt det mensjevnikiska Georgiens historia.

Redan innan oktoberrevolutionen slank Tjcheidze bort till Kaukasus; försiktighet var alltid den starkaste av hans medborgerliga dygder. Senare valdes han till ordförande i den transkaukasiska koalitionen *sejm* (parlament). Den roll han i Petrograd spelade i folioformat fortsatte han således att spela i octavo-format i Kaukasus.

Tillsammans med socialistrevolutionärerna och kadeterna, blev mensjevnikerna inspirationskälla för den kontrarevolutionära "Kommittén för fäderneslandets och revolutionens frälsning", som omedelbart tog kontakt med Krasnovs kosacker som då marscherade mot Moskva och organiserade junkrarnas försök till väpnat uppror. Mensjevnikernas ledare, till vilka Kautsky har utfärdat licens att konstruera blodlösa demokratier, är de verkliga initiativtagarna till inbördeskriget i Ryssland. Från Petrograds "Kommitté för fäderneslandets och revolutionens frälsning", där mensjevnikerna samarbetade med alla vitgardistiska organisationer, löpte trådarna direkt ut till alla övriga kontrarevolutionära resningar, komplotter och mord: till det tjeckoslovakiska upproret i Volga, till Tjajkovskijs regering och general Miller i norr (Archangelsk), till Denikin och Wrangel i söder, till de politiska flyktingarna utomlands och ententens hemliga fonder. I allt detta arbete deltog mensjevnikernas ledare, inklusive de

mensjevnikiska ledarna i Georgien, inte till försvar av det självständiga Georgien, som aldrig nämdes vid den tiden, utan som ledare för ett av de antisovjetiska partierna med baser över hela landet. Ledare för det antisovjetiska blocket i den konstituerande församlingen var ingen annan än Tsereteli.

Tillsammans med hela kontrarevolutionen retirerade mensjevnikerna från de industrialiserade delarna till den outvecklade periferin. De använde sig naturligtvis av Transkaukasien som en av de sista reträttlinjerna. I Samara grävde de ner sig med den ”konstituerande församlingen” som motto, men i Tbilisi försökte de i ett visst ögonblick höja den självständiga republikens fana. Det skedde dock ej omedelbart. Övergången från en borgerlig centralistisk ståndpunkt till en småborgerlig separatistisk ståndpunkt dikterades inte av det georgiska folkets krav, utan av det allryska inbördeskrigets överväganden, och genomgick flera stadier.

Tre dagar efter oktoberrevolutionen i Petrograd deklarerade Jordania i Tbilisis kommunala дума: ”Upproret i Petrograd genomlever sina sista dagar. Redan från början var det dömt att misslyckas.” Det är bara i sin ordning att ingen kan kräva att Jordania borde uppvisa större skarpsinne i Tbilisi än vad de andra kälkborgarna uppvisade i alla andra delar av världen. Den enda skillnaden är den att Tbilisi var en av knutpunkterna i den ryska revolutionen och att Jordania var en av de aktiva deltagarna i den kamp som borde ha gjort slut på bolsjevikernas revolt. De ”sista dagarna” passerades emellertid och visade sig inte vara de sista. I november ansågs det t o m vara nödvändigt att snabbt skapa ett självständigt transkaukasiskt kommissariat, inte som en regering utan som en provisorisk kontrarevolutionär exercisplats från vilken de georgiska mensjevnikerna hoppades kunna ge avgörande hjälp till att återupprätta en ”demokratisk” ordning i Ryssland. Dessa förhoppningar hade ett viss fog: ekonomisk efterblivenhet, industriproletariatets extrema svaghet, det stora avståndet från centrala Ryssland, sammanvävningen av det nationella med olika sociala traditioner och religiösa förhållanden, den rådande bristen på förtroende och motsättningarna mellan de olika nationaliteterna och slutligen närheten till Don och Kuban, allt detta skapade gynnsamma förhållanden för att motarbeta arbetarrevolutionen och förvandlade rent av under lång tid Kaukasus och Cis-kaukasus till ett Vendée och ett Gironde som knöts samman genom deras gemensamma kamp mot sovjeterna.

Vid den tiden fanns i Transkaukasien ett stort antal tsaristiska trupper från den turkiska fronten. Nyheterna om sovjetregeringens förslag om fred och jordreform skakade om inte enbart soldatmassorna utan även den lokala arbetarbefolkningen.

En orolig tid inleddes för de kontrarevolutionärer som hade förskansat sig i Transkaukasien. De började omedelbart organisera ett block för ”ordning” som bestod av alla partier, givetvis med undantag för bolsjevikerna. Mensjevnikerna, som behöll ledningen, inspirerade till alliansen mellan den georgiska jordägande adeln och småbourgeoisin, mellan de armeniska butiksägarna och oljemagnaterna och mellan tatariska beyer och khaner. De ryska vita officerarna ställde sig helt till detta antibolsjevnikiska blocks förfogande.

I slutet av november genomfördes den transkaukasiska frontens delegatkongress, som mensjevnikerna själva hade sammankallat. Majoriteten tycktes stå på vänsterns sida. Då gjorde mensjevnikerna, tillsammans med högerflygen vid kongressen, en statskupp och skapade en regional transkaukasisk sovjet utan vänstern, m.a.o. utan majoriteten. I samförstånd med sovjeten beslöt det transkaukasiska kommissariatet i januari 1919: ”att bifalla det önskvärda i att skicka kosackförband till de platser där det för tillfället är oroligt.” Usurpering som metod och kornilovkosacker som beväpnad styrka – se där har ni de verkliga utgångspunkterna för den transkaukasiska demokratin.

Mensjevnikernas statskupp i Transkaukasien utgjorde inget undantag. När det vid den andra allryska sovjetkongressen (oktober 1917) upptäcktes att bolsjevikerna utgjorde den över-

väldigande majoriteten vägrade den gamla exekutivkommittén, (som bestod av mensjevikier och socialistrevolutionärer) att lämna över angelägenheterna till den av kongressen nyvalda exekutivkommittén. Vi hade lyckligtvis inte bara kongressmajoriteten bakom oss utan även huvudstadens hela garnison. Denna räddade oss från att bli skingrade och gjorde det möjligt för oss att ge mensjevikerna en praktisk lektion i sovjetdemokrati.

De transkaukasiska trupperna fortsatte att utgöra ett hot mot ”ordningen” även efter mensjevikernas palatsrevolution. Genom att de kände att de hade stöd från de revolutionärt sinnade soldaterna visade de transkaukasiska arbetar- och bondemassorna den omisskännliga avsikten att följa nordens exempel.

För att rädda situationen var det nödvändigt att avväpna och skingra de revolutionära trupperna.

Planen på att avväpna armén utarbetades i hemlighet av den transkaukasiska regeringen, tillsammans med representanter för de tsaristiska generalerna. Deltagarna i detta block var den vita generalen Prjevalskij, Wrangels framtida vapenbroder överste Sjatilov, den framtida georgiska utrikesministern Ramishvili och andra. Samtidigt med de åtgärder som vidtogs för att avväpna de revolutionära förbanden beslöts att inte avväpna kosackregementena, m.a.o., Kornilovs, Kaledins och Krasnovs bålverk. Samarbetet mellan den mensjevikiska Gironden och det kosackiska Vendée antog här en militär karaktär. Avväpningen förvandlades till plundring och ofta till massaker på de återvändande soldaterna, utförda av speciella kontra-revolutionära förband. Vid några av järnvägsstationerna ägde det rum regelrätta slag, där bepansrade tåg och militär användes. Tusentals offer föll i dessa slag, vars upphovsmän var de georgiska mensjevikerna.

Den fromme Kautsky beskriver de bolsjevikiskt sinnade transkaukasiska trupperna som otyglade band, som plundrade, våldtog och mördade. Detta är exakt hur alla kontra-revolutionens svartgardister beskrev dem. Kautsky var tvungen att inta denna attityd för att kunna beskriva initiativtagarna till avväpningen, de georgiska mensjevikerna, som ”riddare i ordets bästa betydelse”. Vi har emellertid till vårt förfogande helt andra bevis, som i förbigående sagt, härrör från mensjevikerna själva. Dessa blev rädda för sitt eget arbete när avväpningen antog en blodig pogromkaraktär. Den framträdande mensjevikern Djungeli deklarerade 14 januari 1918:

Detta är ingen avväpning utan plundring av soldaterna. Dessa olyckligt lottade män, som uttröttade längtade efter att få komma hem, berövades allt, till och med sina stövlar. Samtidigt genomfördes en ganska omfattande handel. Vapnen såldes till rövarband. Det som skedde var avskyvärt. (*Slovo*, nr 10)

Flera dagar efteråt anklagade Djungeli, som själv hade deltagit i avväpningen av garnisonen i Tbilisi (vi kommer att möta denna herre igen), Ramishvili för att ha använt den transkaukasiska kontrarevolutionens mest notoriska rövarband till detta arbete. Mellan dessa två statsmän skedde följande offentliga ”åsiktsutbyte” som vi känner oss manade att citera:

N. Ramishvili: Djungeli är en baktalare!

Djungeli: Och N. Ramishvili är en lögnare!

Ramishvili: (Upprepar) Djungeli är en baktalare!

Djungeli: Jag ber er att upphöra med dessa förolämpande anmärkningar mot mig!

Ramishvili: Jag förklarar att det som sagts av Djungeli är insinuationer och att Djungeli är en baktalare!

Djungeli: Och ni är en ynkygg och en skurk, och jag ska ta itu med er som ni förtjänar.

Som vi ser var inte avvärningen av trupperna en sådan omisskännligt ridderlig uppgift som Kautsky beskrev den, då två män med samma åsikter, och nära sammankopplade med detta arbete, på detta ohöviska sätt bemödar sig att förneka allt ansvar för det.

Icke desto mindre kan man inte göra annat än att sympatisera med Kautsky. Se vad en överdriven nit och försvagade hämningar leder till. Låt oss här konstatera att Kautskys hela bok, med dess enkla urskuldande ton, märkligt nog erinrar om flera av de avdankade franska akademikernas skrifter om prinsen av Monacos civiliseringsmission eller Karageorgevitjs filantropiska roll. De avdankade akademikerna som är föredettingar i sina egna länder fick ordnar och pension från de tacksamma regeringarna i det Arkadien som de upptäckte.⁴ Så vitt vi vet utsågs dock Kautsky enbart till hedersmedlem av Georgiens nationalgarde. Detta bevisar att han är mindre självvisk än de franska akademikerna. Å andra sidan måste han, även om han är deras jämlike i djupsinniga historiska generaliseringar, erkänna sig besegrad i fråga om att ha en taktfull berömmande stil.

* * *

Brest-Litovsk-freden nödvändiggjordes av sammanbrottet för den gamla armén, som helt hade brutits sönder genom en lång serie av nederlag. Februarirevolutionen utdelade ett allvarligt slag mot dess interna organisation. Det var nödvändigt att omorganisera den från topp till tå, förändra dess sociala bas och ge den ett nytt mål och inre samband. Det var den totala bristen på samklang mellan ord och handling, de högtravande revolutionära fraserna, ihop med en frånvaro av vilja att förändra, kort sagt Kerenskij och Tseretelis demokratiska maskerad, som fick armén att bryta samman. Krigsministern i Kerenskij's regering, general Verchovskij, pekade enträget på arméns oförmåga att fortsätta kriget och behovet av att till varje pris sluta fred. Fortsatt förtröstan på mirakel och vacklan dold av en patriotisk hysteri avslöjade endast situationens hopplöshet. Ur detta uppstod Brest-Litovsk. Mensjevikerna krävde att vi skulle fortsätta kriget mot Tyskland, med en förhoppning om att vi på detta sätt än säkrare skulle bryta våra nackar. Under denna antityska fana förenade de sig med alla reaktionens styrkor. De bemödade sig att använda de sista resterna av folkets krigströghet mot oss. Vad gäller detta stod de georgiska ledarna i främsta ledet.

Brest-Litovsk-freden gav ett ytligt skäl till den transkaukasiska självständighetsförklaringen (22 april 1918). Att döma av den tidigare patriotiska retoriken skulle man kanske ha trott att målet var att fortsätta kriget mot Turkiet och Tyskland. Tvärtom var det så att Transkaukasiens formella separation från Ryssland dikterades av en önskan att skapa mer oantastbara juridiska villkor för en utländsk intervention. Med dess hjälp räknade mensjevikerna, inte utan orsak, att behålla den borgerligt demokratiska regimen i Transkaukasien och senare slå ett slag mot den sovjetiska norden.

Det var inte enbart de borgerliga godsägarnas partier som allierade sig med mensjevikerna, utan även de georgiska mensjevikernas ledare själva, som öppet talade och skrev om att det var kampen mot den allryska bolsjevismen som var huvudorsaken till Transkaukasiens avskiljande. Den 25 april sa Tsereteli i ett tal i den transkaukasiska sejmen: "När bolsjevismen växte i Ryssland, när den mördande handen höjdes mot statens liv, kämpade vi mot dem med all makt som stod till vårt förfogande ... Vi bekämpade regeringens mördare. Med lika stor självuppföring kommer vi att kämpa mot en nations mördare." (*Kraftiga applåder*) Med samma självuppföring – och med samma framgång ...

⁴ Det grekiska landskapet Arkadien är berömt sedan före antiken och brukar beskrivas som ett idylliskt och ursprungligt landskap förstört av civilisationens krav. I s.k. arkadisk poesi eller herdediktning ses det som ett hem för paradisk oskuld.

Lämnar dessa ord någon skugga av tvivel över hur mensjevikerna såg på det ”självständiga” Transkaukasien uppgifter? Inte att skapa en idealisk socialdemokratisk regering, okränkbar och neutral, mellan de Svarta och Kaspiska haven utan kampen mot (den borgerliga) regeringens mördare, mot bolsjevikerna, för att återupprätta den borgerligt demokratiska nationen inom den gamla statens ram. Hela Tseretelis nyss citerade tal är inget annat än en upprepning av det patetiska allmångods som vi hört dussintals gånger i Petrograd. Ord-föranden för denna ”historiska” session i den transkaukasiska sejmen (parlamentet) var samma Tjcheidze som när han satt som ständig ordförande mer än en gång stängde munnarna på bolsjevikerna i Petrograd. Med den skillnaden att vad de i norr gjorde i folioformat gjorde de här i octavo-format – med samma självupppoffring och samma framgång.

Vägran att erkänna Brest-Litovsk-fredsfördraget ställde Transkaukasien omedelbart som ”stat” i en hopplös situation, då detta befriade Turkiets och deras allierades händer. Inom några veckor bad den transkaukasiska regeringen Turkiet att acceptera Brest-Litovsk-fördraget som en grund. Turkiet ville dock inte lyssna på detta. Paschorna och de tyska generalerna i Transkaukasien blev situationens oomstridda herrar. Huvudmålet hade dock uppnåtts: med hjälp av utländska trupper hade revolutionen tillfälligtvis undertryckts och den borgerliga regimens fall hade uppskjutits.

Med Transkaukasien självständighetsförklaring (22 april 1918), och utan att rådfråga befolkningen, tillkännagav mensjevikerna en ny tid av brödraskap mellan republikens olika folk på demokratins grundval. Och ändå, knappt hade denna nya republik upprättats förrän den kollapsade. Azerbajdzjan sökte räddning hos turkarna, Armenien fruktade turkarna mer än elden, Georgien sökte skydd hos Tyskland. Bara några veckor efter dess högtidliga tillkännagivande hade den Transkaukasiska republiken upplöst. De demokratiska tillkännagivandena vid dess likbegängelse var inte mindre glödande än vid dess födelse. Men detta förändrade inte det faktum att den småborgerliga demokratin avslöjade sin fullständiga oförmåga att övervinna nationella spänningar och att bringa de nationella intressena i samklang. Den 26 maj 1919 utropades – återigen utan att fråga befolkningen – ett självständigt Georgien som en del av Transkaukasien. Återigen uppstod en flod av demokratiskt svammel. Efter endast fem månader bryter ett krig ut mellan det demokratiska Georgien och det likaså demokratiska Armenien om en bit omtvistat territorium. Från båda sidor hörde vi tal om civilisationens höga mål och om fiendens förrädiska angrepp. Kautsky säger inte ett enda ord om detta ”demokratiska” krig mellan Armenien och Georgien. Under ledning av Jordania, Tsereteli och deras armeniska och tartariska dubletter förvandlades Transkaukasien till en Balkanhalvö där nationella massakrer och demokratiskt bluffmakeri frodas lika mycket. Under all denna otillständiga vacklan och alla dessa blodiga angrepp genomförde de georgiska mensjevikerna orubbligt sin verkliga mission: skoningslös kamp mot den bolsjevikiska ”anarkin”.

Georgiens självständighet gjorde det möjligt, eller för att vara mer exakt, gjorde det nödvändigt för mensjevikerna att avslöja var de stod i sovjetrepublikens kamp mot imperialismen. Jordanians svar på denna fråga kunde inte vara klarare.

”Den georgiska regeringen informerar befolkningen om”, kungör ett officiellt uttalande från den 13 juni 1918, ”att de tyska trupper som anlant till Tbilisi har kommit på inbjudan av den georgiska regeringen och att deras uppgift är att, i fullt samförstånd med sagda regering, försvara den demokratiska georgiska republikens gränser. Delar av dessa trupper har redan skickats till länet Borchalinak för att rensa det från rövarband” (i verkligheten för att föra ett inofficiellt krig mot det demokratiska Azerbajdzjan, återigen om en bit territorium).

Den välsignade Kautsky får det att framstå som om tyskarna inbjöds uteslutande mot turkarna och att Georgien bortsett från detta bevarar sin fullständiga självständighet. Även om det var

sant att någon demokratisk kalv eggade general von Kress att agera som vaktpost inom den georgiska demokratins ramar, måste man ändå erkänna att general von Kress knappast var lämplig för en sådan roll. Men det vore helt olämpligt att övervärdera den demokratiska kalvens naivitet. De tyska truppernas roll i Rysslands gränstater under 1918 var mycket omisskännlig. I Finland agerade de som arbetarrevolutionens bödlar, i de baltiska staterna gjorde de samma sak. De passerade genom hela Ukraina, krossade sovjeterna, massakrerade kommunisterna och avväpnade arbetarna och bönderna. Jordania hade ingen orsak att förvänta sig att de skulle gå in i Georgien med något annat mål. Det var just därför som den mensjevikiska regeringen bjöd in den okuvlige Hohenzollerns trupper – som till skillnad från de turkiska trupperna hade fördelen att vara disciplinerade. ”Det är en stor fråga” förklarar den officiella rapportören till den transkaukasiska sejmen, mensjeviken Oneashvili, den 28 april 1918, ”vilket hot som är värst för oss, bolsjevikerna eller turkarna”. Att det bolsjevikiska hotet var ojämförligt värre än det tyska tycktes det inte råda minsta tvivel om. När de satt som ministrar i en allrysk regering anklagade de georgiska mensjevikerna oss för att vara i allians med den tyska generalstaben och åtalade oss i de tsaristiska domstolarna för högförräderi. De deklarerade att Brest-Litovsk-freden, som öppnade ”revolutionens portar” för den tyska imperialismen, var ett förräderi mot Ryssland. Det var med just detta stridsrop som de krävde att bolsjevikerna skulle störtas och, när revolutionen blev för het för dem, avskiljde Transkaukasien från Ryssland och senare Georgien från Transkaukasien och därmed verkligen öppnade ”demokratins” portar på vid gavel för kaiserns trupper. Som vi kommer att se, upprepade de efter Tysklands nederlag samma tal och samma gester för den segrande ententen.

Precis som med allt annat, var mensjevikernas politik i detta avseende helt enkelt en spegelbild av den ryska borgarklassens politik. Representerad av kadeterna (Miljukov), slöt denna ett avtal med de tyska ockupationsmyndigheterna i Ukraina och efter Tysklands nederlag skickade den samma kadeter in i ententens famn som förlorade söner som, trots sicksackkaraktären på deras väg, inte glömde bort vilket deras och ententens huvudmål var: kampen mot bolsjevikerna.

Det var av denna anledning som ententen så lätt öppnade sitt hjärta för dem och, vad som var ännu viktigare, sina kassakistor. Det var av denna anledning som krigstidsministern Henderson, som fraterniserat med krigstidsministern Tsereteli i Petrograd, återigen kunde hälsa den senare som en vapenbroder sedan han lämnat Hohenzollern-generalen von Kress’ omfamning. Sicksack, motsägelser och förräderi – men alltid emot proletariats revolution.

Den 25 september 1918 skickade Jordania en skriftlig försäkran till von Kress som sa: ”Det ligger inte i vårt intresse att försämra Tysklands prestige i Kaukasus” – och två månader senare var de tvungna att öppna portarna för de brittiska trupperna.

Detta föregicks av förhandlingar vars huvudsakliga mål var att förklara för och övertyga briter om att relationerna med den tyska generalen von Kress och den georgiska demokratin helt enkelt var ett skenäkenskap och att det verkliga bröllopet skulle firas med ingen annan än den brittiska generalen Walker. Den 15 december sade den gamle mensjeviken Topuridze, Batumi-regeringens representant, i ett svar på frågorna från ententens legation, enligt hans egen rapport: ”Jag antar att vår republik kommer att samarbeta med de allierade länderna i deras kamp mot bolsjevikerna med alla medel som står till dess förfogande...” Samma Topuridze rapporterade till den brittiska agenten Webster att ”när Georgien ger hjälp till briter i Kaukasus i kampen mot bolsjevikerna, kommer Georgien bara att göra sin plikt.”

Efter det att den brittiska översten Jordan förklarat att de allierade truppernas landstigning i Georgien genomfördes ”i enlighet med den allmänna planen för internationell fred och ordning”, dvs. för att pressa tillbaka bolsjevikerna i allrysk skala och underkasta alla

Rysslands folk amiral Koltjak, informerade Gegetjkori överste Jordan om att ”den georgiska regeringen, som genomsyras av en önskan om att arbeta i harmoni med de allierade för att förverkliga de av dem proklamerade principerna om rättigheter och rättvisa, ger sitt medgivande till landstigningen av deras trupper.” Med andra ord när det överförde sin trohet från tyskarna till ententen försummade de georgiska mensjeviker det gamla goda rådet från den ryska poeten: ”Smickrare, smickrare, lär dig att bevara lite nobless även i din uselhet.”

Jag minns alltför väl förhandlingsborden i Brest-Litovsk. Jag minns alltför väl de som satt runt bordet – baron Kühlmann, general Hoffman och greve Czernin. Men jag minns klarast och skarpast den ukrainska småborgerliga demokratin representanter som också kallade sig socialister och vars politiska nivå låg helt i linje med de georgiska mensjeviker. Under förhandlingarna ingick de, bakom vår rygg, ett block med de feodala representanterna från Tyskland och Österrike-Ungern. Och det var en syn för sägen att se hur de kröp inför dem, hur de viftade på svansen för dem och hur de med beundran och kärlek såg upp på sina nya herrar och med vilken högdragen min de såg ner på oss, proletariats representanter vid mötena i Brest-Litovsk. Jag vet hur dessa mensjeviker:

... Undanröjer all hänförelse
 Revolterar med sina härskares kynne:
 Gjuter olja på elden, snö på deras kyligare sinnesstämning:
 Bryter löften, bejakar och vänder sina isfågelsnäbbar
 Med varje utbrott och skiftning hos sina herrar,
 Likt hundar vet de ingenting men följer med..

De senaste årens händelser har varit fulla av prövningar. Men jag kommer inte ihåg något svårare, outhärdligare ögonblick än när vi, rodnande av skam, tvingades andas in den atmosfär av vanära, brist på värdighet och förnedring som spreds av den småborgerliga demokratin som, i sin kamp mot proletariats, kryper på knäna inför den feodala kapitalistiska världens representanter. Och gjorde inte de georgiska mensjeviker exakt samma sak, ord för ord och bokstav för bokstav?

2. Strikt neutralitet

Kautsky, Vandervelde, Henderson, med andra ord Mrs Snowden på den internationella arenan, förnekar kategoriskt samarbetet mellan det mensjevnikiska Georgien och den ryska och utländska kontrarevolutionen. Och ändå är detta pudelns kärna. Vid tiden för den hårda konflikten mellan Sovjetryssland och de vitgardistiska styrkorna med understöd av den utländska imperialismen vill man få oss att tro att Georgien förblev neutralt. Inte bara neutralt på vanligt sätt, skriver den fromme Kautsky, utan ”strikt neutralt”. Man måste tillåta sig att ha tvivel om detta, även om man inte känner till fakta. Men vi känner till fakta. Vi vet inte bara att de georgiska mensjevnikerna deltog i alla intriger mot sovjetrepubliken, utan också att det självständiga Georgien upprättades för att tjäna som ett vapen i imperialisternas krigföring och under inbördeskriget mot arbetarnas och böndernas republik. Detta klargjordes redan i det förra uttalandet. Men den oupplyste Kautsky vill inte höra talas om detta. Mrs Snowden är indignerad och MacDonald förkastar indignerat de ”idiotiska anklagelserna”. Han skrev faktiskt ”idiotiska anklagelserna” på grund av att han var mycket arg. Och även om MacDonald inte är en Brutus, är han en ”ärbar man”. Det finns emellertid fakta, dokument och anteckningar som är mer trovärdiga än så kallade ärbara människor.

Den 25 september 1918 hölls en officiell konferens med deltagande av representanter för den georgiska republiken, Kuban-regeringen och frivilligarmén. Den sistnämnda representerades av generalerna Aleksejev, Denikin, Romanovskij, Dragomirov, Lukomskij, den välkända monarkisten Sjulgin och andra. Dessa namn talar för sig själva. General Aleksejev öppnade förhandlingarna genom att säga: ”På frivilligarméns och Kuban-regeringens vägnar välkomnar jag E. P. Gegetjkori och general B. I. Mazniev som representanter för det *vänskapligt sinnade* Georgien.”

Det förekom vissa missförstånd mellan dessa vänskapligt sinnade parter, där de viktigaste gällde Sotjinsk-området. För att klara upp missförstånden sa Gegetjkori: ”Var det inte Georgien som, under förföljelserna av officerarna i Ryssland, blev en fristad för dem alla? Vi tog emot dem alla och använde våra magra resurser för att betala deras löner, vi gav dem mat och vi gjorde allt som under rådande omständigheter stod i vår makt för att hjälpa dem ...”. Redan dessa ord kan resa vissa tvivel om Georgiens ”neutralitet” under arbetarnas krig mot de tsaristiska generalerna. Men Gegetjkori själv skyndade sig att skingra alla tvivel: ”Jag anser det vara min plikt”, fortsatte han riktad till Aleksejev, Denikin och andra, ”att säga att man får inte glömma *de tjänster vi gjort er i kampen mot bolsjevismen och att ni också måste ta hänsyn till detta stöd.*” Dessa ord från Gegetjkori, det demokratiska Georgiens utrikesminister och en av mensjevnikpartiets ledare, talar för sig själva. Eller är det så att Mr. MacDonald kräver ytterligare bevis. I så fall gavs de av en annan representant från Georgien, Mazniev, som där och då tillfogade: ”Officerarna fortsätter att ansluta sig till er (Aleksejev och Denikin) från Tbilisi och jag hjälper dem med deras transporter efter bästa förmåga. General Ljachov kan bekräfta detta. Vi förser dem med pengar och mat på vägen osv., och allt detta utan någon ersättning. I enlighet med er begäran har jag samlat alla officerarna i Sotji, Gagri och Suchumi *och jag har uppmanat dem att sluta upp i era led.*”

Kautsky har gått i borgen för den striktaste neutralitet, MacDonald har kallat vår uppräknings av de tjänster som mensjevnikerna gjort de vita i deras kamp mot bolsjevikerna för ”idiotiska anklagelser”. Men vi måste icke desto mindre säga att den hedervärde gentlemanen är för tidigt ute med sin utskällning, ty våra anklagelser grundar sig på fakta. Dessa fakta visar att det är MacDonald som står för lögnen, ty de bevisar att det är vi som talade sanning och inte de internationella Mrs. Snowdens.

Detta är dock inte allt. I sina bemödanden att bevisa att de vita inte förlorade något genom att tillfälligt lämna över Sotjinsk-området till Georgien, eftersom deras huvuduppgift bestod i att röra sig norrut mot bolsjevikerna, sade Gegetjkori: ”Om, vilket jag inte tvivlar på, ett nytt Ryssland kommer att återupprättas i framtiden, då kommer vi kanske att tvingas ta itu med inte enbart att återupprätta Sotjinsk-distriktet, utan även viktigare frågor, och detta måste ni räkna med.” Detta uttalande avslöjar den verkliga betydelsen av den georgiska självständigheten: den är inte ”nationellt självbestämmande”, utan ett strategisk drag i kampen mot bolsjevismen. När Aleksejev och Denikin har återupprättat ett ”nytt Ryssland” – och detta ”tvivlar” inte Gegetjkori på att de kommer att göra – då kommer de georgiska mensjevikerna att ställas inför frågan om att återställa inte bara Sotjinsk-området, utan hela Georgien, till det ryska imperiet. Sådan är denna den ”strikt neutralitetens” natur.

Men, som om han fruktade att några tjockskallar fortfarande skulle ha kvar några tvivel, tillade Gegetjkori avslutningsvis: ”Vad gäller våra relationer med bolsjevikerna kan jag slå fast att *kampen mot bolsjevismen är obeveklig inom våra gränser*. Vi använder *alla till buds stående medel för att utrota bolsjevismen* som varande en antistatlig rörelse som hotar vår republiks integritet, och vad gäller detta tror jag att vi *redan har gett många bevis som talar för sig själva*.” Dessa ord kräver nog ingen kommentar!

Men hur kan sådana intima samtal ha blivit kända? De nedtecknades i protokollen och publicerades.

Kanske dessa protokoll är förfalskningar? Nej de gavs ut av den georgiska regeringen själv, som en rapport betitlad *Dokument och material rörande Transkaukasiens och Georgiens utrikespolitik* (Tbilisi 1919). De citerade protokollen finns på sidorna 391-414. Det var Gegetjkori själv, som i egenskap av utrikesminister publicerade sina samtal med Aleksejev och Denikin. För att göra Gegetjkori rättvisa, så kunde han då inte förutse att Kautsky och MacDonald skulle tvingas bedyra de georgiska mensjevikernas neutralitet genom att sätta Andra internationalens heder i pant. Vad gäller detta, som med så mycket annat, skulle ställningen för de ärade medlemmarna i Andra internationalen ha varit mindre svår om stenografin och boktryckarkonsten inte existerat.

För att den politiska betydelsen av Gegetjkoris uttalanden i samtalen med Denikin ska stå helt klara för oss, måste vi ha Sovjetrysslands militära och politiska situation i september 1918 i åtanke. En studie av kartan kommer att gottgöra läsaren för hans besvär. Vår västfront gick mellan Pskov och Novgorod. Pskov, Minsk och Mogilev var i händerna på prins Leopold av Bayern och vid den tiden betydde det något att vara en tysk prins. Och tyskarna, som hade kallats in för att skydda demokratin från bolsjevikerna, ockuperade hela Ukraina. General von Kirbachs armé förtrampade Odessa och Sevastopol, medan dess framskjutna trupper pressade mot Kursk och Voronesj. Donkosackerna hotade Voronesj från sydost. I deras bakre led samlades Aleksejevs och Denikins armé. Turkarna och tyskarna hade besatt Kaukasus. Sovjetiska Astrakan befann sig in en besvärlig situation åt norr, Volga hade skurits av på två ställen: av kosackerna nära Tsaritsyn [= Stalingrad, Volgograd, ö.a.] och av tjeckoslovakerna nära Samara. Hela södra delen av Kaspiska havet befann sig redan i de vitas händer, under befäl av brittiska sjöofficerare. Den norra halvan togs från oss året därpå. I öster förde vi krig mot tjeckoslovakerna och de vita, som ockuperat delar av Volgaregionen, Ural och Sibirien. Ententen hade etablerat sig i norr, och Arkhangelsk och hela vitahavskusten befann sig i deras händer. Den norra delen av Murmansk-järnvägen hade erövrats av de brittisk-franska trupperna. Mannerheims Finland utgjorde ett ständigt hot mot Petrograd som var omgivet av fiender på tre sidor. Under dessa enorma svårigheter höll vår egen armé endast på att ta form.

Under sådana omständigheterna rapporterade det mensjevikiska Georgiens officiella representanter till frivilligarméns organisatörer, att Georgien skyddade de vita officerarna från

bolsjevikisk förföljelse, tillgodosåg deras behov gratis, rekryterade frivilliga bland dem som de skickade till Aleksejev och Denikin. Det fastslogs dessutom att Georgien förde en ”obeveklig” kamp mot bolsjevismen, krossade dem ”med alla medel som stod till buds.”

Gegetjkori skröt inte och överdrev inte de tjänster som han gjorde kontrarevolutionen. Han och hans vänner hade verkligen gjort allt de kunde göra. De kunde naturligtvis inte förväntas ställa stora beväpnade styrkor i de vitas tjänst, då de själva var tvungna att använda sig av tyska trupper i sin kamp mot ”inre anarki”. Deras resurser var mindre än deras bredvillighet gentemot kontrarevolutionen. Icke desto mindre gav de en relativt sett enorm hjälp åt de vitgardistiska militärorganisationerna.

Den kaukasiska arméns utrustning och förråd i Georgien, som var värda många miljoner, beslagtogs av mensjevikerna och användes i stor utsträckning till att stödja de vita – Don-Kuban- och Ter-kosackerna, de tjeckiska officerarna, Heimanns och Filimonovs trupper, Aleksejevs och Denikins frivilligarmé osv. Hjälpen var vid denna tid ännu mer värdefull för borgar-godsägarförbanden i Kaukasus, eftersom dessa knappt fick något utifrån.

Eftersom samarbetet mellan det mensjevikiska Georgien och kontrarevolutionärer av alla de slag var något som skedde på daglig basis, och eftersom inga regelbundna anteckningar fördes vore det nu mycket svårt att skriva en sammanhängande redogörelse för detta samarbete och det försvåras ytterligare genom att mensjevikerna har fört de flesta värdefulla arkiven utomlands. Men till och med de tillfälliga och lösryckta dokument som råkat bli kvar i Tbilisis kontor räcker för att undanröja även skuggan av tvivel från de mest okunniga av de som åberopar Georgiens så kallade neutralitet. Förhandlingarna och det militära samarbetet med organisationerna av frivilligarmén inleddes så tidigt som i juni 1918, om inte från första dagen av den georgiska självständigheten. Några av de rent militära operationerna (till exempel förflyttningen till kosackområdet Govorisjtjensk) genomfördes av Georgien på begäran av Kuban-regeringen som handlade i samverkan med de ”frivilliga.” General Heimann, som marscherade mot bolsjevikerna från kosackområdet Dagestan, emottog från den redan nämnda georgiska generalen Mazniev 600 gevär, två kulsprutor och ammunition. I Tuapse tog general Maslovskij, som tillsammans med Heimann var i Aleksejevs tjänst och opererade i samverkan med den mensjevikiska arméledningen, emot ett bepansrat tåg från Georgien. Även Gegetjkori hade dessa fakta i tankarna när han påminde Aleksejev och Denikin om den hjälp Georgien givit.

I oktober 1918, dvs. direkt efter de tidigare nämnda överläggningarna mellan Gegetjkori och Denikin, levererade den georgiska regeringen en anseelig mängd förråd till Don-regeringen, som vid den tiden låg i krig med sovjetregeringen, en anseelig mängd förråd.¹ Den 3 november 1918 rapporterade den georgiske generalen Mazniev till sin regering att han bekämpade bolsjevikerna i samverkan med frivilligarméns kosacker. ”Jag har lämnat kosackerna i säkra positioner och jag har fört trupperna under mitt befäl till vilolägret i Sotji osv.” Den 26 november 1918 beslöt den georgiska regeringen att skicka den nödvändiga mängden mediciner och bandage till frivilligarméns representant, Objedov, ”och att på alla möjliga vis samarbeta i denna affär”. Denna ”affär” var inbördeskriget mot Sovjetryssland. Bandage och mediciner är naturligtvis mycket humana, väldigt neutrala saker, men det var ganska olyckligt att den georgiska regeringen tidigare tagit dessa humana saker med våld från de kaukasiska trupperna som var ”infekterade av bolsjevikisk anarki” och därefter gav dem till vitgardisterna som angrep Sovjetryssland från söder.

¹ Den exakta listan på dessa anseeliga förråd baseras på originaldokument som nämns i Shaffiers *Inbördeskrig i Ryssland och det mensjevikiska Georgien*, Moskva 1921, s 39

Allt detta kallas ”strikt neutralitet” av Kautsky, men inte av Jordania. Den senare skrev till ordföranden för den kejserliga tyska legationen den 15 oktober 1918, dvs. under dessa händelsers höjdpunkt: ”Jag har aldrig uppfattat Georgiens internationella ställning som om det vore en neutral makt, *då självklara fakta bevisar motsatsen.*” Just det! Även detta brev publicerades av samme Jordania i den redan nämnda utredningen, vilken Kautsky hade tillgång till när han skrev sin pamflett, men han föredrog att vägledas av påvlig inspiration. Det är mer än troligt att Jordania, som inte kunde blunda för självklara fakta i sina diskussioner med general von Kress, inte desto mindre var beredd att under sina själaräddande samtal med Kautsky dra denne ärevördiga gentleman vid näsan. Speciellt då Kautsky hade tagit med sig en näsa till Tbilisi som var speciellt anpassad för detta ändamål.

I enlighet med en överenskommelse ställer Georgien sina järnvägar till Turkiets förfogande för att transportera dess trupper till Azerbajdzjan. Genom denna hjälp avskars sovjetmakten i Baku, som hade upprättats av Bakus arbetare, nästan helt från Ryssland och störtades. Detta fick allvarliga konsekvenser för oss. Istället för att vara Rysslands oljeleverantör blev Baku ett fäste för våra fiender. Det må naturligtvis sägas, att den georgiska regeringen efter att ha avskiljts från Ryssland tvingades att samarbeta med sultanens armé mot Bakus proletariat. Men bortsett från allt detta kvarstår det faktum att Jordania och andra georgiska ledare gratulerade det segrande reaktionära borgerliga muslimska (musavat) partiet, när Baku intogs med hjälp av de turkiska trupperna. Sålunda ser vi att den turkiska militarismen var helt i överensstämmelse med den mensjevikiska politiken, vilket inte doldes av mensjevikerna.

Revolutionen i Baku stoppades inte bara temporärt, utan den förlorade även för alltid många av sina bästa söner. I september 1918, nästan samtidigt med att Gegetjkori förhandlade med Denikin, sköts 26 bolsjeviker vid en enslig transkaspisk järnvägsstation, ledarna för Bakus proletariat, med kamrat Sjaumjan, som var medlem av vårt partis centralkommitté, och Alexej Japaridze i spetsen.

Ni kan få all information i denna fråga, Mr. Henderson, från er egen general Thompson, befälhavare för detta befrielsekrig: hans agenter fungerade som bödlar.

På detta sätt kunde varken Sjaumjan eller Japaridsz höra talas om Jordanias jubel när det sovjetiska Baku gick under. Men icke desto mindre tog de ett brinnande hat mot sina bödlars mensjevikiska medhjälpare med sig i graven.

Manuskriptet till denna bok hade slutförts när jag fick en nyutgiven bok av Vadim Tjaikin, socialistrevolutionär och medlem av den konstituerande församlingen, med titeln: *Ett bidrag till den ryska revolutionens historia: Avrättningen av 26 kommissarier från Baku*, utgiven av Grzebin, Moskva. Denna bok, som till största delen består av dokument där de viktigaste är faksimiltryck, berättar historien om mordet på de 26 kommissarierna från Baku på order av de brittiska militära myndigheterna utan ett minsta tillstymmelse till offentlig rättgång. Den direkta organisatören av massakern var chefen för den brittiska militära legationen i Asjkhabad Reginald Teague-Jones. General Thompson hade kännedom om fallet och, som bevisen visar, handlade Teague-Jones med den tappra generalens medgivande. Efter att mordet på de 26 obeväpnade männen hade fullbordats vid en avlägsen järnvägsstation, dit de förts under förevändningen att de skulle utvisas till Indien, hjälpte general Thompson en av de ledande förövarna till brottet att fly, den hyrda skurken Druzjkin. Vadim Tjaikins vädjanden – han är på intet sätt en bolsjevik, utan socialistrevolutionär och medlem av den konstituerande församlingen – till den brittiska generalen Malcolm och den brittiska generalen Milne lämnades utan beaktande. Tvärtom visade alla dessa herrar sin solidaritet när de bistod och medverkade till brottet, hjälpte brottslingarna och fabricerade falska uttalanden.

Denna bok bevisar med dokument att Gegetjkori, den georgiske inrikesministern, efter krav från Tjaikin, hade lovat att hindra den kriminelle skurken Druzjkins flykt från Georgien. Trots

detta gav han, i maskopi med den brittiske generalen Thompson, Druzjkin alla möjligheter att undkomma rättegång och rättvisa. Medan de ryska och georgiska socialistrevolutionärernas och de ryska transkaspiska mensjevikernas kommittéer, efter en utredning av alla fakta i fallet, skrev under en deklaration där de vittnade om på vilket kriminellt sätt de brittiska militära myndigheterna hade handlat, vägrade kommittén med de georgiska mensjevikerna, trots att den tillsammans med de övriga kommittéerna kommit fram till samma slutsats, att skriva under dokumentet av rädsla för att förarga de brittiska myndigheterna. Telegrafjänsstemannen för Georgiens mensjevikiska regering vägrade vidarebefordra Vadim Tjaikins telegram som avslöjade de brittiska myndigheternas kriminella handlingar. Om inget annat var känt om de georgiska mensjevikerna, förutom det som fastställts genom de obestridliga och ovedersägliga dokumenten i Tjaikins bok, så skulle det räcka för att för alltid stämpla dessa herrar, deras ”demokrati”, deras beskyddare och försvarare med skammens och vanärens märke.

Efter de direkta, exakta och ovedersägliga bevis som Tjaikins bok ger, hyser vi inga som helst förhoppningar om att vare sig Mr. Henderson, eller Mr. MacDonald, eller Mr. J.R. Clynes, Mr. Jimmy Sexton, eller Mr William Adamson, Mr. John Hodge, Mr. Frank Rose, Mr C.W. Bowerman, Mr. Robert Young eller Mr. Benjamin Spoor – som parlamentsledamöter för Labour – nu kommer att anse det vara deras plikt att öppet och ärligt undersöka fallet och göra dessa Storbritanniens representanter, som så lysande försvarade demokratin, civilisationen, rättvisan, religionen och moralen mot det bolsjevikiska barbariet i Transkaukasien, ansvariga för sitt uppträdande.

* * *

De internationella Mrs. Snowdens har förnekat samarbetet mellan de georgiska mensjevikerna och de kontrarevolutionära organisationerna och arméerna med hänvisning till följande två omständigheter. För det första klagade mensjevikerna själva hos de brittiska socialisterna över ententen, som så att säga hade tvingat dem att stödja kontrarevolutionen. För det andra förekom motsättningar mellan Georgien och de vita, som vid den tiden antog karaktären av väpnade konflikter.

Den brittiske generalen Walker skakade sin näve i ansiktet på premiärminister Jordania och hotade med att omedelbart stänga mensjevikernas främsta tidning om den vågade publicera en notis som kunde väcka ententens anstöt. En brittisk löjtnant slog sitt svärd våldsamt i den georgiska riksåklagarens bord och krävde att alla gripna människor som han, löjtnant av guds nåd, hade utvalt skulle friges. Allmänt talat uppförde sig de brittiska militärerna, enligt dokumenten, t.o.m. ännu mer oförskämt än tyskarna. Naturligtvis nämnde Jordania, i sådana fall, Georgiens halva självständighet och klagade över kränkningen av Georgiens halva neutralitet till MacDonald. Detta nödvändiggjordes av vanlig försiktighet. När Denikin stal Suchumiområdet från Georgien klagade mensjevikerna på Denikin till general Walker. Nu klagade de på general Walker till Henderson – i båda fallen med lika stor framgång.

Om dessa klagomål och friktioner inte hade inträffat skulle det helt enkelt ha berott på att mensjevikerna inte skiljde sig från Denikin det minsta. Detta skulle dock vara lika felaktigt som att säga att Henderson inte skiljde sig det minsta från Churchill. Den småborgerliga vacklan under den revolutionära perioden sträcker sig från stöd till proletariatet till en formell union med godsägarnas kontrarevolution. Ju mindre självständiga de småborgerliga politikererna är, desto högljuddare talar de om sin totala självständighet och absoluta neutralitet. Ur denna synvinkel är det mycket svårt att följa mensjevikernas och höger- och vänstersocialistrevolutionärernas historia under revolutionens förlopp. De har aldrig varit neutrala eller självständiga. Deras ”neutralitet” har alltid varit en kritisk punkt under rörelsen från höger till vänster, eller från vänster till höger. När de stödde bolsjevikerna (som vänstersocialistrevolu-

tionärerna och anarkisterna gjorde) eller de tsaristiska generalerna (som högersocialistrevolutionärerna och mensjevikererna gjorde) blev de småborgerliga partierna ofta skrämda vid de avgörande ögonblicken då deras allierade höll på att segra, och ännu oftare övergav de honom i hans svåraste stund. Man måste förvisso medge att om de småborgerliga partierna under den revolutionära perioden får sin del av nederlagets nackdelar, så drar de sällan nytta av segerns fördelar. Efter att ha säkrat sin makt med hjälp av ”demokratin” behandlade den monarkistiska kontrarevolutionen i öster (Koltjak), i norr och väst (Judenitj, Miller och de brittiska generalerna) och i söder (Denikin), sina medhjälpare och medlöpare med yttersta arrogans och hårdhet.

När allt kommer omkring har de europeiska socialdemokraterna här fått en läxa i form av mer sparkar än tips, kanske inte under revolutionens period, men under krigets. Socialpatrioterna, som under kriget hade hjälpt sin respektive borgarklass under dess svåraste stunder, hade räknat med om inte att proletariatet skulle delta i segerns frukter, så åtminstone ett större inflytande för socialismen och dem själva vad gäller deras respektive länders öde. De misstog sig.

Efter att ha blivit lurade fördömde Henderson, Sembat och andra sin borgarklass, hotade den och klagade på den i Internationalen. Men detta innebär inte att de inte tjänade den. De tjänade – och förde fram vissa egna krav. De tjänade men blev lurade och klagade därefter. Ingen säger att de var enkla hyrda tjänare, de var småborgerliga opportunister, dvs. de var politiker, ambitiösa pratiga tjänare som alltid vacklade, alltid opålitliga – men tjänstehjon ända in i märgen.

* * *

Efter att Kautsky, som tidigare konstaterats, antagit franska akademikers metod, frågade han inte efter några förklaringar eller orsaker och han var heller inte förvånad över några motsägelser och orimligheter. Om Georgien bröt sig loss från det revolutionära Ryssland, så var det bolsjevikerens fel. Om Georgien kallade in tyska trupper, så var det för att dessa var bättre än de turkiska trupperna. Hohenzollerns arméer gick in i Georgien ”inte som rövare och plundrare” – stammade och läspade Kautsky – ”utan som organisatörer av dess produktivkrafter”. Men till och med under Hohenzollerns arméer, som ”entusiastiskt hälsades på Tbilisis gator” (av vem?) behöll Georgien sina demokratiska dygder. Thompson och Walker hade varit till nytta för Georgien. Och efter att ha njutit av först den tyska löjtnanten (som Georgien själv bjudit in) och därefter av den brittiska löjtnanten, kunde ingen betvivla att när delegationen från Andra internationalen kom var Georgiens dygd en av de renaste. Därav Kautskys profetiska slutsats: ”Ryssland kommer att räddas av mensjevismens anda som förkroppsligas i det mensjevikiska Georgien”. (s 72)

Stunden hade kommit för att tydliggöra ”mensjevismens anda”. Mot slutet av 1918 (den 27 december) höll RSDAP (mensjeviker) en partikonferens i Moskva. Vid denna konferens diskuterades den politik som fördes av de delar av partiet som hade gått med i vitgardistiska regeringar eller öppet allierat sig med den utländska imperialismen. Dessa diskussioner koncentrerade sig främst på de georgiska mensjevikererna. Den officiella konferensrapporten från mensjevikerens centralkommitté innehöll följande uttalande: ”Partiet kan inte i sin krets tolerera och har inte för avsikt att tolerera allierade till den kontrarevolutionära borgarklassen och den angloamerikanska imperialismen, oavsett de motiv som föranlett dem att gå in i en sådan allians.” I konferensens resolution konstaterades det: ”Konferensen är övertygad om att de georgiska socialdemokraternas politik, som har försökt rädda den demokratiska styrelseformen och Georgiens självständighet genom en inriktning som grundas på utländsk hjälp och ett avskiljande från Ryssland *har ställt dem i opposition till de uppgifter som partiet i sin helhet arbetar för.*”

Denna upplysande episod kastar ljus inte enbart på Kautskys förmåga att på ett riktigt sätt bedöma revolutionens händelser, utan även på hans samvetsgrannhet i att förklara dem. Utan att ens begära information från sina vänner mensjevikerna och utan att vidta de elementäraste försiktighetsåtgärder har Kautsky presenterat Jordaniens-Tseretelis politik som den sanna mensjevikiska politiken, vilken därför kunde tjäna som modell för de internationella socialdemokraterna. Den officiella dom över det ”verkligt mensjevikiska” partiets politik som förkunnades av Martov och Dan, var att Jordaniens-Tseretelis politik hade ett ”upplösande inflytande” på partiet ”vars prestige den sänkte, för att inte säga förstörde i arbetarmassornas ögon”. (Se den ovan nämnda mensjevikiska publikationen från mensjevikernas centralkommitté s 6). När Kautsky gav den georgiska politiken om ”strikt neutralitet” en marxistisk välsignelse, använde Martov och Dan av ett mycket hotfullt språk om denna politik: ”Partiet”, konstaterade de, ”kan inte, utan att bli till åtlöje i hela världen, från sina olika sektioners sida tolerera sådana politiska handlingar som öppet eller i hemlig allians med sina klassfiender riktas mot dess revolutionära politiks innersta väsen.” (ibid. s 6)

Detta borde vara ett avgörande bevis. Den lärde Kautskys morgonrock har kommit i kläm i mensjevikernas två dörrhalvor och det verkar som om att han inte kan komma loss. Men kanske kommer Kautsky nu att rikta en ganska senkommen vädjan om hjälp till Martov. Om han gör det kommer hjälp att anlända. För att mildra den chock som Kautsky fick ta emot från mensjevikerna ska vi själva göra några förklarande kommentarer. Det var en mycket revolutionär period. Bolsjevikerna höll på att beseгра Koltjak. Revolutionen hade brutit ut i Tyskland och Österrike-Ungern. Mensjevikernas ledare var tvungna att kasta några av de mest komprometterande lasterna överbord för att inte sjunka själva. Vid arbetarmöten i Moskva och Petrograd förnekade de indignerat all solidaritet med Georgiens förrädiska politik. De hotade att utesluta Jordania och andra om de fortsatte att göra partiet till ett ”åtlöje”. Det var en mycket kritisk period: Hilferding själv ville införa sovjeter i författningen och han var verkligen ett bevis på att saker och ting hade nått ett högt tonläge.

De officiella mensjevikerna hotade med att utesluta georgierna, men uteslöts de verkligen? Absolut inte och det har definitivt aldrig varit någon avsikt att utesluta dem. De vore inte mensjeviker om de omvandlade ord till handling. Hela den internationella mensjevismen är inget annat än ett villkorligt hot som aldrig verkställs, en symbolisk gest som aldrig följs av ett slag.

Men detta ändrar inte på det faktum att Kautsky i den grundläggande frågan vad gäller de georgiska mensjevikernas politik, på ett skamligt sätt har lurat sina läsare. Detta bedrägeri har avslöjats av mensjevikerna själva. Kautsky kommer att upptäcka att det är omöjligt att komma loss, ty hans morgonrock sitter alltför hårt fast.

Och MacDonald? Åh! MacDonald ”är en ärlig man”. Men han har ett fel – han vet inget om socialismen, absolut ingenting!

3. Den inre regimen

I utrikespolitiken strikt neutralitet och i inrikespolitiken naturligtvis största möjliga frihet. Hur skulle det kunna vara annorlunda? ”Relationerna mellan arbetarna och bönderna i Georgien”, säger Kautsky, ”är fram tills nu de bästa möjliga”. (s 54) Från Rhen till Stilla havet rasar blodiga omvälvningar medan ”Georgien är det enda landet som likt Tyskland-Österrike undvikit våldsamer.” (*ibid.*) Varför har kommunisterna ”t o m med största möjliga handlingsfrihet misslyckats att få något inflytande”? (s 65) Socialdemokraterna får en överväldigande majoritet i alla val. Detta är verkligen det enda landet i sitt slag – från Stilla havet till Rhen. Och även bortom Rhen kommer man knappast att hitta ett land av detta slag, förutom då kanske Monaco, som det beskrivits av avdankade franska akademiker.

För tillfället stirrar man med häpnad på en sådan politisk sörja, som på ett primitivt oljetryck där varje färg skriker ut en lögn och blandas ihop till en ännu större skändlig förolämpning för ögat. Allt vi vet om ursprunget till den georgiska självständigheten och utrikespolitiken bidrar till den lögnaktiga bild av universell fred som Kautsky observerade från järnvägsvagnen mellan Batumi och Tbilisi. Kopplingen mellan inrikes- och utrikespolitiken var tvungen att manifesteras sig själv ännu starkare i Georgien, eftersom dess bildande skedde på ett sådant sätt att gårdagens inrikesfrågor blev dagens utrikesfrågor. Under förevändning att lösa sina inrikesproblem, bjöd mensjevikerna dessutom in utländska beväpnade trupper, först från Tyskland och sedan från England, och här kan vi återigen anta att general von Kress och general Walker på intet sätt spelade en liten roll i landets inrikesliv.

Enligt Kautsky, vars banalitet ibland blir häpnadsväckande, fullgjorde Hohenzollern-generalerna i Georgien en viktig uppgift som ”organisatörer av produktivkrafterna” (s 57), utan att försöka störa demokratins urverklika mekanism. Därför är det på sin plats att här erinra om den stränga tillrättavisning som von Kress utdelade i samband med gripandet av en grupp svartahundrade-ädlingar som hade börjat organisera pogromlikor. ”Regeringen” – var den lärdom som von Kress lärde ut till minister Ramishvili – ”kan inte anse att denna medborgargrupps politik är upprorisk enbart för att den riktas mot den sittande regimen. Så länge denna politik inte riktas emot statens själva politik kan den inte anses som förräderi.” I ett svar på denna klassiska lektion rapporterar Ramishvili underdånigt bland annat: ”Jag har föreslagit ledarna för detta sällskap (av jordägare) att framlägga sina planer på att förbättra villkoren för den tidigare adeln som nu genomförs.” Att hitta någon skillnad när det gäller meriterna hos organisatören av produktivkrafterna, von Kress, och demokraten Ramishvili, är en helt annan fråga. Att de brittiska officerarna ingrep i landets inre liv med ännu större arrogans än tyskarna har vi redan nämnt. Om vi bortser från den militära klumpigheten och den överdrivna rättframheten, utmärktes trots detta både tyskarnas och briterens inblandning av i stort sett samma sociala och politiska konservatism som mensjevikernas politik ända från revolutionens första dagar.

Den främsta lärdomen som Tsereteli drog av sina erfarenheter från den ryska revolutionen var att demokratin, revolutionen och landet förstördes av ”demokratins handfallenhet och vacklan i kampen mot anarkin”, och som regeringens främsta inspiratör krävde han att den transkaukasiska *diet* (riksdagen) ”skulle göra det till regeringens skyldighet att tillgripa de strängaste åtgärder i kampen mot anarkins yttringar.” (18 mars 1918) Redan tidigare (15 februari) hade Jordania sagt till *diet*: ”Anarkin är på frammarsch i vårt land ... arbetarklassen befinner sig i en bolsjevikisk stämning; t o m de mensjevikiska arbetarna har smittats av bolsjevismen.”

De första nationella georgiska regementena var likaledes genomsyrade av denna anda. De demobiliserade soldaterna spred den revolutionära smittan i byarna. ”Det som nu sker i våra byar”, säger Jordania, ”är ingenting nytt; samma sak har hänt under alla revolutioner: överallt

reste sig bondemassorna mot demokratin. Det är dags för oss att få sätta stopp för de folkliga bondeillusioner som förhärskar i det socialdemokratiska partiet. Det är dags att återvända till Marx och med fasthet skydda revolutionen mot bondereaktionen.” Åberopandet av Marx är inget annat än ett lurendrejeri som läggs till dårskap. Under den mensjevnikiska period som det här handlar om reste sig de transkaukasiska bönderna, inte emot den demokratiska revolutionen, utan emot dess saktfärdighet och villrådighet, emot dess feghet, speciellt i jordbruksfrågan. Det var först efter den jordbruksdemokratiska revolutionens verkliga seger som marken bereddades för kontrarevolutionära bonderörelser som riktades mot städernas materiella krav, mot den ekonomiska politikens socialistiska tendenser och slutligen mot arbetarklassens partis diktatur. Under revolutionens första stadium var det byarnas lägre skikt, de mest förtryckta och de egendomslösa elementen som var den dynamiska kraften i de agrara omvälvningarna. Under det andra stadiet hade den ledande rollen i bonderevolten övergått till byarnas övre skikt, till de rikare och utsugande elementen. Men det finns ingen anledning att uppehålla sig vid att de georgiska mensjevnikerna, precis som de mensjeviker som inte är georgier, inte förstår marxismens revolutionära ABC. Vi nöjer oss med medgivandet av det faktum att bondemassorna, som utgör den överväldigande befolkningsmajoriteten, handlade på ett bolsjevikiskt sätt mot den mensjevnikiska ”demokratin”. Trogen det program som *diet* hade utarbetat, har den georgiska regeringen, med stöd av städernas småborgerliga demokrati och arbetarklassens övre skikt, som inte alls var speciellt många, fört en skoningslös kamp mot de arbetande massorna som hade smittats av bolsjevismen.

Det mensjevnikiska Georgiens hela historia är historien om bonderevolter. De ägde rum i alla delar av det lilla landet och utmärktes ofta av extrem ihärdighet. I några distrikt framhärjade sovjetregimen under månader. Resningarna likviderades genom straffexpeditioner och tämjdes genom militära krigsrätter som bestod av officerare och godsägande prinsar.

Det sätt på vilket den georgiska regeringen gjorde sig av med revolutionära bönder kan bäst beskrivas med orden i de abchaziska mensjevnikernas rapport om Mannievs truppstyrka i Abchazien:

”Detta förband har med sin grymhet och omänsklighet”, lyder rapporten som överlämnades till den georgiska regeringen, ”överträffat den ökända tsaristiska generalen Alichanov. Sålunda har kosackerna från detta regemente t ex gått in i fredliga abchaziska byar och burit iväg med allt av värde och våldfört sig på kvinnorna. En annan del av detta förband hängav sig, under personligt överinseende av medborgare Tuldiareli, åt att spränga husen som tillhörde de personer som utpekats av informatörer. Liknande våldsdåd förövades i distriktet Gadaut. Förbandets befälhavare, löjtnant Kupuni – en f d poliskommissarie i Poti – behandlade hela byrådet i byn Azy illa. Han tvingade alla medlemmarna att lägga sig ner under maskingevärseld och fortsatte sedan med att gå på deras kroppar, medan han slog dem med den platta sidan av sabeln; han samlade sedan hela rådet i en grupp och galopperade på hästrygg i full fart rakt igenom gruppen och piskade med ridpiskan åt höger och vänster. Abduldiva och Dzukuya, tidigare medlemmar av det abchaziska rådet, greps och slängdes i en fängelsehåla för att ha protesterat mot denna brutalitet och detta våld. Biträdande kommissionären i distriktet Gadaut, löjtnant Grigoriadi, piskade bonderåd och utnämnde bykommissionärer som folket hatade och som han valt ut bland f d tsaristiska byäldste ...”

Bestyrker inte detta Kautskys uttalande att relationerna mellan mensjevnikerna och bönderna alltid var ”bästa möjliga ...”? Underkuvningen av Abchazien resulterade i att nästan alla abchaziska mensjeviker (Tarnova, Bazba, Chokbar, Zvizhba, Barzyz och Dzukuya) lämnade det socialdemokratiska partiet.

Djungeli agerade inte bättre när han slog ner den ossetiska revolten. Då vi, av pedagogiska orsaker, har gjort det till vår uppgift att i så stor utsträckning som möjligt karaktärisera de georgiska mensjevnikernas politik med hjälp av deras egna uttalanden och dokument, måste vi övervinna vår litterära kräsenhet och citera från en bok som utgivits av den framstående

”ridderliga” mensjevikedaren Valiko Djungeli, tidigare chef för nationalgardet. Vi ska citera vissa avsnitt som handlar om Djungelis agerande under bondeupproret i Ossetien.

”Fienden flyr överallt i oordning och bjuder nästan inget motstånd. Dessa förrädare måste bestraffas hårt.”

Samma dag skriver han följande i sin dagbok. (Boken är utgiven i form av en dagbok).

”Kvällen är här. Bränder syns överallt. Det är de upproriskas hus som brinner. Men jag är redan van vid detta och jag kan nästan oberörd åse denna scen.”

Följande dag läser vi följande notering:

”Ossetiska byar brinner runt omkring oss ... I den kämpande arbetarklassens intresse, i den framtida socialismens intresse kommer vi att vara grymma. Ja det kommer vi. Jag kan med orubblig själ och rent samvete åse elden och röken från de brinnande husen ... Jag är ganska lugn, ganska lugn faktiskt.”

Följande morgon skrev Djungeli återigen i sin dagbok:

”Bränderna växer ... Husen brinner ... Med eld och svärd ...

Några timmar senare skriver han igen:

”Och eldarna glöder fortfarande, glöder ...”

På kvällen samma dag skriver han:

”Nu finns eldarna överallt ... De fortsätter att brinna. Olycksbådande eldar; några morbida, grymma, spöklikt sköna ... och medan vi såg på dessa klara flammor brinnande i natten sa en gammal kamrat sorgset till mig: 'Jag börjar förstå Nero och den stora branden i Rom'.”

”*Och eldarna brinner, brinner överallt.*” Dessa otäcka manér gör det alla fall möjligt för oss att bli än mer övertygade om att relationerna mellan de georgiska mensjevikerna och bönderna oföränderligt förblev de ”bästa möjliga”.

Efter att britterna 1920 hade evakuerat Adjaria (i regionen Batumi), var mensjevikerna tvungna att inta regionen med hjälp av artilleri. Med andra ord hade Djungeli ideliga möjligheter att uppvisa sina Nero-inspirerade manér i Georgiens alla vrår.

Jordania efterträddes som inrikesminister av Ramishvili. Detta var samme Ramishvili som var helt upptagen med frågan om förbättra förhållandena för de före detta ädlingarna och som även citerade Marx för att rättfärdiga den vita terrorn mot de upproriska bönderna.

Man kan dock konstatera att den mensjevikiska diktaturen trots den vita terrorn, som kompletterades av retoriska pappersblommor, skulle ha svepts bort av den revolutionära rörelsens snabba utveckling, utan att lämna ett spår efter sig, om det inte varit för de utländska truppers närvaro i landet. Det var inte tysken Marx som hjälpte mensjevikerna att hålla sig kvar under den tiden, utan tysken von Kress.¹

Speciellt absurd är Kautskys försäkran om det georgiska kommunistpartiets ”fullständiga handlingsfrihet”. Det skulle ha räckt med att han sagt att de hade *viss* frihet. Men som vi redan vet, om han talar om neutralitet så är det den striktaste, om han talar om frihet så är det den fullständigaste; han talar inte enbart om goda relationer utan ”de allra bästa möjliga.”

Det är särskilt fantastiskt att varken Kautsky eller Vandervelde, eller Mrs. Snowden själv, eller de utländska diplomaterna, eller den borgerliga pressens journalister, eller frihetens trogna väktare – *The Times*, eller den mest rättrådiga *Temps*, m a o inga av dem som gav sin

¹ Vi kommer inte här räkna upp alla bonderesningar som skedde i Georgien. En kort sammanfattning av rörelsen ges i en artikel av kamrat Misja Tschakaja (*Kommunistiska internationalen* nr. 18 sid. 571 ff.)

välsignelse åt demokratin i Georgien någonsin märkte närvaron av ... specialförbanden. Men sådana har funnits. Specialförbanden är mensjevikernas *tjeka*. Specialförbanden grep och fängslade och sköt alla som agerade aktivt mot den mensjevikiska demokratin. Specialförbanden skilde sig i sina terrormetoder på intet sätt från Sovjetrysslands Extraordinära kommission. Det som verkligen skilde dem åt var målsättningen. Den Extraordinära kommissionen skyddade den socialistiska diktaturen mot kapitalets agenter; Specialförbandet skyddade den borgerliga regimen mot den bolsjevikiska "anarkin". Men det var just därför de respektabla människor som förbannade tjekan inte tog notis om Georgiens specialförband.

De georgiska bolsjevikerna kunde inte undgå att lägga märke till det, eftersom det huvudsakligen fanns till för att betvinga dem. Är det nödvändigt att berätta historien om de georgiska kommunisternas martyrskap? Gripanden, deporteringar, överlämnade till vitgardisterna, fängelse, hungerstrejker, summariska avrättningar. Är det nödvändigt att räkna upp allt detta? Räcker det inte med att komma ihåg Gegetjkoris respektfulla rapport till Denikin: "Beträffande frågan om inställningen till bolsjevikerna. Jag kan konstatera att för vår del kampen mot bolsjevismen är *skoningslös*. Vi krossar bolsjevismen med alla till buds stående medel ... och vad gäller detta har vi redan gett ett antal bevis som talar för sig själva." Detta citat borde ha inpräntats på Kautskys nattmössa, om den inte redan hade täckts av ett sammelsurium av mindre smickrande texter från alla håll och kanter. När Gegetjkori säger "vi krossar med alla till buds stående medel", "vi förtrycker utan misskund", förklarar Kautsky att det betyder fullaste frihet. Är det inte dags att införa ett milt och sant demokratiskt förmyndarskap över Kautsky?

Så tidigt som den 8 februari 1918 förbjöds alla bolsjevikiska tidningar. Samtidigt fortsatte de mensjevikiska tidningarna att helt öppet komma ut i Sovjetryssland. Den 10 februari skingrades ett fredligt möte i Alexanderparken i Tbilisi med gevärseld samma dag som den transkaukasiska *diet* öppnade. Den 15 februari dundrade Jordania i *diet* om folkmassornas bolsjevikiska stämningar, vilket även inkluderade de mensjevikiska arbetarna. I mars klagade Tsereteli, som tillsammans med Kerenskij hade anklagat vårt parti för högförräderi, i *diet* slutligen över det ytterst "handfallna och vacklande" sätt på vilket Kerenskij-regeringen hade hanterat bolsjevikerna. Tyska trupper togs till Georgien liksom till Finland, de baltiska staterna och Ukraina, i huvudsak för att användas mot bolsjevikerna. I ett svar på en fråga rörande bolsjevikerna från de amerikanska representanterna, svarade den georgiska diplomatiska representanten Topuridze: "Vi har bekämpat dem med framgång. Bevisen är självklara: av alla de tidigare ryska territorierna är Georgien det enda som är fritt från bolsjevism." Vad gäller framtiden ger Topuridze en lika fast garanti: "vår republik kommer att med all kraft och alla medel samarbeta med ententens makter i kampen mot bolsjevikerna".

Befälhavaren för de brittiska trupperna i västra Transkaukasus, general Forester Walker, förklarade 4 januari 1919 för Jordania, både muntligt och i skrift, att ententens fiender i Kaukasus är "bolsjevismen, som stormakterna har beslutat att krossa varhelst och närhelst den kan tänkas uppträda". I samband med detta, två veckor efteråt, sa Jordania till den brittiska generalen Milne: "General Walker ... visade sig vara den första person som förstod situationen i vårt land." General Milne själv sammanfattade sin överenskommelse med Jordania på följande sätt: "Ni och vi har gemensamma fiender – det är tyskarna och bolsjevikerna." Alla dessa omständigheter sammantagna gav naturligtvis de mest gynnsamma villkoren för den "största handlingsfrihet" för bolsjevikerna.

Den 18 februari utfärdade general Walker följande order Nr. 99/6 till den georgiska regeringen: "Alla bolsjeviker som tränger in i Georgien får bara spärras in i Mskhet (fängelset i Tbilisi) och hållas under sträng bevakning." Denna order gäller de bolsjeviker som sökte skydd från Denikin. Men redan den 25 februari, i order Nr. 99/9, skrev Walker: "Med anledning av den diskussion jag den 20 dennes hade med hans excellens M. Jordania, har jag

dragit slutsatsen att det i framtiden kommer att bli nödvändigt att förhindra bolsjevikerna att komma in i Georgien via huvudvägen." Frihetsberövandet av bolsjevikiska flyktingar i Mskhet räddade åtminstone för tillfället livet på dem. Walker hade "kommit till slutsatsen" att det var bäst att spärra deras flyktväg och på så sätt tvinga dem tillbaka till Denikins bödlar. Om Arthur Henderson har en stund till övers från sitt arbete i att avslöja sovjetregeringens grymheter, och från hans broderskapstjänster, borde han ha ett meningsutbyte med Forester Walker i detta ämne.

Frågan stannade inte vid samtal och korrespondens mellan deras excellenser. Redan den 8 april hejdades 42 människor, inklusive sovjetkommisariater från republiken Tarek, deras fruar och barn, röda soldater och andra flyktingar, av georgiska vakter vid fortet Deryal och efter att ha utsatts för oförskämdheter, övergrepp och slag under ledning av överste Tsereteli drevs de tillbaka till Denikins territorium. Jordania försökte efteråt skylla denna oskyldiga incident på överste Tsereteli, trots att denne endast hade uppfyllt Jordaniens och Walkers hemliga överenskommelse. Det är sant att order No. 99/9 inte nämner slag med gevärskolvar och käppar över bröst och huvud, men på vilket annat sätt skulle man kunna jaga bort utmattade och rädda människor, som drivna till vansinne av desperation söker skydd från en säker död? Överste Tsereteli lärde sig utan tvekan den läxa som hans mer kända namn gav honom, att "demokratins försagdhet och villrådighet" i kampen mot bolsjevismen kan leda till statens och nationens undergång.

På så sätt var redan från allra första början det edsvurna kriget mot kommunismen en av den georgiska republikens grunder. Partiledarna och regeringsmedlemmarna gjorde "det hänsynslösa undertryckandet av bolsjevismen" till en väsentlig punkt i sitt program. Denna uppgift underställdes statens viktigaste organ: specialförbandet, nationalgardet och milisen. De tyska och sedermera de brittiska officerarna – Georgiens verkliga härskare under den perioden – höll fullständigt med om denna del av det socialdemokratiska programmet. Kommunistiska tidningar förbjöds, möten skingrades med skottlossning, revolutionära byar under bolsjevikisk ledning brändes ner. Specialförbandet sköt ledare utan urskiljning. Mskhet var överfullt med fängslade kommunister, bolsjevikiska flyktingar återfördes i Denikins våld. Enligt uttalanden från den dåvarande inrikesministern, sköts under månaden oktober 1919 fler än 30 kommunister. Som vi fått höra från den fromma Kautskys läppar, åtnjöt kommunistpartiet i Georgien på alla andra sätt "största möjliga handlingsfrihet".

Det är sant att när Kautsky besökte Tbilisi kunde de georgiska kommunisterna ge ut legala publikationer och åtnjöt en viss handlingsfrihet som på intet sätt kunde kallas "största möjliga". Men det måste tillfogas att denna tillfälliga ordning infördes efter att vi hade besegrat Denikin och som ett resultat av det sovjetiska ultimatum som ledde till fredsavtalet mellan Sovjetryssland och Georgien 3 maj 1920. Under hela perioden mellan februari 1918 och juni 1920 tvingades det georgiska kommunistpartiet att arbeta underjordiskt.

Följaktligen blev det så att sovjeterna 1920 ingrep i en "demokratis" inre angelägenheter, och till på köpet en "neutral" sådan. Ack och ve, detta går inte att förneka. General von Kress krävde att den georgiska adeln skulle ha frihet att delta i kontrarevolutionära aktiviteter. General Walker krävde att kommunisterna skulle hållas fängslade i Mskhet eller slås med gevärskolvar och skickas tillbaka till Denikin. Efter att ha krossat Denikin, närmade vi oss för vår del Georgiens gränser och krävde att kommunisterna skulle få handlingsfrihet så länge det inte gällde väpnat uppror.

Detta, Mr. Henderson, är på det hela taget en mycket ofullkomlig värld! Den mensjevikiska regeringen kände sig tvingad att gå med på våra krav och, enligt deras egna officiella uttalanden, omedelbart frige över 900 bolsjevikiker från sina fängelser.²

En inte allt för imponerande siffra när allt kommer omkring. Man måste dock beakta befolkningens antal. Om man för rättvisans sak – inte ens våra hjärtan är döva för rättvisan, åh Mrs. Snowden – skulle använda de georgiska proportionerna (900 fängslade med en befolkning på 2½ miljoner människor) på Sovjetfederationen, så skulle det innebära att vi har rätt att sätta ungefär 45 000 mensjevikiker i Sovjetrepublikens fängelser. Jag tror att vi under revolutionens mest akuta och påfrestande stunder, som alltid åtföljdes av intensifierade fientliga aktiviteter från mensjevikernas sida, aldrig uppnådde mer än en tiondel av denna mycket imponerande siffra. Och då man inom Sovjets gränser inte skulle kunna samla ihop så många som 45 000 mensjevikiker kan vi lugnt garantera att vi i vår utövning aldrig kommer att överstiga den proportion av förtryck som har fastställts av Jordania och Tsereteli och godkänts av Andra internationalens celebriteter.

Nåväl, i maj tvingade vi – genom inbördeskrig – den georgiska regeringen att legalisera kommunistpartiet. De som skjutits kunde inte återuppväckas, men de fängslade frigavs. Om demokratin blev lite mer demokratisk, så skedde det, som vi sett, endast under den proletära diktaturens näve. ”Den revolutionära näven som ett demokratiskt vapen” – här är ett fint tema för en söndagspredikan, Mr. Henderson.

Innebär detta att den georgiska politiken från mitten av 1920 gjorde en ny vändning i betydelsen ett närmande till bolsjevikerna? Inte det minsta. Mensjevikregeringen genomgick under våren 1920 en period av akut rädsla och det gav resultat. Men när den, inte utan överraskning, blev övertygad om att den höjda näven inte skulle slå mot dess huvud, drog den slutsatsen att den hade överskattat faran och började dra sig tillbaka längs hela linjen.

För det första återupptogs förföljelsen av kommunister. Genom en rad noter, vilka utgör en tröttsamt monotont läsning, protesterade våra diplomatiska representanter mot indragningar av tidningar, gripandet och konfiskering av partiegendom osv., men dessa protester var nu gagnlösa: Den georgiska regeringen hade blivit synnerligen envis, samarbetade med Wrangel, hade förhoppningar om Polen och påskyndade på så sätt slutet ...

För att sammanfatta: På vilket sätt skilde sig den mensjevikiska ”demokratin” från den bolsjevikiska diktaturen? För det första hade den mensjevikiska terroristregimen, samtidigt som den kopierade många av de bolsjevikiska metoderna, som mål att bevara det privata ägandet och alliansen med imperialismen. Den sovjetiska diktaturen var och förblir den organiserade kampen för en socialistisk omvandling av samhället, i allians med det revolutionära proletariatet. För det andra kommer bolsjevikernas sovjetiska diktatur att rättfärdigas genom sin historiska uppgift och i villkoret för sin existens, och den agerar öppet. Den mensjevikiska regim av terror och demokrati är däremot en ohelig avkomma av grymhet i förening med hyckleri.

² Not från den georgiske utrikesministern 30 juni 1920. Nr. 5171.

4. Försiktighetens period

Störtandet av kejsardömenas militarism i Centraleuropa och revolutionen i Tyskland innebar en stor förändring i världsläget. Politikerna i Tbilisi sökte efter en ny inriktning. De försökte på det mest oförtäckta sätt ställa sig in hos de allierade. Icke desto mindre var de oroliga över framtiden. Vasallalliansen med Tyskland hade under en tid gett säkra garantier för georgisk integritet, med tanke på att Tyskland höll på att strypa Sovjetryssland genom Brest-Litovsk-snaran och att Sovjets fall syntes oundvikligt. Men att vara tjänare åt Storbritannien gav inga sådana garantier; mellan Storbritannien och Sovjetryssland rådde krigstillstånd och oberoende av utgången i den kampen kunde Georgien lätt få sin dödsstöt vid en av de skarpa vändpunkterna. Seger för ententen innebar seger för Denikin och därmed att det mensjevikiska styret undanröjdes. Under 1919 hade dessutom Denikins fälttåg stora framgångar. Sovjetmaktens seger skulle även den innebära en fara; men under 1919 drevs de sovjetiska styrkorna ut ur Kaukasus. Politikerna i Tbilisi blev allt mer försiktiga och allt angelägnare att dölja sina förbindelser med kontrarevolutionen, men de blev inte mer förutseende eller ärligare. Dessutom kunde inte arbetarrörelsens utveckling ute i Europa framstå som annat än ganska motbjudande för mensjevikiska sinnen. 1919 var ett år med stormiga revolutionära utbrott. Hohenzollerns och Habsburgarnas troner hade störtats och den ännu mäktigare borgarklassens tron var på fallrepet. Andra internationalens partier knakade i fogarna. De ryska mensjevikerna, som inte upphörde att fördöma och föreläsa för kommunisterna, började tala om ”den sociala revolutionens tidevarv”, förkastade med någon sorts rimlig förevändning parollen om den konstituerande församlingen och fördömde sina georgiska anhängares politiska allians med den angloamerikanska imperialismen. Dessa oroväckande symptom krävde ännu större försiktighet.

Med undantag från början av detta år, 1919, skyndade inte de georgiska mensjevikerna till Denikins understöd på eget initiativ. Han behövde heller inte deras hjälp lika mycket som tidigare. De skröt inte heller med stödet till de vita. Tvärtom försökte de medvetet få det att se ut som om detta stöd gavs under hårt tryck från de brittiska officerarna. Detta gav emellertid inte deras samarbete med ententen karaktären av en affärsmässig kompromiss mellan två fientligt inställda parter. Den behöll helt sin karaktär av andligt och politiskt slaveri och beroende. De översatte de ”västliga demokratiernas” och de stela Wilsonska banaliteternas frihetsretorik till den georgiska mensjevismens språk och bugade inför den storslagna tanken om Nationernas Förbund. I praktiken blev de försiktigare men inte ärligare.

Vi har en stark misstanke om att Mrs. Snowden brinner av nyfikenhet över att få reda på vad vi som förnekar gud och hans budord menar med ”ärlighet”. Vi misstänker även att Mr. Henderson inte utan ironi ställer denna fråga till oss, det vill säga om ironi överhuvudtaget kan vara förenligt med fromhet.

Vi erkänner att vi inte är bekanta med vare sig påvarnas, kyrkans eller universitetets, Vatikanens eller PSA:s absoluta moral.¹ Kants kategoriska imperativ, Kristi transsubstantiation² och de artistiska dygderna hos en religiös myt är lika okända för oss som den gamle hårde och listige Moses som hittade den eviga moralens skatt på berget Sinai. Moral är en produkt av det levande mänskliga samhället. Det finns inget slutgiltigt i dess karaktär, ty den förändras med samhällets utveckling och tjänar som ett uttryck för dess klassers intressen och främst då de härskande klassernas. Officiell moral är ett betsel för att tygla de förtryckta. Under kampen

¹ *Pleasant Sunday Afternoon* – sällskap som bildades under 1880-talet av frikyrkliga sekter för att omvända ickereligiösa arbetare genom sociala aktiviteter – *Red*

² Enligt den romersk-katolska transsubstantiationsläran omvandlas nattvardens bröd och vin till Kristi kropp och blod – *Red*

har arbetarklassen utvecklat sin egen revolutionära moral som började med att gud och alla absoluta normer detroniserades. Men med ärlighet menar vi en *överensstämmelse mellan ord och handling inför arbetarklassen*, underordnad rörelsens och kampens överordnade mål: mänsklighetens befrielse genom den sociala revolutionen. Vi säger exempelvis inte att man inte får luras och vara listig, att man måste älska sina fiender osv., för en sådan ädel moral är tydligen endast tillgänglig för djupt religiösa statsmän som Lord Curzon, Lord Northcliffe och Mr. Henderson. Vi hatar eller föraktar våra fiender utifrån vad de förtjänar; vi slår och lurar dem allt efter omständigheterna och t o m då vi kommer överens med dem, rycks vi inte med i en våg av förlåtande kärlek. Men vi tror fullt och fast att man inte får ljuga för massorna och att man inte får lura dem vad gäller målet och metoderna för deras egen kamp. Den sociala revolutionen baseras helt på proletariatets växande medvetenhet och proletariatets tro på sin egen styrka och på det parti som leder det. Man kan kanske spela ett dubbelspel med proletariatets fiender, men inte med proletariatet självt. Vårt parti har gjort misstag, tillsammans med de massor som det stod i ledningen för. Vi har alltid öppet erkänt dessa misstag för massorna och tillsammans med dem har vi gjort de nödvändiga förändringarna. Det som laglighetens dyrkare gärna kallar demagogi är helt enkelt sanning, som uttrycks alltför uppriktigt och alltför högljutt. Detta Mrs. Snowden, är vår uppfattning av ärlighet.

De georgiska mensjevikernas hela politik har varit en rad skurkaktiga trick, små listiga planer och otillbörliga affärsmetoder som inte enbart syftade till att lura fienden, utan även att dupera massorna. Bolsjevikiska strömningar förhärskade bland arbetarna och bönderna, och t o m bland de mensjevikiska arbetarna. De undertrycktes med våld. Samtidigt demoraliserades massorna genom att man fick dem att tro att deras fiender var deras vänner. Von Kress framställdes som deras vän och general Walker som en demokratins upprätthållare. Man slöt överenskommelser med de ryska vitgardisterna, än helt öppet för att glädja ententen, än i hemlighet för att inte oro massorna.

För de georgiska mensjevikerna var 1919 ett år av extrem försiktighet och hemlighetsmakeri, men för den skull var inte deras politik hederligare.

5. Georgien och Wrangel

Under sista månaden 1919 förändrades sovjetfederationens militära situation radikalt. Judenitj hade förintats och Denikin hade först drivits tillbaka söderut och därefter fullständigt besegrats. Mot slutet av året hade Denikins styrkor brutits upp i flera demoraliserade grupper. Ententen tycktes ha svalnat gentemot de vita. Extremisterna bland de anglo-franska interventionisterna hade överfört sitt intresse till gränsstaterna. Polen fick ta första plats i de periodiskt återkommande angreppen mot Sovjetryssland. Denna nya plan gjorde det möjligt för den anglo-franska diplomatin att undvika de ryska vitgardisternas imperialistiska pretentioner och möjliggjorde ett erkännande av Georgiens oberoende.

Under dessa omständigheter föreslog sovjetregeringen Georgien en allians mot Denikin. Det fanns två skäl till detta förslag: för det första att få den georgiska regeringen att förstå att den, i händelse av att den ändrade sin internationella linje, inte var tvungen att lita på militär hjälp från von Kress och general Walker, utan att den skulle få stöd från Budjonnyj. För det andra att med Georgiens hjälp påskynda likvideringen av resterna av Denikins styrkor för att förhindra att de bildade en ny front.

Detta förslag förkastades kategoriskt av den georgiska regeringen. Efter allt vi lärt oss om Georgiens relationer med tyskarna, turkarna, Denikin och britterna är det knappast nödvändigt för oss att bry oss allt för mycket om den alltför nitiske Kautsky, som förklarar denna Georgiens vägran med omsorgen om sin neutralitet. I synnerhet som Jordania själv, som under de dagarna arbetade hårt för att erkännas av ententen, avslöjade tillräckligt av de den mensjevikiska politikens viktigaste motiv.

Den 14 januari deklarerade han i den konstituerande församlingen: ”Ni vet att Sovjetryssland föreslagit en militärallians med oss. Vi sade *blankt nej*. Ni måste få reda på vårt svar. Vad skulle denna allians innebära? Den skulle innebära att vi klippte av förbindelserna med Europa ... Här skiljs Georgiens och Rysslands vägar åt. Vår väg leder till Europa. Rysslands väg till Asien. Jag vet att våra fiender kommer att säga att vi står på imperialisternas sida. Därför måste jag med eftertryck säga här: *att jag föredrar västs imperialister över östs fanatiker*.” Dessa ord från regeringschefens läppar kan förvisso inte anses vara otydliga. Det betyder att Jordania var glad över möjligheten att inte bara meddela, utan ropa så högt han kunde, att i ”västimperialisternas” nya militära offensiv skulle Georgien helhjärtat stå på Pilsudskis, Take Ionescos, Millerands och alla de andras sida. Ingen kan förvägra Jordania rätten att ”föredra” det imperialistiska Europa som går till attack framför Sovjetryssland som försvarar sig. Men i så fall kan inte vi, östs fanatiker, förvägras rätten att, när så är nödvändigt, krossa de kontrarevolutionära huvudena på imperialismens småborgerliga lakejer. För även vi kan med ”eftertryck säga” att vi föredrar en fiende med ett krossat huvud framför en fiende som kan angripa och skada oss.

De minst desorganiserade resterna av Denikins armé hade tagit sin tillflykt till Krim. Men vad är Krim? Det är inte ett fort utan en fälla. Under 1919 undkom vi själva denna fälla när Denikin, från Ukraina, försökte stänga inne oss där. Trots det slog sig Wrangel själv ner på Krim och började bygga upp en ny armé och en ny regering. Han kunde göra det enbart därför att den anglo-franska flottan helt och hållet stod till Wrangels förfogande. Men ententens krigsskepp, som sådana, löste inte frågan. De försåg Wrangel med kläder, vapen och en viss mängd mat, men framförallt var det manskap han behövde. Och naturligtvis fick han dem i tillräckligt antal – från Georgien. Även om Georgien bara hade begått denna synd så skulle dess öde ha ansetts beseglat. Det är meningslöst att hänvisa till ententens påtryckningar, eftersom Georgien inte motsatte sig dessa påtryckningar, utan mötte dem halvvägs. Men ur politisk synvinkel är frågan mycket enklare och klarare. Om Georgiens självständighet endast

består i det faktum att det om turkarna, tyskarna, engelsmännen och fransmännen kräver det, är tvungna att sätta eld på Sovjetrysslands hus, då kan vi verkligen inte förväntas förlika oss med en sådan självständighet.

Wrangel kom till Krim med inte mycket mer än 15 till 20 tusen soldater. Mobiliseringen av lokalbefolkningen var inte speciellt effektiv, för de mobiliserade kände inte för att strida och många av dem begav sig upp i bergen där de bildade ”gröna” förband (bondestråtrövare). På grund av exercisplatsens karaktär och hans begränsade resurser, behövde Wrangel förstklassiga stridande förband. Dessa var de vita officerarna, de frivilliga och rika kosackerna, alla oförsonliga fiender till sovjetmakten som redan gått igenom inbördeskrigets skola under Koltjaks, Denikins och Judenitjs befäl. Ententens skepp förde fram dem från alla håll, men deras främsta näste visade sig vara Georgien. Högerflanken av Denikins besegrade armé flydde till Kaukasus, förföljd av vårt kavalleri, och sökte fristad inom den mensjevnikiska republikens gränser. Detta skedde naturligtvis inte utan att man utförde vissa av den sk internationella lagens oundvikliga riter. Som ett ”neutralt” land tog de emot de retirerade vita styrkorna och internerade dem givetvis i ”koncentrationsläger”. Men som ett land som hävdade större frändskap med västs imperialister än östs fanatiker ordnade de dessa ”läger” så att de vita kunde nå Krim utan någon tidsförlost.

Enligt en preliminär överenskommelse mellan ententens agenter (dokument som bevisar detta finns i vår ägo) samlade den mensjevnikiska regeringen ihop de friska medlemmar av Denikins styrkor som kunde bära vapen, och förlade dem till Poti vid Svartahavskusten, där ententens skepp hämtade dem. Och för att inte skada Pontius Jordanias ”neutralitets”-rykte krävde regeringens agenter att kaptenerna på de brittiska och franska ångarna skulle underteckna uttalanden som sade att de förde flyktingarna till Konstantinopel. Och om de fördes till Sevastopol (på Krim) så berodde det helt på att kaptenerna på dessa ångare bröt mot förtroendet.

Inte mindre än 10 000 sådana utvalda av Denikins män överfördes till Poti. Bland de dokument som hittades i Georgien finns några mycket upplysande noteringar från regeringens kommitté rörande militära flyktingar. Direktören för koncentrationslägret, general Ardzhavanidze, rapporterade: ”Lägret är för tillfället obebott till följd av att de frivilliga avrest från Poti.” Kommittén beslöt att ”godkänna rapporten”.

Flera månader senare fördes 6 000 kosacker under liknande omständigheter tillbaka från Gagri till Krim, efter en misslyckad militär ockupation. Chefen för milisen i distriktet Gagri, mensjeviken Osidze, en lägre tjänsteman som inte var invigd i Tbilisiregeringens hemlighet, rapporterade till sina chefer: ”Vi har givit Wrangels agenter fria händer genom att gripa bolsjeviker i Gagri”. Dessa två viktiga händelser skedde i juni och oktober, men redan i början av året var befrielsen av de internerade soldaterna från Denikins armé och deras avresa till Batumi i full gång. Detta har bekräftas av Tbilisi-dokument daterade januari 1920. Wrangels rekryteringsagenter agerade helt öppet och det fanns ett stort inflöde till Georgien av stridsvilliga vita officerare. Här fann de en välorganiserad vit agentur och överfördes med lätthet till Krim. Närhelst det behövdes gav den georgiska regeringen ekonomiskt bistånd.

Socialistrevolutionären Tjaikin, ordförande för Svarta Havets befrielsekommitté (en organisation som organiserade en resning bland de lokala bönderna mot Denikin) beskrev Denikins politik i ett officiellt meddelande, adresserat till den georgiska regeringen, med följande ord: ”Det är självklart att sådana fakta som general Erdelis fria avresa från Georgien, ankomsten från Krim av Denikins rekryteringsofficerare, som inte internerades vid ankomsten till Georgien, och slutligen general Nevadovskijs och de andras propaganda och rekryteringskampanj i Poti helt klart utgjorde en kränkning av den georgiska neutraliteten till frivilligarméns (Denikins styrkor) fördel och var en fientlig handling mot de styrkor som befann sig i krig med frivilligarmén.” Detta skrevs den 23 april 1920, följaktligen före massöverföringen

av Wrangels utvalda anhängare från Poti till Krim. Den 6 september rapporterade den georgiske generalen Mdivani till chefen för den franska legationen, att inte nog med att de georgiska myndigheterna inte hindrade överföringen av Denikins män, utan de gav till och med ”största möjliga hjälp vilket inkluderade ekonomisk hjälp till flyktingarna på mellan 1 000 och 15 000 rubel per person.” Det fanns allt som allt mellan 25 000 och 30 000 kosacker och omkring 4 000 från Denikins frivilligarmé i Georgien. Ett betydande antal av dem överfördes till Krim.

Georgiens stöd till Wrangel inskränktes inte bara till manskap, utan innebar även att han försågs med nödvändig krigsmateriel. Från början av 1919 och ända fram till Wrangels nederlag försåg Georgien honom med kol, olja, flygbensin, fotogen och smörjolja från sina egna förråd. Inte ens fördraget med Sovjetryssland i maj 1920 satte stopp för denna verksamhet. Det skedde bara mer i smyg genom sk ”enskilda individers” försorg. De 8 juli överfördes Batumi, som i alla avseenden var i brittiska händer, till det mensjevnikiska Georgien. Men även efter detta fortsatte Batumis hamn att stå till Wrangels förfogande.

Vår legation rapporterade vid denna tid om alla dessa händelser i detalj och dess rapport ligger nu framför oss.¹ Dokumenten som senare påträffades i Tbilisi, och i Krim, bekräftar denna rapport fullt ut och ger namnen på ångarna, typ av last och namnen på agenterna (till exempel den välkända kadeten Paramonov). De viktigaste utdragen ur dessa dokument har redan publicerats och fler kommer att ges ut inom kort.

Man kan kanske skulle kunna besvara ovanstående med att Georgien inte hjälpte Wrangel med sin egen armé. Men detta kunde de i alla fall inte ha gjort, eftersom det rent mensjevnikiska nationalgardet inte var tillräckligt stort till antalet och knappt ens kunde upprätthålla ordningen i landet. Vad gäller den nationella armén var den ända till slutet en fiktiv enhet, då dess dåligt organiserade förband var politiskt osäkra och inte i stridbart skick. Av den anledningen kunde den georgiska regeringen inte göra för Wrangel vad den, som det blev känt senare, kunde göra för sitt eget försvar, nämligen, ställa en väpnad styrka på fötter. Men tydligen gjorde Georgien allt vad den överhuvudtaget kunde för Wrangel. Man kan utan överdrift säga att det *mensjevnikiska Georgien skapade Wrangels armé*. De 30 000 utvalda officerarna, underofficerarna och stridande kosackerna som överfördes från Georgien till Krim brände sina broar och sålde sina liv dyrt. Utan dem hade Wrangel varit tvungen att evakuera Krim redan under sommarmånaderna. Med dem fortsatte han en envis kamp till årets slut och utdelade under den tiden hårda slag mot oss. Oskadliggörandet av Wrangel krävde tunga uppoffringar. Hur många tusen arbetare och bönder föll i den breda sektor som löper från det smala näset vid Perekop?

Om Georgien inte funnits skulle Wrangels armé inte funnits. Utan Wrangel skulle Polen kanske inte gått ut i fält och, och om de ändå gjort det skulle vi inte varit tvungna att dela våra styrkor och Rigafördraget hade fått ett helt annat utseende. I alla fall skulle inte miljontals ukrainska och vitryska bönder hamnat under de polska godsägarnas välde.

För de georgiska mensjevnikerna utgjorde Krim en förbindelselänk med västs imperialister – mot fanatikerna i öst. Denna förbindelselänk kostade oss många tusen liv. Det var till det priset som Jordaniens regering köpte lagligt erkännande för sin republiks självständighet. Vi anser att de betalade ett allt för högt pris för sådana skräpvaror. Under 1920 slog Sovjet-federationen, med ansiktet riktat åt sydväst, med sin högernäve västerut mot sin främsta fiende – det borgerliga Polen – och med sin vänstra näve söderut – mot Wrangel. Med känne-

¹ Som ett exempel citerar vi från en av dessa rapporter, daterad 14 juli. ”I början av förra veckan avgick följande fartyg lastade med krigsmateriel till Krim: *Vozrosjdenie*, *Donets* och *Kiev*. Den 7 avgick *Margarita* med ammunition och motorfordon, *Zjarki* med patroner och en ubåt *Utka*. Dessa fartyg hade fler än 2 000 frivilliga ombord och frivilligarméns officiella representanter, med general Dratsenko i spetsen osv.

dom om ovannämnda fakta, var inte Sovjetryssland i sin fulla rätt att sparka Georgiens mensjevnikiska ledning? Var det inte en legitim handling av revolutionärt självförsvar? Är rätten för nationellt självbestämmande liktydigt med rätten att göra skada utan straff? Om Sovjetryssland 1920 avstod från att utdela slag mot det mensjevnikiska Georgien, berodde det inte på att den tvivlade på sin "rätt" att slå mot den illvilligt oförsonliga och förrädiska fienden, utan på politisk lämplighet. Vi ville inte underlätta Millerands, Churchills och Pilsudskis försök att dra in gränsstaterna i krig mot oss. Tvärtom försökte vi visa dessa, att de under vissa förhållanden kunde leva i fred sida vid sida med Sovjetrepubliken. För att vinna över de små republikerna, styrda av tjockskalliga småborgare, var vi mer än en gång under dessa år beredda att göra enorma eftergifter och ha ett enormt overseende. För att ta ett färskt exempel: har inte den finska borgarklassens karelska äventyr givit oss all rätt att göra en väpnad invasion av Finland? Om vi avstod från detta, så berodde det inte på att vi inte hade all rätt att göra det, utan på grund av själva karaktären på vår politik, vi tar bara till väpnad makt när det inte finns något annat sätt.

6. Upplösning

Samtidigt som Georgien under 1920 försåg Wrangel med män och krigsmateriel utgjorde det ett konspirationscentrum för olika ryska och speciellt kaukasiska vitgardistgrupper. Det tjänade som mellanhand mellan Petljura, Ukraina, Kuban, Dagestan och de kontra-revolutionära bergsstammarna. Efter deras nederlag tog dessa människor sin tillflykt till mensjevikerna och etablerade där sina generalstaber varifrån de styrde sina operationer. Från Georgien dirigerades de kontrarevolutionära divisionerna till den ryska sovjetrepubliken via följande vägar:

1. Suchumi-Kale-Maruch och vidare till Övre Kuban och floden Laba.
2. Suchumi-Kale-Adler-Krasnaja Poljana via Aisjcha, floden Labas övre grenar.
3. Kutais-oni-Naltjik.

De agerade mer eller mindre hemligt, men endast i den utsträckning som det krävdes för att upprätthålla en viss diplomatisk värdighet, samtidigt som alla rörelser de gjorde var välkända för det georgiska specialförbandet. ”Min närvaro i Georgien”, skrev en vitgardistisk löjtnant till specialförbandet 12 november 1920, ”kommer inte att skapa några som helst svårigheter med den sovjetiska legationen, då mitt arbete kommer att genomföras i största möjliga hemlighet. Om några garantier för min tillförlitlighet krävs kommer ett tillräckligt antal prominenta georgier att vara redo att ge dem.” Detta dokument hittades bland andra i de mensjevikiska arkiven av den kommitté som utsetts av Kommunistiska internationalen. De hemliga vita organisationerna var nära knutna till ententens legationer och då speciellt med deras underrättelseavdelningar. Om Henderson har några tvivel i denna fråga skulle han kunna finna fullständig information i den brittiska underrättelseorganisationens arkiv. Vi hoppas verkligen att hans patriotiska rykte kan visa sig vara ett sesam öppna dig till detta det heligaste av de heliga.

Vid denna tid utgjorde Batumi det viktigaste centrumet för ententens och deras tjänares intriger och konspirationer. I juli 1920 lämnade Storbritannien över Batumi till det mensjevikiska Georgien, som återigen fann sig tvingat att hitta vägen till den adjariska befolkningens hjärta med hjälp av artilleri. Genom att evakuera Batumi, efter att först ha förstört dess flottförsvar, visade det brittiska befälet på det totala förtroendet för Georgiens välvilliga inställning när det gällde Wrangel.

Tillintetgörandet av Wrangels armé innebar en total förändring, ty ententens generaler och diplomater var allt för väl medvetna om den verkliga karaktären på relationerna mellan Georgien, Wrangel och Sovjetrepubliken, för att kunna ha några som helst tvivel om den desperata situation som georgierna hamnade vid undanröjandet av Wrangel. Man kan även ta det för givet att georgierna själva inte förblev tysta, utan krävde ”garantier”. De brittiska regeringskretsarna ställde frågan om en förnyad ockupation av Batumi under täckmantel av ”arrendekontrakt”, ”frihamn” eller någon annan sådan beteckning som diplomater har lika många av som en inbrottstjuv har dyrkar. Den ledande georgiska pressen nämnde denna ockupation med demonstrativ tillfredsställelse istället för med oro. Det var självklart att skapandet av en ny front mot oss övervägdes och vi förklarade att vi skulle betrakta en brittisk ockupation av Batumi som en krigshandling mot oss.

Vid ungefär samma tidpunkt väcktes intresset för det självständiga Georgiens öde hos den erkända beskyddaren av de svaga, M. Millerands Frankrike. Vid sin ankomst skyndade sig ”den transkaukasiske överkommissionären” M. Abel Chevalier att skicka följande meddelande via den georgiska telegrambyrån: ”Fransmännen har en broderlig tillgivenhet för Georgien och jag är mycket glad över att vitt och brett kunna förklara detta. Frankrikes

intressen är definitivt identiska med Georgiens intressen ...”. Detta Frankrike, som omringade Ryssland med en hungerblockad och släppte loss ett antal tsaristiska generaler mot henne, hade intressen som var ”definitivt identiska” med det demokratiska Georgiens intressen. Efter ett antal högstämda och ganska fåniga tal om Frankrikes varma kärlek för georgierna, förklarade M. Chevalier, en i hög grad lämpad representant för tredje republiken, visserligen att ”alla världsmakter för närvarande hade behov av råvaror och fabriksvaror, och Georgien var en viktig och naturlig led mellan öst och väst”, Med andra ord drogs M. Millerands sentimentala vänner till georgierna inte så mycket av kärlek som av lukten av Bakus olja.

Alldeles i bakhasorna på Chevalier anlände den franske amiralen Dumesnil till Georgien. Mannen från haven var lika bestämd som diplomaten från torra land i sina varma kärleksförklaringar till Noah Jordanias landsmän. Samtidigt som amiralen förklarade att eftersom Frankrike ”inte tolererade att man konfiskerade andra människors egendom” (vem skulle ha trott det?), skulle han, som varande på det ”själständiga” Georgiens territorium, inte tillåta att sovjetregeringen lade beslag på de ryska skepp som då låg i georgiska hamnar och som var på väg till Wrangel eller hans efterträdare. Rättvisans väg är sannerligen märkig och slingrande!

Samarbetet mellan den franska demokratis representanter och de georgiska demokraterna antog väldiga proportioner. Den franska torpedbåten *Sakiar* besköt och satte den ryska skonaren *Zeinab* i brand. I samverkan med agenterna från det georgiska specialförbandet, angrep den franska underrättelsetjänsten den sovjetiska diplomatkuriren och rånade honom. De franska torpedbåtarna skyddade överföringen av den ryska ångaren *Printsip*, som låg i den georgiska hamnen, till Konstantinopel. Organiseringen av uppror på den angränsande Sovjetrepublikens territorium genomfördes kraftfullt. Införseln av vapen till Ryssland från Georgien ökade enormt. Hungerblockaden mot Armenien, som vid den tiden hade blivit en sovjetrepublik, fortsatte men Batumi ockuperades inte. Lloyd George hade kanske vid den tiden givit upp tanken på en ny front, och kanske Frankrikes heta kärlek till Georgien också avskräckte briter från att uttrycka liknande känslor. Vårt klagande rörande Batumi var inte utan effekt. Efter att i sista stund ha betalat Georgien för alla tidigare tjänster genom ett flyktigt lagligt erkännande, beslöt ententen att inte bygga något på det mensjevnikiska Georgiens hopplösa grund.

Efter sin oförsonliga kamp mot oss, hyste de georgiska mensjevikerna redan under våren 1920 inga som helst tvivel på att våra styrkor, efter att ha slagit Denikin, skulle marschera mot Tbilisi och Batumi och svepa ner den mensjevnikiska demokratin i havet. Då vi inte förväntade oss några viktiga revolutionära resultat från sovjetrevolutionen i Georgien, var vi å vår sida helt beredda att tolerera den mensjevnikiska ”demokratin” vid vår sida, förutsatt att de bildade en gemensam front mot den ryska kontrarevolutionen och den europeiska imperialismen.

Men det var just denna tillmötesgående anda, som dikterades av politisk lämplighet, som Tbilisi tolkade som ett tecken på vår svaghet. Våra vänner i Tbilisi skrev till oss att de styrande mensjevikerna till en början helt enkelt vägrade att förstå motiven till vår pacifistiska inställning. De, mensjevikerna, förstod mycket väl att vi kunde ockupera Georgien utan strid. De förde snart fram den fantastiska förklaringen att Storbritannien krävde att vi skulle ha fredliga relationer med Georgien för att överhuvudtaget förhandla med oss. Hur som helst övergick deras ursprungliga nervositet i oförskämdhet, och provokativa handlingar följde på varandra i snabb takt. Vid tiden för vårt militära misslyckande på den polska fronten, och våra svårigheter på Wrangels front, anslöt sig Georgien helt öppet till våra fienders led. Denna miserabla småborgerliga demokrati, utan något brett politiskt och revolutionärt synsätt och perspektiv – som ena dagen kryper inför Hohenzollern för att nästa dag vara redo att ställa sig på alla fyra inför Wilson – som stödjer Wrangel men är redo att överge honom när det passar dem – som sluter en överenskommelse med Sovjetryssland med förhoppning om att lura

henne – denna fega ”mensjevikiska demokrati” satte sig själv i klistret och beseglade sitt eget öde.

Vi har redan konstaterat att vi inte ansåg det politiskt lämpligt att militärt röja undan det mensjevikiska Georgien, även om en sådan handling var fullkomligt berättigad. Vi var naturligtvis medvetna om att de mensjevikiska politikerna skulle skrika högt på alla den demokratiska civilisationens språk om vi skulle trampa på deras liktornar. För det var inte bara arbetare från Rostov, Novotjerkassk eller Jekaterinodar som Denikins anhängare mördade i hundratals och tusentals med stöd av och med praktiskt samarbete från de vän-skapligt neutrala georgiska mensjevikerna, som kände sig undanskuffade och ej älskade av Europa. Stod det inte redan från början klart att de georgiska mensjevikerna, som alla är intellektuella f d studenter vid olika europeiska universitet och gästfria värdar åt Renaudel, Vandervelde och Kautsky, skulle tala ut i alla socialdemokratins, liberalismens och reaktionens organ? Stod det inte helt klart att alla de politiker som hade skämt ut sig själva genom att stödja den imperialistiska slakten, alla utslitna desertörer från den officiella socialismen, att de skulle besvara klagomålen från sina skadade georgiska bröder med indignerat ylande för att visa hur redo de var att lyssna på rättvisans röst och visa sin hängivenhet till demokratins ideal, i synnerhet som de kunde göra det utan att det kostade dem något själva? Vi kände dem alltför väl för att inte förstå att de inte kunde låta en sådan glänsande möjlighet till resolutioner, manifest, deklamationer, upprop, promemorior, artiklar och tal passera obemärkt, alla avlevererade med patetiskt darr på rösten. Bara av detta skäl, enbart av en längtan att inte ge någon orsak till internationell ”demokratisk” hysteri, var vi beredda att lämna kontrarevolutionens mensjevikiska ledare i fred i deras georgiska fristad.

Vi skulle ha agerat så även om vi inte haft andra viktigare orsaker. Vi ville ha en överens-kommelse. Vi föreslog mensjevikerna gemensamma aktioner mot Denikin, men de avvisade detta förslag. Vi skrev ett avtal med dem som störde deras självständighet mycket mindre än ententens protektorat. Vi insisterade på att överenskommelsen skulle genomföras och vi fördömde de georgiska mensjevikernas fientliga attityd i en lång rad noter och protester. Genom påtryckningar från de georgiska massorna försökte vi säkerställa att Georgien blev en granne som till och med skulle kunna vara en användbar mellanhand för oss mellan den sovjetiska federationen och det kapitalistiska väst. Detta var vår politiska inriktning vad gällde Georgien. Men det fanns inte längre någon återvändo för mensjevikerna. När man idag studerar de skriftliga bevisen vad gäller våra relationer med den mensjevikiska regeringen har jag ofta undrat över vår tålmodighet och samtidigt kan jag inte låta bli att ge ett erkännande åt den gigantiska borgerliga förfalsknings- och lögnmaskinen där den oundvikliga sovjetrevolutionen i Georgien presenterades som ett plötsligt och oprovocerat militärt angrepp, som ett plötsligt överfall av sovjetvargen på den oskyldiga mensjevikiska rödluvan. Ah! ni aktiebörsens poeter, ni diplomatins romantiker, ni storpressens mytologer – ni direktörernas lakejer!

* * *

Kautsky har med sitt speciella skarpsinne framställt den bolsjevikiska revolutionens djävulska mekanism i Georgien på detta sätt: Resningen hade inte sin början i Tbilisi som den borde ha haft om den kommit från de arbetande massorna. Den skedde vid landets gränser och i närheten av sovjetstyrkorna. Den utvecklades från periferin mot mitten. Var inte detta ett avgörande bevis på att den mensjevikiska regimen föll offer för militärt våld utifrån? Ett sådant resonemang skulle hedra en nyligen utvald fredsdomare men det förklarar inte historiska händelser.

Sovjetrevolutionen spreds till en början från Petrograd och Moskva ut över det före detta tsaristiska imperiet. Vid den tiden hade revolutionen ingen armé. Dess pionjärer var de

grupper av i all hast beväpnade arbetare som, utan något motstånd, trängde in i de mest underutvecklade provinserna och byggde upp sovjetmakten med sympati och stöd från de arbetande massorna. I de delar där borgarklassen och godsägarna hade tagit kontroll över centrumet, som till exempel Don eller Kuban, rörde sig revolutionen utifrån periferin in mot centrumet, ofta med hjälp av agitatorer och kämpar från huvudstäderna.

Men med hjälp utifrån lyckades kontrarevolutionen återta de mer underutvecklade gränsprovinserna, och fast etablera sig här, vilket skedde med Don och Kuban, i Kaukasus, i Volgaregionerna, i Sibirien, vid Vita havet och till och med i Ukraina. De revolutionära och kontrarevolutionära arméerna byggdes upp samtidigt. Frågan om sovjetrevolutionens begränsningar började avgöras via reguljära slag och militära fälttåg. Arméerna kom inte "utifrån", utan skapades av de klasser som kämpade på liv och död över hela det tidigare tsaristiska imperiet. Denna revolutionära klasskamp började så att säga uttrycka sig själv i reguljära militära fälttåg. Det är sant att kontrarevolutionen till stor del fick militärt stöd *utifrån*. Men detta faktum gör våra slutledningar desto mer övertygande. Utan Petrograd, Moskva, Ivanovo-Voznesensk, Donetsbäckenet och Ural skulle det inte ha blivit någon revolution. Donetsregionen skulle själv aldrig kunnat upprätta sovjetmakten. Den skulle inte ha kunnat upprättas av Moskvaprovinsens landsbygd. Men eftersom Moskvas byar, kuban-kosackernas bosättningar och Volgastäpporna alltid hade utgjort en stat och en ekonomisk enhet drogs de som de första med in i revolutionens strömvirvel, och städernas och industriproletariatets revolutionära ledning upprättades över dem alla. Revolutionens spridning och seger garanterades inte via en folkomröstning i alla delar av landet, utan genom den proletära förtruppens obestridliga hegemoni i hela landet. Vissa av gränsprovinserna i väster lyckades, med hjälp av beväpnade styrkor utifrån, inte bara tillfälligt ta sig ut ur revolutionens virvel, utan upprätthålla en borgerlig regim under en längre tid. Finlands, Estlands, Lettlands, Litauens och t o m Polens "demokratier" kan tacka sin existens för det faktum att utländska trupper vid en kritisk tidpunkt under deras skapande gav sitt stöd till borgarklassen och underkuvade proletariatet. Det är i just de länder som angränsar till det kapitalistiska väst, som de revolutionära krafternas inbördes förhållande och samarbete stoppades av massakern på, fängslandet och deportationen av de bästa proletära elementen av de militära styrkorna som hade förts in utifrån. Det är endast på detta sätt som det i dessa länder har skapats en tillfällig demokratisk jämvikt på borgerlig bas. Finns det förresten någon anledning till varför den Andra internationals rättskaffens män inte skulle föra fram följande program: evakuering av de borgerliga arméerna i Finland, Estland, Lettland osv. som bildats med hjälp av krafter utifrån, frigivning av alla som arresterats och återvändande av alla landsförvisade (då det inte är möjligt att återuppliva alla som dödats); och en folkomröstning?

Transkaukasus ställning var annorlunda eftersom det var åtskilt från revolutionens centrum av kosacken Vendée. Utan Sovjetryssland skulle den småborgerliga transkaukasiska demokratin omedelbart ha krossats av Denikin. Utan vitgardisterna i Don och Kuban skulle denna ha upplösts in i sovjetrevolutionen, för den existerade genom det krävande inbördeskriget i Ryssland och genom utländsk militär hjälp till själva Transkaukasus. Så snart inbördeskriget hade avslutats i och med sovjetrepublikens seger, blev undergången för de småborgerliga regimerna i Transkaukasus oundviklig.

Redan 1918 klagade Jordania över att den bolsjevikiska andan hade gripit tag i såväl landsbygdens som städernas befolkning och till och med de mensjevikiska arbetarna. Det förekom ständigt bonderevolter i Georgien. Medan de mensjevikiska tidningarna i Sovjetryssland inte stördes förrän med tjeckoslovakernas och socialistrevolutionärernas och mensjevikernas resning i maj 1918, drevs kommunistpartiet i Georgien under jorden redan i början av februari. Trots det faktum att Sovjetryssland var helt avskuret och att den fortsatta närvaron av utländska arméer terroriserade arbetarna i Transkaukasus förekom det fler röda

resningar i Georgien än vita på sovjetiskt territorium. Förtryck praktiserades i allt högre grad av den georgiska regeringen än av den ryska sovjetregeringen.

Vår seger över Denikin, som samtidigt var en seger över den allsmäktiga ententen, gjorde ett enormt intryck på de transkaukasiska massorna. När sovjetarméerna närmade sig Azerbajdzjans och Georgiens gränser sveptes de arbetande massorna i dessa republiker, som aldrig hade upphört att känna sig som ett med de ryska arbetande massorna, med av revolutionens våg. Stämningen bland dem kan jämföras med den som grep massorna i Ostpreussen och till en stor del av Tyskland, vid tiden för vår framryckning mot Warszawa, och framryckningen av Röda arméns vänstra flygel mot tyska gränsen. I Tyskland var det dock endast en övergående fas, medan tillintetgörandet av Denikins arméer inom synhåll för ententen var avgörande och genomsyrade Azerbajdzjans, Armeniens och Georgiens arbetande massor med övertygelsen om att Sovjetregeringen norr om dem fortsättningsvis var fast etablerad.

I Azerbajdzjan genomfördes sovjetrevolutionen nästan automatiskt när våra arméer närmade sig republikens gränser. Det härskande "Musavat"-partiet, ett borgerligt godsägarparti, hade inte de georgiska mensjevikernas traditioner och inflytande. Baku, som spelar en mycket viktigare roll i Azerbajdzjan än vad Tbilisi gör i Georgien, var ett gammalt fäste för bolsjevismen. "Musavatismerna" sprang iväg och överlämnade makten till bolsjevikerna utan strid. Den roll som de armeniska "dasjnakerna" (det motsvarande armeniska partiet) spelade var inte mer värdig. I Georgien utvecklade sig händelserna på ett mer ordnat sätt. De förtryckta bolsjevikiska tendenserna började göra sig själva gällande. Som organisation växte det kommunistiska partiet snabbt och drog till sig de arbetande massornas sympatier än snabbare. De georgiska socialist-federalisternas tidning *Sakastvelo* innehöll följande uttalande 7 december 1920:

Idag är de georgiska kommunisternas makt något helt annat än det var för några månader sedan. Vid den tiden fanns det inga bolsjevikerna nära Georgien och vi var omgivna av självständiga nationalistiska republiker. Vår ekonomi och finansiella ställning var jämförelsevis mycket bättre än idag. Idag har vi dock en helt annan bild och förändringen är helt till bolsjevikernas fördel. I Georgien har bolsjevikerna nu partiorganisationer och i vissa arbetarklassgrupperingar, till exempel tryckarnas fackförening, har de en majoritet. Generellt sett antar bolsjevikernas aktivitet stora dimensioner. Internt bevittnar vi tillväxten av bolsjevikiska styrkor och utåt ser vi deras totala dominans. Sådan är den aktuella situationen i Georgien idag.

Dessa klagomål från en fientlig tidning, som återspeglar verkliga fakta, är av stor vikt för oss, eftersom de kategoriskt vederlägger Kautsky, som inte bara vittnade om kommunisternas "fullständiga frihet", utan även om deras totala oförmåga, och grundade sig på detta när han framställde den sovjetiska revolutionen i Georgien som ett resultat av våld utifrån. Samtidigt utgör uttalandet från den nationalistiska tidningen: "Internt – tillväxt av de bolsjevikiska krafterna; utåt – deras totala dominans", ett klart uttryck för den förestående sovjetiska revolutionen. De georgiska mensjevikernas hopplösa ställning drev ut dem på den öppna reaktionens väg. Jordaniaregeringens bryska och provokativa nej till en allians mot Denikin hade redan skakat mensjevikernas ställning bland massorna. De fortsatta överträdelserna mot överenskommelsen med Sovjetryssland, som vi naturligtvis gav största möjliga publicitet, fungerade på samma sätt. Efter att ha insett att en fortsatt existens vore omöjlig efter sovjetmaktens seger i de kvarvarande sydöstra delarna av det forna tsaristiska imperiet, gjorde mensjevikerna desperata försök att hjälpa Wrangel och få militär hjälp från ententen. Helt förgäves! För Krim-fälttåget avgjorde inte enbart Wrangels öde utan även det mensjevikiska Georgiens öde.

Vår kaukasiska armé fick vissa förstärkningar under hösten 1920 vid tiden för Wrangels överfall på Kuban och de ihållande ryktena om ockupationen av Batumi. Koncentrationen av våra styrkor hade en rent defensiv karaktär. Segern över Wrangel och vapenvilan med Polen

orsakade en pånyttfödelse av de sovjetiska uppfattningarna i Georgien, men närvaron av röda regementen vid gränserna var inget annat än en skyddsåtgärd mot utländsk intervention i händelse av en sovjetisk revolution. De röda styrkorna behövdes inte för att störta de georgiska mensjevikererna utan för att hindra britterna, fransmännen eller Wrangel från att göra ett plötsligt anfall från Konstantinopel mot sovjetrevolutionen. Mensjevikererna själva med sitt pretorianiska nationalgarde och sin fiktiva nationella armé gjorde endast svagt motstånd. Efter att den sovjetiska revolutionen hade inletts i mitten av februari, så varden helt avslutad i alla delar av landet mot mitten av mars.

Vi har ingen anledning att dölja eller förminska den roll som sovjetarmén spelade för den sovjetiska segern i Kaukasus. I februari 1921 gjorde den en stor tjänst för revolutionen, även om den inte var så stor som den som mensjevikererna mottog av de turkiska, tyska och brittiska arméerna, för att inte nämna de ryska vitgardisterna. Det faktum att den revolutionära kommittén, som ledde resningen, inte påbörjade sin aktivitet från Tbilisi, det mensjevikiska nationalgardets centrum, utan från gränserna, med röda armén i ryggen – är bara ett bevis på att den revolutionära kommittén besatt politiskt förnuft, vilket sannerligen inte kan sägas om Kautsky, som ganska sent på dagen försöker diktera en helt annan strategi för den georgiska revolutionen. Med all respekt vägrar vi acceptera dessa läxor. Vi vill lära och lära ut hur man slår våra fiender, medan den Andra internationals apostlar lär ut konsten att bli besegrad.

Det som hände var ett resultat av långa förberedelser. Det var något som, enligt händelsernas logik, bara måste ske. Historien om relationerna mellan Georgien och Sovjetryssland täcker endast ett kapitel i boken om blockaden mot Ryssland, om militära interventioner, om franskt guld, om brittiska skepp och om de fyra fronter där arbetarklassens bästa delar har offrats. Detta kapitel kan inte strykas ur boken. Det Georgien som idag beskrivs av de i inbördeskriget slagna mensjevikiska befälhavarna har aldrig existerat. Det har aldrig funnits vare sig ett demokratiskt, eller fredligt, eller självständigt eller neutralt Georgien. Det fanns en georgisk fästning i den allryska klasskampen. Denna fästning befinner sig idag i det segrande proletariats händer.

Och efter det att de mensjevikiska ledarna i Georgien hjälpt till att massakrera, frysa till döds och hänga tiotusentals röda soldater och tusentals kommunister (och ge oss skador som det kommer att ta årtal att läka), efter det att vi har gått segrande ur kampen, trots våra förluster och offer, och efter det att arbetarna i Georgien hade slängt dem i Batumis hamn, säger de till oss att betrakta spelet som förlorat och börja om från början igen. Deras demokratiska kyskhet, som våldförts av ryska, turkiska, preussiska och brittiska officerare, ska rehabiliteras av MacDonald, Kautsky, Mrs. Snowden och andra lärda förlossningsläkare och barnmorskor från Andra internationals. Efter detta kommer det mensjevikiska Georgien, det mest demokratiska, friaste och neutralaste landet i världen, att återuppstå i all sin härlighet, under skydd av den brittiska flottan, med bistånd från de brittiska oljemagnaterna och de italienska manganhandlarna, med godkännande från *The Times*, och t o m med välsignelse från den nya påven i Rom.

7. Den georgiska Gironden som politisk modell

Georgien spelade en mycket viktig roll i den ryska mensjevismens historia. Det var i Georgien som mensjevismen blev den kraftigaste och tydligaste formen av marxismens anpassning till intelligentsians krav i ett outvecklat och synnerligen förkapitalistiskt folk. Avsaknaden av industri innebar avsaknad av inhemsk borgarklass. Handelskapitalet låg till största delen i armeniers händer. Den andliga kulturen upprätthölls av intelligentsian, till största delen smågodsägare. Kapitalismen, som började arbeta sig in i människors liv, hade ännu inte skapat någon ny kultur, men hade redan gett upphov till nya krav som den georgiska adeln inte kunde tillfredsställa med sina vingårdar och getflockar. Missnöjet med den ryska byråkratin och tsarismen förenades med förbittringen mot kapitalismen, personifierad av de armeniska köpmännen och ockrarna. Oro över framtiden och sökandet efter en utväg gjorde den yngre generationen bland adeln och den småborgerliga intelligentsian mottaglig för demokratins idéer och mån om stöd från de arbetande massorna. Men vid den tiden – i slutet av förra århundradet – hade den politiska demokratins program, i sin gamla jakobinska eller liberala manchesterform, för länge sedan komprometterats genom historiens utveckling och lämnat ifrån sig sin makt över de förtryckta massornas sinnen i Europa till olika socialistiska teorier som i sin tur lämnade plats för marxismen. Längtan hos städernas och byarnas uppväxande generation efter större litterära, politiska och andra aktiviteter, färgad av avund och hat mot kapitalismen; de första uttrycken för rörelsen bland hantverkarna och de fåtaliga industriarbetarna; det dämpade missnöjet hos en förslavad bondeklass – allt detta fann sitt uttryck i den mensjevikiska versionen av marxismen, som samtidigt som den ständigt inpräntade erkännandet av det oundvikliga i en kapitalistisk utveckling, på nytt sanktionerade de tankar på politisk demokrati som för länge sedan hade misskrediterats i väst, samt förebådade arbetarklassens makt i en suddig avlägsen framtid som ett organiskt och smärtfritt resultat av demokratin.

De georgiska mensjevikiska ledarna var lågadel av börd, småborgare genom sin livsstil och psykologiska natur, och de inledde sin revolutionära politiska karriär med falska marxistiska pass i sina fickor. Sydlig känslomhet och anpassningsbar mångsidighet gjorde dem till ledare för studenterna och den allmänna demokratiska rörelsen. Fängelse, exil och den kejsrerliga dumans plattform förstärkte deras politiska auktoritet och etablerade en viss tradition för mensjevismen i Georgien.

Mensjevismens andefattiga och småborgerliga natur, speciellt hos dess georgiska flygel, blev allt tydligare när den revolutionära vågen växte i styrka och de inrikespolitiska och internationella problemen blev allt mer komplicerade. Politisk feghet är ett mycket viktigt drag hos mensjevismen och revolutionen tolererar inte feghet. Under perioder av stora händelser utgör mensjeviken en mycket sorglig figur. I denna speciella egenart hos mensjeviken märker man småborgarens sociala vördnad inför storkapitalisten; den civila intellektuelles vördnad inför de militära generalerna, den lilla advokatens vördnad inför den ”riktiga” diplomaten; den fåfänga småstadsbonds vördnad inför fransmannen eller britten. Deras feghet yttrar sig i svassandet inför kapitalets auktoriserade representanter och är baksidan av deras högfärdiga nedlåtenhet gentemot arbetarna. Tseretelis hat mot Sovjetryssland är inget annat än indignation mot arbetarens djärva försök att ta makten i sina egna händer, något som i bästa fall endast han själv – den utbildade medelklassmannen – skulle ha försökt göra, och det med storkapitalets tillstånd.

När Tjchenkeli eller Gegetjkori talar om bolsjevismen så hämtar de sina skällsord från fiskgummorna, inte bara från Tbilisi, utan från hela Europa. När de ”konverserar” med den tsaristiska generalen Alexejev, eller tysken von Kress, eller britten Walker, gör de sitt bästa för att uppvisa en schweizisk hovmästares förnäma maner. De är speciellt rädda för generaler.

De vädjar till dem, de försöker övertyga dem och artigt förklara för dem att den georgiska socialismen är helt annorlunda än de andra varianterna av socialism: de andras orsakar förstörelse och kaos, men deras är en garanti för ordning. Politisk erfarenhet kan göra medelklassen mer cynisk, men kan inte lära dem något.

I ett tidigare kapitel öppnade vi Djungelis dagbok och betraktade en av de ”ridderliga” mensjevikerna i hans egen beskrivning av sig själv. Han bränner ossetiska byar och precis som en fördärvad skolpojke beskriver han i sin dagbok sin upprymdhet över skönheten i storbranden och sin släktskap med Nero. Denna motbjudande skojare var uppenbarligen imponerad av bolsjevikerna, som inte hemlighåller inbördeskrigets fakta och de hårda åtgärder som de tvingas ta till när det gäller deras fiender. I likhet med sina lärare kan Djungeli absolut inte förstå att det bakom denna rättframma och oförskräckta politik av revolutionärt våld finns en medvetenhet om deras historiska rättfärdigande och deras revolutionära uppgift, som inte har något gemensamt med den ohämmade cynismen hos en ”demokratisk” provinsial hantlangare som bränner bondbyar och samtidigt ser sig själv i spegeln och bekräftar sin likhet med en degenererad upphöjd romare.

Djungeli utgör inget undantag och detta illustreras bäst genom det faktum att ett mycket smickrade förord till hans bok skrevs av före inrikesministern Gegetjkori. Med förställd högtidlighet påbjöd Ramishvili, Jordaniens efterträdare som inrikesminister demokratin rätt att använda skoningslös terror och citerade Marx som stöd. Från Nero till Marx ...! Dessa lantliga borgares efterapande förvandlingar, deras ytliga och rent av aplika imiteringsförmåga är ett talande vittnesbörd om deras tomhet och platthet.

När det ”självständiga” Georgiens totala hjälplöshet blev allt mer uppenbar, till och med för mensjevikerna själva, och när de, efter Tysklands nederlag, tvingades söka skydd hos ententen, dolde de noggrant sitt specialförbands instrument och istället för den tarvliga Djungeli-Neromasken satte de på sig den inte mindre tarvliga Jordania-Tsereteli-Gladstone-masken och förenade sig på så sätt med de liberala plattitydernas budbärare.

En förfälskning av marxismen var en psykologisk nödvändighet för de georgiska mensjevikerna, speciellt under deras tidiga dagar, då detta förlikade dem med deras i grunden borgerliga inställning. Men deras politiska feighet, deras demokratiska retorik – hjärtnipande känslösamma plattityder – deras instinktiva motvilja mot allt exakt, färdigt och väldefinierat vad gäller idéer, deras avundsjuka krypande inför yttre former av borgerlig civilisation, allt samverkade för att skapa en psykologisk typ som är marxistens direkta motsatt. När Tsereteli talar om ”internationell demokrati” (i Petrograd, Tbilisi eller Paris) vet man inte om han menar den mytiska ”nationernas familj”, Internationalen eller ententen. Som sista utväg vänder han sig alltid till den sistnämnda, men talar som om han samtidigt inbegrep världsproletariatet. Förvirringen i hans idéer, det dunkla i hans i tankar, är utmärkta redskap för detta taskspelartrick. När Jordania, klanens ledare, talar om internationell solidaritet anspelar han samtidigt på de georgiska tsarernas gästfrihet. ”Internationalens och (!) Nationernas Förbunds framtid är säkrad”, förkunnar Tjchenkeli efter återkomsten från Europa. Nationella fördomar och brottstycken av socialism, Marx och Wilson, skurar av retorik och medelklassfördomar, patos och gyckelspel, Internationalen och Nationernas Förbund, en liten dos av ärlighet och en stor dos av spetsfundigheter och ihoprört med en provinsial apotekares trångsynthet – denna blandning, som ”omskakas väl före användning” av händelsernas skakningar, är den georgiska mensjevismens själ.

De georgiska mensjevikerna hälsade Wilsons 14 punkter med glädje. De välkomnade Nationernas Förbund. Först välkomnade de den tyske kejsarens trupper i Georgien och sedan välkomnade de deras avfärd. De välkomnade de brittiska truppernas ankomst. De välkomnade den franska amiralens vänskapliga försäkringar. Självkärligt så välkomnade de Kautsky,

Vandervelde, Mrs Snowden. De är redo att när som helst välkomna ärkebiskopen av Canterbury, om den senare är villig att rikta några extra förbannelser mot bolsjevikerna. Genom detta uppträdande hoppas detta herrskap bevisa att de är ”en väsentlig del av den europeiska civilisationen”.

Mensjevismen avslöjar sin sanna karaktär i det *Memorandum* som den georgiska delegationen till Nationernas Förbund i Genève presenterade.

”Efter att ha samlats kring den västerländska demokratins fana” (läser vi i *Memorandumets* avslutande del) ”ser det georgiska folket givetvis med alldeles särskild sympati på tanken att upprätta ett sådant politiskt system som, eftersom det är ett direkt resultat av krig, samtidigt skulle tjäna som ett medel för att förhindra möjligheten till framtida krig. Nationernas Förbund... förkroppsligar ett sådant system, det representerar *människosläktets mest fruktbringande landvinning* på väg mot rasens framtida enhet. När den georgiska regeringen ber om att få bli medlem av Nationernas Förbund ... tror den att just de principer som skall reglera det internationella livet, *hädanefter* är inriktade på solidaritet och samarbete, och kräver att de fria europeiska nationernas familj bland sig ska uppta ett *fortida folk*, en gång *kristenhetens väktare* i öst, numera demokratins väktare, ett folk som endast strävar efter frihet och träget arbete i sitt hem, vilket är dess legitima och obestridliga arvegods.”

Inget borde läggas till eller strykas. Det är ett klassiskt ytlighetens dokument. Detta kan utan vidare användas som ett kriterium: den socialist som inte kräks efter att ha läst detta *Memorandum* borde skändligen och slutgiltigt uteslutas från arbetarrörelsen.

Den främsta lärdom som Kautsky drog från sin studie av Georgien är att man i Georgien, till skillnad från hela Ryssland, med dess fraktioner, schismer och inre stridigheter, och även olikt hela denna syndfulla värld, som vad gäller detta inte är ett dugg bättre än Ryssland – kan hitta den genuint opåverkade, outspädda marxismen. Samtidigt döljer inte Kautsky det faktum att det inte fanns någon stor eller medelstor industri i Georgien och som konsekvens av detta inget modernt proletariet. Majoriteten av de mensjevikiska delegaterna till den konstituerande församlingen utgjordes av lärare, läkare och tjänstemän. Större delen av väljarna var bönder. Kautsky gör sig inte omaket att förklara detta historiska mirakel. Han som, tillsammans med resten av mensjevikerna, anklagar oss för att skylta med Rysslands efterblivenhet som sin främsta dygd, hittar socialdemokratins ideala exemplar i det mest underutvecklade hörnet av det gamla Ryssland. Det faktum att den georgiska ”marxismen” under en viss tid var fri från de schismer och fraktionsstrider som andra mindre lyckligt lottade länder hemsöktes av, erbjuder förvisso det yttersta beviset på en mycket primitiv social miljö och på en försenad uppdelningsprocess mellan de borgerliga och proletära demokratierna som i konsekvensens namn innebär att den georgiska mensjevismen inte hade något som helst med marxismen att göra.

I stället för att besvara dessa grundläggande frågor förklarar Kautsky högdraget att han lärde sig marxismens sanningar redan när många av oss fortfarande låg i vaggan. Jag gör inget försök att ifrågasätta detta påstående. Den vise nestorn (Shakespeares inte Homeros’) skröt om sitt övertag över sin fiende med det faktum att hans käresta en gång hade varit vackrare än hans fiendes farmor. Och alla är välkomna att finna tröst på sitt eget sätt. Och ändå är det möjligt att det är just på grund av att Kautsky lärt sig marxismens ABC för så länge sedan, som han inte kan använda dess allra första bokstäver på Georgien. Han tolkar de georgiska mensjevikernas stabila och utdragna inflytande som ett resultat av bättre taktisk visdom och inte som ett resultat av det faktum att den revolutionära socialismens tid har inletts mycket senare i det underutvecklade Georgien än i andra delar av gamla Ryssland. Missnöjd med den historiska händelseutvecklingen anlände Karl Kautsky till Tbilisi för att släcka sin andliga törst under den mensjevikiska erans sista dagar, ett trekvarts sekel efter det att Marx och Engels skrev sitt manifest. Även Mrs Snowden anlände till denna nöjesort för att lufta sin

andliga garderob. Den sant fabianska psalmens sunda förnuft enligt Jordania, som i sin stora famn tog emot både den georgiska tsaren och M. Huysmans, var ämnad för himlen för att behaga den brittiska socialismens officiella ledares höga ideal.

Hur envist dumhet överlever när den har sociala rötter!

8. Demokratin och sovjetsystemet

När vi nu har avklarat den historiska granskningen av fallet kan vi dröja vid några generaliseringar.

Det förhåller sig så att Transkaukasien historia under de senaste fem åren erbjuder mycket upplysande lärdomar i ämnet demokrati under en revolutionär epok. Vid valet till den allryska konstituerande församlingen lade inte ett enda av de kaukasiska partierna fram ett program för utträde ur Ryssland. Omkring fyra eller fem månader senare, i april 1918, beslöt den transkaukasiska *diet* [riksdagen], som bestod av precis samma delegater som deltog i den konstituerande församlingen, att utträda och bilda en självständig stat. I den grundläggande frågan om nationens existens – med Sovjetryssland, eller skild från och mot henne – hade således ingen en tanke på att fråga den transkaukasiska befolkningen om deras önsknings; inget nämdes om folkomröstning eller nya val. Avskiljandet av Transkaukasien från Ryssland löstes av exakt samma delegater som hade valts för att representera Transkaukasien i Petrograd, på grundval av den formlösa, vagt demokratiska plattformen från revolutionens första period.

Till en början utropades den transkaukasiska republiken som en union för alla nationaliteter. Men den situation som skapades genom avskiljandet från Ryssland och sökandet efter en ny internationell inriktning, ledde fram till att Transkaukasien bröts upp i tre nationella delar: Azerbajdzjan, Armenien och Georgien. Redan den 26 maj 1918, fem veckor efter avskiljandet, förklarade exakt samma *diet*, som bestod av medlemmar av den konstituerande församling som hade skapat den Transkaukasiska republiken, att denna nu var upplöst. Återigen frågade ingen folkets massor. Inga nyval och inga andra former av samråd. Först avskiljde man sig från Ryssland utan att fråga folket – i namn av ett närmare förbund mellan tatarerna, armenierna och georgierna, som ledarna för *diet* förklarade. Sedan, vid första impuls utifrån, splittrades tatarerna, armenierna och georgierna i tre olika stater, återigen utan att bli tillfrågade.

Samma dag utropade den georgiska delen av *diet* den georgiska republikens självständighet. Ingen frågade Georgiens arbetare och bönder; de ställdes inför fullbordat faktum.

Under de följande nio månaderna var mensjevikererna upptagna med att genomdriva ”fullbordat faktum”: kommunisterna drevs under jorden, förbindelser upprättades med turkarna och tyskarna, fredsavtal förhandlades fram, tyskarna ersattes med engelsmännen och amerikanerna, mensjevikererna genomförde sina grundläggande reformer och, framför allt, skapade sina pretorianiska väpnade styrkor i form av nationalgardet. Och först därefter vågade de sig på att sammankalla den konstituerande församlingen (i maj 1919), där de inför massorna lade fram nödvändigheten att välja representanter till parlamentet för en självständig georgisk republik, vilken de tidigare varken hade hört eller drömt om.

Men vad innebär allt detta? Om låt oss säga Mac Donald klarade av historiskt tänkande, om han kunde se de levande krafterna och intressena bakom en historisk rörelse, skilja deras verkliga utseende från deras förklädnad, deras verkliga motiv från deras förevändningar, då skulle han först av allt ha insett att de mensjevikiska politikerna, dessa demokrater *par excellence*, strävade efter och genomförde de mest långtgående åtgärder stick i stäv mot den politiska demokratin metoder. Det är sant att de utnyttjade den transkaukasiska delen av den allryska konstituerande församlingen. Men de använde sig av den för syften som var direkt motsatta de som den hade valts till. Sedan förstärkte de på ett konstgjort sätt denna kvarleva från revolutionens gårdag för att motverka dess morgondag. De samlade den georgiska konstituerande församlingen först efter det att de avsiktligt hade drivit in Georgien i en situation där folket inte hade något val: Transkaukasien hade slitits loss från Ryssland,

Georgien från Transkaukasien, britterna hade ockuperat Batumi, opålitliga vitgardistiska vänner stod vid republikens gränser, de georgiska bolsjevikerna förbjöds. Det mensjevnikiska partiet förblev den enda möjliga mellanhanden mellan Georgien och ententen, som dess brödleveranser var beroende av. Under dessa omständigheter skulle ”demokratiska” val bara innebära en oundviklig sanktionering av hela denna kedja av fakta som hade uppnåtts med kontrarevolutionärt våld från både mensjevnikerna själva och deras utländska bundsförvanter och beskyddare.

Jämför detta med oktoberrevolutionen som vi förberedde öppet, vi samlade massorna kring programmet ”All makt till sovjeterna”, byggde upp sovjeterna, kämpade för sovjeterna och vann överallt majoriteten i dem, mot mensjevnikerna och socialistrevolutionärerna, genom ihärdigt och kompromisslöst arbete. På vilken sida fanns då den sanna revolutionära demokratin?

Här måste vi än en gång återvända till några frågor om revolutionens mekanismer som vi känner dem från den moderna historiens erfarenheter.

Fram till nu har erfarenheterna visat att en revolution var möjlig först när befolkningsmajoritetens och följaktligen de olika klassernas intressen kom i konflikt med det existerande systemet för ägande och statliga relationer. Revolutionen inleddes därför med grundläggande ”nationella” krav som uttryckte de ägande klassernas egennyttan, medelklassens kortsiktighet och proletariats politiska underutveckling. Det var först då detta program skulle förverkligas som oförenliga intressen uppenbarade sig i det revolutionära lägret. De besuttna, konservativa elementen blev gradvis eller i ett slag inträngda i det kontrarevolutionära lägret, medan en allt större andel av de förtryckta massorna blev stridslystna. Kraven blev allt mer bestämda, metoderna allt mer oförsonliga. Revolutionen nådde här sin högsta punkt. För att fortsätta ännu längre uppåt saknade den antingen materiella förutsättningar (produktionsförhållanden) eller en medveten politisk kraft (ett parti). Revolutionen gick därefter in i en neråtgående trend, under en kort period eller under en lång historisk epok. Revolutionens parti drev antingen bort från makten eller inskränkte frivilligt sitt handlingsprogram i väntan på en mer gynnsam förändring av händelseutvecklingen.

[Vi ger här en algebraisk formel för revolutionen, utan exakta klasskonturer, men den är tillräcklig för det aktuella ändamålet, eftersom vi diskuterar relationerna mellan de levande krafternas kamp och demokratins former].

En representativ institution ärvd från det förgångna (*Etats Generaux* i Frankrike, den kejsarliga duman i Ryssland) kan vid ett visst ögonblick sätta fart på revolutionen och i nästa bli till ett hinder.

En representativ institution, som har valts under revolutionens första period, avspeglar oundvikligen revolutionens hela politiska primitivitet, naivitet, välvilja och obeslutsamhet. Det är av just därför som den snabbt blir en hämsko på den revolutionära utvecklingen. Om det inte stiger fram någon revolutionär kraft som kan övervinna detta hinder kommer revolutionen att avstanna och därefter gå tillbaka. Den konstituerande församlingen sveps bort av en kontrarevolution. Detta hände under 1848 års revolution. General Wrangel¹ likviderade den preussiska konstituerande församlingen som visade sig oförmögen att likvidera general Wrangel, och som själv inte i tid hade likviderats av det revolutionära partiet. Även vi hade vår general Wrangel med identiska och uppenbarligen nedärvda böjelser. Ändå har vi likviderat *honom*. Vi kunde göra detta på grund av att vi i tid undanröjde den konstituerande församlingen. Den konstituerande församlingen i Samara upprepade exempelvis det preussiska experimentet genom att hitta sin dödgrävare i Koltjak.

¹ En preussisk general från 1848, inte den mer berömda vita generalen.

Den franska revolutionen kunde för en viss tid fungera jämsides med motspänstiga och tröga representativa institutioner endast därför att Tyskland vid den tiden var betydelselöst, samtidigt som England, då som nu, knappast kunde ta sig an ett land på kontinenten. Sålunda åtnjöt den franska revolutionen, till skillnad från vår egen, redan från början en långvarig yttre "respit", som under en tid gav den möjlighet att experimentera och gradvis anta demokratiska representativa former som tillgodosåg revolutionens krav. Men när situationen blev hotfull förändrade sig inte det ledande revolutionära partiet så att det passade in i den formella demokratins gjutform, utan förändrade med hjälp av giljotinen snabbt demokratin så att den tjänade deras politiska krav. Jakobinerna förintade högerflygeln i konventet och trakasserade centristerna. Revolutionen följde inte demokratins fåra, utan tog den terroristiska diktaturens trånga och stormiga väg.

Historien känner ingen revolution som har genomförts på ett demokratiskt sätt. För revolutionen är en mycket allvarlig strid, som alltid avgörs efter innehållet, och inte efter formen. Det händer ganska ofta att individer förlorar sin förmögenhet och även sin "ära" när de spelar kort enligt spelets regler; men klasser går aldrig med på att förlora ägodelar, makt och "ära" genom att hålla sig till den "demokratiska" parlamentarismens spelregler. De avgör alltid denna fråga på blodigt allvar, dvs. i enlighet med det verkliga sambandet mellan de materiella krafterna och inte med dessa krafters fantomskuggor.

Det råder ingen tvivel om att de representativa institutioner som bildas av en arbetarklass-revolution även i länder som Storbritannien, där proletärerna är i majoritet, inte bara kommer att avspegla revolutionens första behov, utan även landets ofantliga konservativa traditioner. Mentaliteten hos dagens brittiska fackföreningsledare är en blandning av de religiösa och sociala fördomar som ärvts från perioden då St. Paulskatedralen restaurerades, den praktiska skickligheten hos fackföreningsfunktionärer vid den kapitalistiska utvecklingens höjdpunkt, snobbigheten hos en småborgare som kämpar för att bli respektabel och det dåliga samvetet hos en arbetarpolitiker som upprepade gånger har förrått arbetarna. Till detta måste läggas inflytandet från de intellektuella, från professorer och fabianer; från de socialistiska moralpredikningar som söndagspredikanterna torgför, pacifisternas rationalistiska projekt, "gille-socialisternas" dilettantism och den envisa och högmodigt inskränkta fabianismen. Även om de sociala förhållanden i dagens Storbritannien är ganska revolutionära har dock landets mäktiga historia avsatt en konservativ skorpa på medvetandet hos inte bara arbetarbyråkratin utan även på de yrkesskickliga teknikernas övre skikt. Hindren för en social revolution i Ryssland är objektiva: småjordbrukens övervikt och industrins tekniska efterblivenhet; i England är hindren subjektiva: det förstockade medvetandet hos en sammansatt Henderson och en hydrahövudad Mrs. Snowden. Den proletära revolutionen kommer att göra sig av med dessa hinder med hjälp av eliminerings- och självreningsmetoder. Men tro inte att de kan avyttras på ett demokratiskt sätt. Mr MacDonald kommer själv att förhindra ett sådant avslut; inte genom sitt program utan enbart genom själva det faktum att han lever en konservativa tillvaro.

Om den ryska revolutionen – med dess olösta inrikespolitiska samhällsförhållanden och det ständigt närvarande hotet utifrån – hade suttit fast i den borgerliga demokratins bojar så skulle den för länge sedan ha hittats liggande på landsvägen med en kniv i sin hals. Kautsky har svarat att Sovjetrepublikens kollaps inte vore ett allvarligt slag mot den internationella revolutionen. Detta har dock inget med saken att göra. Vi betvivlar inte alls att undergången för det ryska proletariatets republik skulle lyfta en mycket tung sten från mångt tungt hjärta. Alla skulle triumferande säga: "Vad var det jag sa!" Kautsky skulle kunna skriva sin pamflett Nr. 1 001, där han inte skulle förklara varför han själv är dömd att bli en nolla. Vi här borta tror fortfarande att det faktum att Sovjetrepubliken inte har fallit under de svåraste åren utgör det bästa vittnesmålet som talar till sovjetsystemets fördel. Det har naturligtvis inga över-

naturliga krafter. Men det visade sig vara tillräckligt flexibelt för att skapa ett nära band mellan kommunistpartiet och massorna, och samtidigt gjorde detta det möjligt för partiet att genomföra de nödvändiga manövrerna för att behålla initiativet och förhindra att revolutionens grundläggande uppgifter äventyras genom att ge efter för andraklassens och tredje-klassens gynnsamma tillfällen i det parlamentariska spelet. När det gäller den motsatta faran – att isoleras från förändringarna i stämningarna och styrkeförhållandena – har sovjetsystemet också uppvisat en stor vitalitet under senaste året. Mensjeviker i hela världen har nappat på frasen om den ryska revolutionens ”termidorienska stadium”.² Det var dock inte de, utan vi själva som formulerade denna diagnos. Och, vilket är viktigare, eftergifterna till småborgarnas termidorienska stämningar och tendenser, som var nödvändiga för att kunna upprätthålla proletariats makt, gjorde kommunistpartiet utan att bryta sönder systemet och utan att lämna rodret. En tänkande rysk professor, som revolutionen har lärt något, har fyndigt beskrivit vår nya ekonomiska politik som att ”åka nerför backen med handbromsen i”. Det är ganska troligt att denne professor, som så många andra, betraktar denna nedförsbacke, vars omfattning eller betydelse vi inte bryr oss om att försöka bagatellisera, som något slutligt och avgörande. Han kommer på nytt att tvingas lära sig, att oavsett hur viktiga de tillfälliga avvikelserna än kan vara, så kommer vår politik alltid att återfå och upprätthålla sin huvudkurs. För att förstå detta är det nödvändigt att värdera vår taktik, inte utifrån sensationstidningars måttstock, utan utifrån en hel epoks skala. Ur den proletära maktens synvinkel har i alla händelser att ”åka nerför backen med handbromsen i” samma fördelar som de fördelar som den borgerliga regimen får genom att bevilja moderna reformer som försvagar den revolutionära styrkans angrepp – en jämförelse som borde tilltala Henderson mycket, för hela hans parti är snarare en säkerhetsbroms för det borgerliga samhället.

Men hur är det med sovjetsystemets ”sönderfall” som mensjeviker i alla länder talat och skrivit om så mycket under månader och till och med år? Ja vad de kallar ”sönderfall” är nära sammankopplat med det som beskrivits ovan som att åka nerför backen med handbromsen i. koncentrationsprocess av krafter Under ett yttre sken av stagnation eller till och med reträtt genomgår den internationella revolutionen en molekylär process av kraftsamling. En fas i denna process är vår nya ekonomiska politik. Denna svåra period av internationell tillbakagång påverkar naturligtvis de ryska arbetande massornas villkor och behov och följaktligen sovjetsystemets arbete. Under denna period har den administrativa och ekonomiska apparaten inregistrerat stora framgångar. Men i egenskap av massornas representativa institutioner kunde sovjeterna naturligtvis inte upprätthålla den höga spänning som kännetecknade dem under den första perioden av interna strider eller vid tillfällen av akut fara utifrån. De parlamentariska partiernas enformiga aktiviteter, deras köpsläende och intriger kan prestera det största ”skådespel” till och med under ett kraftigt förtryck av massorna. Sovjeterna är inte så oberoende av tid och rum. De återspeglar livet och massornas stämningarna på ett mycket mer direkt sätt. Därför är det fullkomligt orimligt att betrakta det som är dess främsta *fördel* som en *brist*. Endast revolutionens utveckling i Europa kommer att åter ge sovjetsystemet en mäktig stimulans.

Eller man kanske kan ”höja sinnesstämningen” hos massorna med hjälp av den mensjevikiska oppositionen och resten av parlamentarismens mysterier? Det saknas inte länder med parlamentarisk demokrati. Och ändå, vad är det vi ser? Det skulle krävas den tråkigaste professorn i konstitutionell rätt eller den skrånigaste socialistiska avfällingen för att förneka det faktum att de ryska arbetande massorna just nu, till och med under det så kallade sovjetsystemets ”sönderfall”, deltar i styret av det sociala livets alla sidor på ett sätt som är hundrafalt mer aktivt, mer direkt och avgörande än i någon parlamentarisk republik..

² Från datumet 9 termidor när den jakobinska diktaturen störtades under den stora franska revolutionen.

* * *

I alla de länder som upprätthåller den gamla parlamentariska kulturen har det utvecklats ganska många intrikata mekaniska apparater där kapitalets vilja överförs via ett parlament som baseras på allmän rösträtt. I unga och kulturellt mer efterblivna länder antar demokratin, som där vilar på bondeklassen, en mycket rättframmare och därför en mer instruktiv karaktär. Precis som när man vid studier av djurorganismer utgår från amöban, så måste studierna av den brittiska parlamentarismens förvecklingar påbörjas med en undersökning av hur konstitutionerna på Balkan fungerar i praktiken.

De partier som har dominerat i Bulgarien, och som har styrt landet alltsedan landet blev självständigt, har alltid varit inbegripna i en oförsonlig kamp mot varandra trots att det var omöjligt att skilja deras partiprogram från varandra. Så fort prinsen uppmanade ett parti att ta makten, så upplöste detta parti, oavsett om det var ryssvänligt eller tyskvänligt, omedelbart nationalförsamlingen och utlyste nyval, vilket oundvikligen gav det styrande partiet en överväldigande majoritet, och där de rivaliserande partierna fick två till tre platser. Två till tre år senare erbjöd prinsen ett av de partier som nästan hade uttraderats i det demokratiska valet att bilda regering; det upplöste nationalförsamlingen och höll nyval som denna gång gav dem en majoritet av mandaten. Den bulgariska bondeklassen, som genom sin kulturella nivå och politiska erfarenhet, inte kan placeras lägre än den georgiska uttryckte undantagslöst sin politiska vilja genom att rösta på partiet vid makten. Och under en revolution ger bondeklassen sitt stöd till det parti som i praktiken visar att det kan ta eller verkligen har makten. Detta gällde socialistrevolutionärerna efter marsrevolutionen [februarirevolutionen enligt äldre almanackan] 1917. Detta gällde bolsjevikerna efter oktober. Mensjevikernas ”inhemska” dominans i Georgien var till stor del av ”balkansk” karaktär, även om den doldes av en revolutionär epoks slöja: dvs. de litade på bondeklassens historiskt demonstrerade oförmåga att under det borgerliga systemet bilda ett eget parti som kan styra statens öden. Genom hela den moderna historien har programmet och ledningen alltid givits till städerna. Revolutionens avgörande karaktär berodde på i vilken utsträckning bondemassorna gjorde gemensam sak med städernas extrema vänsterpartier. Detta hände i Münster i Tyskland vid slutet av reformationen. Detta hände under den stora franska revolutionen, där de jakobinska klubbarna i städerna kunde lita på byarna. Revolutionen 1848 besegrades redan i sin inledning just därför att dess svaga vänster inte kunde vinna byarnas stöd, och därför att bondeklassen, i form av armén, förblev på lag och ordningens sida. Dagens ryska revolution har sin framgång till stor del att tacka det faktum att arbetarna lyckades fånga bondeklassen politiskt genom att visa den sin förmåga att styra.

I Georgien innebar proletariats litenhet och bristande utveckling, tillsammans med dess isolering från revolutionens olika centrum, att den politiska alliansen mellan medelklass-intelligentsian och de mer konservativa skikten bland arbetarna under en ojämförligt längre tid kunde hålla sig kvar vid makten. De georgiska bönderna försökte med oroligheter och uppror tvinga regeringen att anta deras radikala krav, men som alltid visade de sig vara oförmögna att ta makten i egna händer. Deras isolerade uppror krossades. Under tiden pågick den parlamentariska svindeln.

Den mensjevikiska regimens relativa stabilitet berodde på de oorganiserade bondemassornas politiska oförmåga, som mensjevikerna så slugt upprätthöll. De lyckades med detta, speciellt genom att oberoende av principen om att regera genom folketlösa frågan om verklig auktoritet genom att organisera en självständig väpnad styrka som helt saknade lojalitet till de demokratiska institutionerna. Vi syftar på Nationalgardet som vi hittills endast talat om i förbigående. Likväl är detta den viktigaste ledtråden till den mensjevikiska demokratins mysterier. Nationalgardet stod under direkt ledning av republikens president och bestod av noggrant utvalda och välbeväpnade regimanhängare. Kautsky känner till det: ”endast prövade,

organiserade kamrater kunde få vapen”. (s. 61) Som en beprövad och organiserad mensjevik blev Kautsky själv invald som hederssoldat i Georgiens Nationalgarde. Detta är mycket rörande, men nationalgarden går inte speciellt bra ihop med demokrati. I ett angrepp mot bolsjevikerna skriver Kautsky i samma pamflett: ”Utan monopol på vapnen kan proletariatet eller den proletära armén behålla makten i ett agrart land endast genom att vinna bondeklassens sympati.” (s. 38) Men vad är nationalgardet om inte ett monopol på vapnen i händerna på mensjevikernas parti? Visserligen växte det, jämsides med den mensjevikiska diktaturens nationalgarde, upp en reguljär armé byggd på värnplikt. Men denna armés betydelse var nära nog noll. Vid tiden för mensjevikernas fall, i februari-mars 1921, deltog den nationella armén knappast alls i striderna och gick i allmänhet över till bolsjevikerna eller gav upp utan strid. Kautsky har kanske annan information när det gäller detta? Låt honom i så fall berätta om det. Men låt honom först förklara varför det fanns behov av en noggrant utvald och rent pretorianisk beväpnad styrka om den georgiska ”demokratin” upprätthölls genom de arbetande massornas sympati? Om detta säger Kautsky inte ett enda ord. Som vi vet anser MacDonald det inte nödvändigt att ”bry sig om frågor som rör revolutionen”, speciellt eftersom han i Storbritannien har vant sig vid synen av reaktionära legotrupper som bevarar ”demokratin”.

Men när det gäller frågan om regimens väpnade styrkor tiger mensjevikernas försvarare. Ändå koncentrerades praktiskt taget statens hela auktoritet i nationalgardets händer. Hand i hand med specialförbandet genomförde de avrättningar, benådningar, arresteringar och utvisningar. Utan att fråga den konstituerande prathörnan införde de tvångsarbete genom egna dekret. Ferdinand Lasalle förklarade rätt tydligt att kanonen är den viktiga delen av vilken konstitution som helst. Den georgiska ”konstitutionen” kröntes, som vi sett, av ett nationalgarde beväpnat till tänderna (enligt Kautsky med 30 000³ mensjeviker) utrustade, inte med Andra internationalens program, utan med gevär och kanoner, denna den viktigaste delen av konstitutionen.

Vi kommer dessutom ihåg att det alltid fanns utländska trupper i Georgien inbjudna av mensjevikerna, enbart för att bevara regimen.

Ententens underrättelsetjänster, tillsammans med Denikins och Wrangels dito, liksom mensjevikernas specialförband, var aktiva på bred front där de alltid var beredda att tillmötesgå nationalgardet eller ockupationstrupperna i ”kampen mot anarkin”, och de utgjorde på så sätt den bäst utarbetade sektionen av mensjevikernas georgiska ”konstitution”.

Under dessa omständigheter utgjorde mensjevikernas 82-procentiga majoritet i den konstituerande församlingen enbart en parlamentarisk återspeglning av nationalgardets kanon, specialförbandet, den brittiska militära expeditionen och isoleringsfängelset i Tbilisi. Sådana är demokratins mysterier.

”Och hur är det med er själva?” hör vi Mrs. Snowdens ilska replik.

Vi själva, madam? För det första, om vi tar hänsyn till antalet institutioner jämfört med landets areal och befolkningens storlek, så använde sig de georgiska mensjevikernas diktatur av många gånger större resurser än sovjeternas regeringsmaskineri. Om ni känner till aritmetikens fyra regler kan ni lätt övertyga er själva om detta. Vidare, madam, mot oss ställdes hela den kapitalistiska världen, medan Georgien ständigt fick skydd av samma segerrika imperialistiska länder som kämpade mot oss. Och slutligen, madam – och detta är inte oviktigt – har vi aldrig och ingenstans förnekat att vår regim är en revolutionär klassdiktatur och inte en demokrati som står ovanför klasserna, och som är hänvisad till sig själv för

³ Denna siffra är mycket överdriven. Mensjevikerna missade inte ens här en möjlighet att lura nationalgardets vördade beundrare.

stabilitet. Vi ljög inte som de georgiska mensjevikerna och deras försvarare. Vi är vana vid att nämna saker vid dess rätta namn. När vi tar ifrån borgarklassen och dess politiska tjänare deras politiska rättigheter, tillgriper vi inte några demokratiska förklädnader, vi handlar öppet. Vi genomdriver det segrande proletariats revolutionära rättigheter. När vi skjuter våra fiender säger vi inte att det är ljudet av demokratins eolsharpor. En ärlig revolutionär politik undviker framför allt att slå blå dunster i massornas ögon.

9. Självbestämmande och revolution

De allierade makterna har inte för avsikt att avvika från den viktiga principen om små nationers självbestämmande. De kommer endast att tillbakavisa denna princip när de ställs inför faktumet att någon av de tillfälligt självständiga nationerna visar sig vara en fara för världsfreden genom sin oförmåga att upprätthålla ordning, genom sina krigiska och aggressiva handlingar och till och med genom sina barnsliga och onödiga krav på sin egen värdighet. Stormakterna kommer inte att tolerera sådana nationer eftersom de är fast beslutna att bevara världsfreden.

Med dessa kraftfulla ord inpräntade den brittiske generalen Walker tolkningen av det *relativa* i den nationella rätten till självbestämmande i de georgiska mensjevnikernas sinnen. Politiskt stod Henderson, och står fortfarande, bakom sin general. Men ”i princip” är han villig att göra nationellt självbestämmande till en absolut princip och rikta denna mot Sovjetrepubliken.

Nationellt självbestämmande är en fundamental demokratisk princip för förtryckta nationer. Varhelst klassförtryck kompliceras av nationell underkastelse, tar demokratiska krav först och främst formen av krav på nationellt likaberättigande – för autonomi eller för självständighet.

Den borgerliga demokratins program innehöll rätten till självbestämmande, men denna demokratiska princip kom i våldsam och öppen konflikt med borgarklassens intressen i de mäktigaste nationerna. Den republikanska regeringsformen tycktes vara helt förenlig med aktiebörsens dominans. Kapitalismen upprättade med stor lätthet en diktatur över den allmänna rösträttens maskineri. Rätten till självbestämmande har emellertid antagit, och gör så i många fall fortfarande, karaktären av en akut och omedelbar fara för att de borgerliga staterna ska slitas sönder eller deras kolonier bryta sig ut.

De mäktigaste demokratierna har förvandlats till imperialistiska envälden. alienerade Med hjälp av hemlandets ”demokratiskt” förslavade folk regerar den finansiella oligarkin, the City, allenarådande över de mänskliga oceaner i Asien och Afrika som har berövats sina medborgerliga rättigheter.

Den franska republiken, med en befolkning på 38 miljoner, är bara en del av det koloniala imperiet som för närvarande räknar 60 miljoner färgade slavar. Den svarta befolkningen i de franska kolonierna måste i allt högre grad fylla ut armén som tjänar till att upprätthålla det kapitalistiska styret över arbetarna i Frankrike självt. Tendensen att utvidga marknaden på grannländernas bekostnad, kampen för kolonial expansion och makten över haven – imperialism – har hamnat i en allt hårdare oförsonlig konflikt med de förtryckta folkens separatistiska nationalistiska tendenser. Och eftersom medelklassdemokraterna, inklusive socialdemokraterna, helt har underordnats imperialisterna, så har programmet för nationellt självbestämmande reducerats till praktiskt taget ingenting.

Den stora imperialistiska slakten innebar skarpa förändringar i denna fråga: alla borgerliga och socialpatriotiska partier grep tag i det nationella självbestämmandet, men i fel ände. De krigförande regeringarna gjorde sitt yttersta för att anta detta fältrop, först under kriget mot varandra sedan under kriget mot Sovjetryssland. Den tyska imperialismen flirtade med polackernas, ukrainarnas, litauernas, letternas, esternas, finnarnas och de kaukasiska folkens nationella självständighet och använde fältropet först mot tsarismen och därefter, i större skala, mot oss. Till en början hävdade ententen, i förening med tsarismen, de österrikisk-ungerska, tyska och turkiska folkens ”befrielse”. Efter att ha berövats samarbetet med tsarismen, tog de därefter upp linjen att ”befria” Rysslands gränsstater.

Sovjetrepubliken hade ärvt det tsaristiska imperiet som hade skapats genom våld och förtryck, och proklamerade helt öppet rätten till nationellt självbestämmande och nationellt oberoende. Även om vårt parti insåg vad detta fältrop innebar under övergångsperioden till socialism, så

förvandlade vi inte för en enda minut den demokratiska principen om självbestämmande till en dominerande faktor över alla andra historiska krav och uppgifter.

Den ekonomiska utvecklingen i dagens samhälle har en starkt centralistisk karaktär. Kapitalismen har lagt de förberedande grunderna till en välreglerad ekonomi i världsskala. Imperialismen är endast det rovgiriga kapitalistiska uttrycket för en önskan att ha den ledande rollen i styret av världsekonomin. Alla mäktiga imperialistiska länder upptäcker att de inte har tillräckligt stort utrymme inom den nationella ekonomins snäva gränser och de söker alla efter större marknader. Deras mål (för att ge det den mest idealistiska tolkningen) är – ett världs-ekonomiskt monopol. Med den kapitalistiska girighetens och sjöröveriets språkbruk består vår epoks grundläggande uppgift av att etablera nära relationer mellan de olika ekonomiska systemen i de olika delarna av världen och att, i hela mänsklighetens intresse, bygga en samordnad världsproduktion som grundar sig på den mest ekonomiska användningen av alla krafter och resurser. Det är precis detta som är socialismens uppgift.

Det är självklart att självbestämmandets princip inte i något fall ersätter det socialistiska ekonomiska uppbyggets enande tendenser. I detta avseende intar självbestämmandet, i den historiska utvecklingsprocessen, den underordnade ställning som demokratin tilldelats i allmänhet. Men det går inte att ersätta den imperialistiska centralismen med en socialistisk centralism utan en övergång, och de förtryckta nationaliteterna måste få möjligheten att sträcka på sina ben – som har blivit stela under det kapitalistiska tvångets bojor. Den period som behövs för att tillfredsställa lösa den nationella självständigheten för Finland, Tjeckoslovakien, Polen osv. kommer att bestämmas av den sociala revolutionens allmänna trend. Eftersom de var isolerade från varandra, gjorde sig det ekonomiska beroendet hos de olika små nationaliteter, som var delar av det ryska imperiet, påmint mycket snabbt, nästan omedelbart efter deras början som självständiga enheter.

Den proletära revolutionens uppgifter och metoder innebär inte på något sätt att mekaniskt avskaffa nationella egenheter eller tvångsmässiga sammanslagningar. Att ingripa mot olika kulturers språk, utbildning, litteratur och kultur är definitivt främmande för den proletära revolutionen. Den befattar sig med andra saker än de intellektuellas professionella intressen och arbetarklassens "nationella" intressen. Den segrande sociala revolutionen kommer att ge alla nationella grupper total frihet att själva avgöra alla frågor om nationell kultur, samtidigt som man för in under ett tak (för det gemensamma intresset och med arbetarnas medgivande) de ekonomiska uppgifter som kräver en väl övervägd och proportionell hantering, med hänsynstagande till naturliga, historiska och tekniska villkor, som på intet sätt är knutna till nationella grupperingar. Den sovjetiska federationen utgör den mest lämpliga och flexibla statsformen för att koordinera nationella och ekonomiska krav.

Sovjetregeringen står mellan väst och öst beväpnad med två slagord: "Proletariatets diktatur" och "Nationellt självbestämmande". I några fall åtskiljs dessa två faser enbart med några få år, eller till och med några få månader. Vad gäller de stora imperierna i öster kan detta intervall troligen pågå i flera årtionden.

Under de då rådande revolutionära förhållandena visade sig de nio månaderna med den demokratiska Kerenskij-Tsereteli-regimen vara nog för att skapa villkoren för en proletär revolution. Jämfört med Nikolajs och Rasputins regim utgjorde Kerenskij-Tseretelis regim ett steg framåt, något vi alltid var beredda att erkänna. Detta erkännande lägger en revolutionär, historisk och materialistisk värdering på demokratins verkliga betydelse i stället för den värdering som professorer, prästerna och sådana som MacDonald gör. Nio månader av revolution räckte för att visa på omfattningen av dess oberoende progressiva betydelse. Detta innebär naturligtvis inte att det i oktober 1917 var möjligt att genom en folkomröstning få ett definitivt svar från majoriteten av arbetarna och bönderna på frågan om huruvida de ansåg att

den förberedande demokratiska erfarenheten var tillräcklig för dem. Men det betyder bestämt att den proletära förtruppens maktövertagande, efter nio månader av demokratisk regim, inte löpte någon risk att möta något motstånd från arbetarna som grundade sig på okunnighet och fördomar. Den kunde på en gång utöka och förstärka sina positioner och väcka medvetandet hos den allt större arbetarmassan. I detta ligger sovjetsystemets största betydelse, ett faktum som även erkänts av demokratins tröga pedanter.

Det nationella avskiljandet av de före detta gränsländerna i det tsaristiska imperiet och deras omvandling till självständiga, småborgerliga republiker hade ungefär samma progressiva betydelse som demokratin i sin helhet. Det är endast imperialister och halvimperialister som kan förvägra de förtryckta folken rätt till självbestämmande. Det är endast fanatiker och nationalistiska charlataner som kan se egennyttiga avsikter i detta. För oss har det nationella självbestämmandet alltid utgjort och kommer i många fall utgöra ett oundvikligt steg mot arbetarklassens diktatur – vilket i enlighet med den revolutionära strategins regler och inbördeskrigets förhållanden utvecklar starka centralistiska tendenser, som fungerar som en motvikt till det nationella avskiljandet; och på så sätt anpassar sig till kraven från ett väl reglerat socialistiskt ekonomiskt system.

Hur snart motståndet (till en början i liten skala) mot illusionerna om en ”oberoende” statlig existens gör det möjligt för arbetarklassen att ta makten beror på den revolutionära utvecklingstrenden (som redan konstaterats) såväl som på speciella interna och yttre förhållanden för det aktuella landet. I Georgien upprätthölls en fiktiv nationell självständighet i tre år.

Det är omöjligt att ge ett akademiskt svar på frågan – behövde de arbetande massorna i Georgien verkligen tre år för att övervinna sina nationella illusioner, eller krävdes mer än tre år för denna process? En folkomröstning under brinnande imperialistiska och revolutionära strider i alla delar av världen, är inget annat än fiktion. Hur sådana kan genomföras kan enkelt utrönas av herrarna Korfanty och Zeligovsky eller motsvarande entente-kommissioner. För oss går inte denna fråga att avgöra med hjälp av den formella demokratins statistik som metod, utan genom den revolutionära dynamikens metoder. Stötstenen i frågan består i det faktum att sovjetrevolutionen i Georgien (som verkligen åstadkoms genom Röda arméns aktiva deltagande, vi skulle i själva verket ha förrätt arbetarna och bönderna i Georgien om vi inte hade hjälpt dem med våra väpnade styrkor då vi hade sådana) genomfördes efter tre år av politiskt experimenterande med georgisk ”självständighet” och under förhållanden som säkerställde inte enbart en tillfällig militär framgång, utan även vidare politisk utveckling för revolutionen – det vill säga utvidgningen och stärkandet av sovjetsystemet i Georgien självt. Och detta (om demokratins tjockskalliga pedanter låter mig säga det) är vår revolutionära uppgift.

I fullkomlig samklang med sina rådgivare från de borgerliga diplomatiska kanslierna, ler Andra internationalens politiker sardoniskt åt vårt erkännande av rätten till nationellt självbestämmande. De anser detta vara en fälla för dumbommar – ett bete som den ryska imperialismen håller upp. I verkligheten är det historien själv som håller upp dessa beten istället för att avgöra frågorna på ett enkelt sätt. I vilket fall som helst kan vi inte anklagas för vända den historiska utvecklingens sicksack-turer till fällor, ty samtidigt som vi verkligen erkänner det nationella självbestämmandet, förklarar vi noggrant dess begränsade historiska betydelse för massorna och vi sätter den aldrig över den proletära revolutionens intressen.

En arbetarstat som erkänner rätten till självbestämmande erkänner därmed att revolutionärt tvång inte är en allsmäktig historisk faktor. Sovjetryssland har inte på något sätt för avsikt att låta sin militära makt ersätta proletariatets revolutionära kraftansträngningar i andra länder. Proletariatets maktövertagande måste vara ett resultat av proletära politiska erfarenheter. Det innebär inte att arbetarnas revolutionära verksamhet i Georgien, eller i något annat land, inte kan ta emot militär hjälp utifrån. Det är emellertid viktigt att denna hjälp enbart kommer vid

en tidpunkt då behovet av densamma har uppstått genom arbetarnas politiska utveckling och har erkänts av den klassmedvetna revolutionära förtruppen som vunnit arbetarmajoritetens sympati. Detta är frågor om revolutionär strategi och inte en formell demokratisk ritual.

Dagens ”*Realpolitik*” kräver att arbetarstatens intressen anpassas till de förhållanden som uppstår av det faktum att den omges av stora och små borgerliga nationalistiska demokratiska stater. När vi vidhöll vår tålmodiga och toleranta inställning gentemot Georgien påverkades vi av sådana överväganden, vilka grundades på en korrekt bedömning av befintliga fakta. Men när denna inställning, efter en lång provotid, inte ens gav oss de mest elementära säkerhetsgarantier – när principen om självbestämmande, i general Walkers och amiral Dumesnils händer, blev en juridisk garanti för kontrarevolutionen som förberedde ett nytt angrepp mot oss – såg vi och kunde vi inte se några moraliska hinder att, på uppmaning från Georgiens revolutionära förtrupp, sätta in vår Röda armé för att med minsta möjliga dröjsmål och offer hjälpa arbetarna och de fattiga bönderna att störta denna usla demokrati som hade förstört sig själv genom sin egen politik.

Vi inte bara erkänner utan vi ger även fullt stöd till principen om självbestämmande överallt där den riktar sig mot feodala, kapitalistiska och imperialistiska stater. Men överallt där fiktionen om självbestämmande, i händerna på borgarklassen, blir till ett vapen riktat mot den proletära revolutionen har vi ingen anledning att behandla denna rena konstruktion annorlunda än andra demokratiska ”principer” som kapitalismen har förvrängt.

Att sovjetpolitiken i Kaukasus även har varit korrekt ur nationalistisk synpunkt bevisas bäst genom de relationer som existerar mellan de transkaukasiska folken idag.

Tsarismens epok kännetecknades av barbariska nationalistiska pogromer i Kaukasus, där slakt på armenier och tartarer var periodiskt återkommande händelser. Dessa blodiga utbrott under tsarismens järnstyre var uttryck för århundraden av inbördes strider mellan de transkaukasiska folken.

Den så kallade demokratins epok gav den nationalistiska kampen en mycket mer uttalad och organiserad karaktär. Till en början bildades nationalistiska arméer som var fientligt inställda till varandra och ofta angrep varandra. Försöket att skapa en borgerlig federativ demokratisk transkaukasisk republik visade sig vara ett stort misslyckande. Federationen föll samman fem veckor efter att den hade bildats. Några månader senare befann sig de ”demokratiska” grannarna i öppet krig med varandra. Enbart detta faktum avgör frågan: för om demokratin var lika oförmögen som tsarismen att skapa fredliga förhållanden för de transkaukasiska folken, så var det helt uppenbart nödvändigt att tillgripa andra metoder.

Endast sovjetmakten har upprättat fred och nationellt samarbete mellan dem. Vid valen till sovjeterna valde arbetarna i Baku och Tbilisi en tartar, en armenier eller georgier oavsett deras nationalitet. I Transkaukasien står muslimska, armeniska, georgiska och ryska röda regementen sida vid sida. De är genomsyrade av övertygelsen att de är en armé och ingen makt på jorden kommer att få dem att gå emot varandra. Å andra sidan kommer de att försvara det sovjetiska Transkaukasien mot alla yttre fiender.

Sovjetrevolutionens återställande av nationellt lugn i Transkaukasien är i sig själv ett faktum av enorm politisk och kulturell betydelse. I detta uttrycks en verkligt levande internationalism, som vi tryggt kan ställa mot de tomma pacifistiska tal som hålls av hjältarna i Andra internationalen, som bara är ett bihang till dess nationella sektioners chauvinistiska praxis.

Kravet på att sovjetarméerna ska dras tillbaka från Georgien och på en folkomröstning ”under kontroll av blandade socialistiska och kommunistiska kommissioner” utgör en verkligt ömklig imperialistisk fälla som maskerats till nationellt självbestämmande.

Låt oss lägga ett antal avgörande frågor åt sidan, som till exempel: – Vilken ursäkt vill demokraterna använda för att påtvinga oss den demokratiska formen av folkomröstning i stället för den sovjetiska formen, som enligt vår mening är vida överlägsen? Varför ska folkomröstningen endast genomföras i Georgien? Varför riktas ett sådant krav bara mot sovjetrepubliken? Varför vill socialdemokraterna använda folkomröstningen i vårt land medan de inte gör något liknande hemma?

Låt oss sätta oss i våra motståndares position (det vill säga om de har någon position). Låt oss välja ut frågan om Georgien och låt oss beakta den noggrant. De föreslår att man ska skapa förutsättningar så att den georgiska befolkningen fritt (demokratiskt och inte sovjetiskt) ska kunna uttrycka sin mening.

1. Vilka är de förhandlande parterna? Vem kommer att garantera det faktiska förverkligandet av de villkor som förhandlarna satt upp? Å ena sidan, uppenbarligen de allierade sovjetrepublikerna, men vad står på andra sidan? Kommer det att bli – Andra internationalen? Om detta är fallet, var finns den materiella styrkan som garanterar genomförandet av villkoren?
2. Även om vi antar att arbetarrepubliken ska förhandla med Henderson och Vandervelde, och att kontrollkommissionen i enlighet med detta består av kommunister och socialdemokrater, hur är det med den ”tredje” parten – de imperialistiska regeringarna? Kommer de inte att ingripa? Eller kommer de socialdemokratiska tjänarna att stå som garant för sina herrar och om så är fallet, var finns de materiella garantierna?
3. Det har sagts att de sovjetiska styrkorna måste lämna Georgien men längs Georgiens kuster sköljer Svarta Havets vågor där ententens krigsfartyg är allenarådande. Befolkningen i Kaukasus kommer mycket väl ihåg den invasion som utfördes av vita trupper som landsattes från brittiska och franska fartyg. De sovjetiska trupperna måste bort, men den imperialistiska flottan kommer att stanna kvar. Det innebär att folket i Georgien till varje pris måste komma överens med situationens verkliga herrar – ententen. Den georgiska bonden måste säga till sig själv att han, även om han föredrar sovjetmakten, kommer att tvingas söka efter en medlare mellan honom själv och imperialismen, då den förre av någon anledning (troligen på grund av någon svaghet) tvingas evakuera området, trots den fortsatta faran från samma imperialism. Är detta inte en plan för att kränka det georgiska folkets rätt till självbestämmande och tvinga på dem mensjevikerna?
4. Eller erbjuds vi tillbakadragandet av ententens skepp från Svarta Havet? Vem kommer att föreslå detta – ententens regeringar eller Mrs. Snowden? Denna fråga (se punkt två) är mycket viktig och vi ber om en förklaring!
5. Och vart kommer krigsskeppen att föras? Till Röda Havet eller Medelhavet? Om så är fallet är detta avstånd betydelselöst med tanke på den brittiska makten över sunden. Vilken är då lösningen?
6. Kanske sunden kan spärras av och nyckeln överlämnas till Turkiet? För principen om självbestämmande gäller när allt kommer omkring inte alls Storbritanniens makt över de turkiska sunden, över Konstantinopel och Svarta Havet och följaktligen över Turkiets kuster. Detta är desto viktigare eftersom vår svartahavsflotta har förts bort av vitgardistiska banditer och befinner sig i ententens händer.

Vi har samtyckt till att ställa frågan som våra motståndare försöker ställa den, dvs. på grundval av demokratiska principer och garantier. Men det tycks som om man försöker lura

oss på enklaste möjliga sätt, för vi ombeds samtycka till att sovjetterritoriet avväpnas fysiskt, medan vi som garanti mot imperialistisk och vitgardistisk annektering och revolution erbjuds – en resolution från Andra internationalen.

Eller ska vi tro att det inte finns något imperialistiskt hot mot Kaukasus? Eftersom Mrs. Snowden aldrig har hört något om oljan i Baku? Kanske hon inte har det. Kan vi då få informera henne (med avseende på denna fråga) att vägen till Baku går via Batumi – Tbilisi? Denna sista punkt är ett strategiskt transkaukasiskt faktum som de brittiska och franska generalerna inte kan låtsas vara okunniga om. Det finns redan nu hemliga vitgardistiska organisationer med högtravande namn som "Befrielsekommittéer" (namn som inte förhindrar dem från att ta emot pengar från brittiska och ryska oljemagnater, italienska manganmagnater osv.). Vitgardistiska band får vapen via havet. All denna kamp genomförs på grund av olja och mangan. Det gör detsamma om de får oljan via Denikin, det muslimska musavatpartiet eller via det nationella självbestämmandets port med Andra internationalen som portvakter. Om Denikin inte lyckats besegra Röda armén kanske MacDonald kan lyckas avlägsna den med fredliga metoder. Hursomhelst kommer resultatet att bli detsamma.

Men MacDonald kommer inte att lyckas. Sådana frågor kan inte lösas genom Andra internationalens resolutioner, även om dessa resolutioner inte skulle vara lika usla, motsägelsefulla oärliga och vaga som resolutionen om Georgien.

10. "Allmän opinion", socialdemokrati, kommunism

Ytterligare en fråga måste redas ut: på vad grundar Andra internationalen sitt krav på att vi, Sovjetfederationen, kommunistpartiet, ska lämna Georgien? Även om vi medger att Georgien har ockuperats med våld och att detta faktum är ett uttryck för vår sovjetimperialism, vilken rätt har Henderson, en medlem av Andra internationalen och f d brittisk minister, att kräva att proletariatet organiserat i en stat, att Tredje internationalen, att den revolutionära kommunismen ska avvärja Sovjetgeorgien "enbart av hänsyn till hans fromma ögon". När Mr. Churchill ställer dessa krav gör även han en talande gest i riktning mot örlogskanonernas långa eldrör och blockadens taggtråd. Vad förlitar sig Henderson på? Är det den Heliga skrift, eller ett partiprogram eller hans egen meritlista. Men den Heliga skrift är inget annat än en naiv myt, Mr. Hendersons program är en myt, om inte en naiv sådan, och vad hans meriter gäller, så är de en allvarlig anklagelseskraft mot honom.

För inte så länge sedan var Henderson minister i en av demokratierna, dvs. hans egen – den brittiska demokratin. Varför har han då inte insisterat på att hans egen demokrati, för vilkens försvar han var beredd att göra alla uppoffringar, inklusive acceptera en ministerpost från den liberal-konservative Lloyd George, skulle börja praktisera, inte våra principer (gud förbjude) utan hans egna – Mr. Hendersons? Varför har han inte krävt att de lämnar Indien och Egypten? Varför stödde han inte, i rätt tid, irländarnas krav på fullständig frigörelse från Storbritanniens ok?

Vi är medvetna om att Henderson, liksom MacDonald, verkligen protesterar, vid vissa speciella dagar, med klagande resolutioner mot den brittiska imperialismens excesser. Men dessa svaga och tveksamma protester har aldrig utgjort någon risk för den brittiska kapitalismen och gör det inte nu heller, och har aldrig lett, och kommer inte att göra det, till modiga och beslutsamma handlingar. De försöker endast lindra den härskande nationens "socialistiska" medborgares samvete, och tjäna som ett utlopp för de brittiska arbetarnas missnöje. De kommer inte att hjälpa till att spränga de koloniala slavarnas bojar. Folk som Henderson anser inte att det brittisk herraväldet över kolonierna är en politisk fråga, utan ett naturhistoriskt faktum. De har aldrig förkunnat att indier, egyptier och andra förslavade folk har rätten (ja, att det är deras skyldighet) att göra väpnad revolt mot det brittiska herraväldet. De har heller inte, som "socialister", gett väpnat stöd till kolonierna i deras kamp för frihet. Vad gäller detta kan det inte råda några som helst tvivel om att det handlar om den mest elementära, demokratiska plikt, och detta av två anledningar: *för det första* därför att de koloniala slavarna definitivt utgör en överväldigande majoritet, jämfört med den ytterst lilla härskande brittiska minoriteten, *för det andra* därför att samma minoritet, och speciellt dess officiella socialistiska sektion, erkänner de demokratiska principerna är en vägledande princip för sin existens. Där finns Indien. Varför organiserar inte Henderson ett uppror till stöd för att de brittiska trupperna ska lämna Indien? För det kan inte finnas något tydligare, monstruösare och skamlösare brott mot demokratins lagar än den brittiska kapitalismens samlade styrkors herravälde över den slagna kroppen hos detta olyckliga och förslavade land! Det tycks oss som att Henderson, MacDonald och de övriga oupphörligen borde ringa i alarmklockan, kräva, vädja, fördöma och förkunna revolution för indierna och alla brittiska arbetare mot detta förtrampande av demokratins principer. Men de håller tyst, eller än värre, de skriver då och då, och uppenbart uttråkade, under en lämplig resolution som är lika unken och meningslös som en brittisk gudstjänst och som syftar till att bevisa att de i alla händelser inte är beredda att låta dessa törnen sticka håll i lojala brittiska socialisters fingrar. Av "demokratiska och patriotiska" överväganden gömde sig Henderson med största möjliga jämnmod i en ministerfåtölj, och det tycktes inte slå honom att hans fåtölj vilade på den mest antidemokratiska piedestalen i världen: – att en numerärt obetydlig kapitalistisk klick med

hjälp av ett tiotals miljoner briter, härskade över flera hundra miljoner färgade asiatiska och afrikanska slavar. Och, vilket är ännu värre, under förveändning att försvara detta i demokratiska former förklädda avskyvärda herravälde, allierade sig Henderson med den ryska tsarismens oblyga militär- och polisdiktatur. I den mån du var medlem av det brittiska krigskabinettet, Mr. Henderson, var du även en minister för den ryska tsarismen. Glöm aldrig det.

Henderson skulle givetvis aldrig ens drömma om att begära att tsaren, hans beskyddare och allierade, skulle flytta de ryska trupperna från Georgien eller från de andra territorier som han hade förslavat. Vid den tiden skulle han ha beskrivit ett sådant krav som att gå den tyska militarismens ärenden. Han såg på varje revolutionär rörelse i Georgien som riktades mot tsaren på samma sätt som ett uppror i Irland, dvs. som ett resultat av tyska intriger och tyskt guld.

Till slut snurrar det runt i huvudet av alla dessa skriande motsättningar och oförenligheter! Icke desto mindre är det enligt tingens ordning, ty det brittiska – eller egentligen de tiotusen mest mäktigas – herravälde över en fjärdedel av den mänskliga rasen, ses inte av sådana som Henderson som en fråga om politik, utan som ett naturhistoriskt faktum. Dessa demokrater med all sin fabianska, stympade och kraftlösa socialism har alltid varit och kommer alltid vara den allmänna opinionens slavar. De är grundligt genomsyrade av de antidemokratiska utsugarnas, plantageägarnas och parasiternas åsikter om raser som utmärks av hudfärgen, av det faktum att de inte läser Shakespeare eller bär styva kragar.

Trots att de har det tsaristiska Georgien, Irland, Egypten och Indien på sina samveten vågar de således kräva av oss, deras motståndare och inte deras allierade, att Sovjetgeorgien ska utrymmas. Men hur konstigt det än kan låta är detta löjliga och grundligt inkonsekventa krav ett uttryck för den småborgerliga demokratins respekt för den proletära diktaturen. Omedvetet eller halvt omedvetet säger Henderson och kompani: ”Man kan naturligtvis inte förvänta sig att en borgerlig demokrati (vars ministrar vi blir om vi blir inbjudna) att ta den demokratiska principen om självbestämmande på allvar. Man kan inte förvänta sig att socialisterna i denna demokrati, eller de respektabla medborgarna i den härskande nationen som döljer vårt slavägande med demokratiska påhitt, ska hjälpa de koloniala slaverna mot deras slavägare. Men ni, revolutionen personifierad i den proletära staten, är skyldiga att göra vad vi, på grund av vår feghet, lögnaktighet och hyckleri inte kan göra.”

Samtidigt som de högtidligt placerar demokratin över allt annat, erkänner de med andra ord med eller mot sin vilja att man kan ställa krav på den proletära staten, som kan anses vara absurda och till och med löjliga om de ställts på en borgerlig demokrati, vars ministrar eller lojala representanter de är.

Men de uttrycker denna motvilliga respekt för den proletära diktaturen, som de förkastar, på ett sätt som står i överensstämmelse med deras politiska nyckfullhet. De kräver att diktaturen borde upprätthålla och försvara sin makt, inte med sina egna metoder, utan med de metoder som de (i ord men inte i handling) anser vara obligatoriska för demokratin, men som de själva aldrig använder. Vi har redan tagit upp detta i Kommunistiska internationalens första manifest. Våra fiender kräver att vi försvarar våra liv enligt de franska reglerna för dueller – dvs. med de regler som våra fiender skapat – men de anser inte att dessa regler gäller för dem själva i deras kamp mot oss.

* * *

För att friska upp minnet och få en klar idé om ”västdemokratiernas” politik gentemot de underutvecklade nationaliteterna, liksom den roll som medlemmarna av Andra internationalen spelar i denna politik, borde man läsa M. Paléologues memoarer, den före detta franska ambassadören vid tsarens hov. Om det inte fanns en sådan bok vore det nödvändigt att skriva

en sådan. Vi skulle även ha varit tvungna att hitta på Paléologue om han inte besparat oss besväret, genom sitt lägliga uppträdande på litteraturens scen. Paléologue är en sann representant för Tredje republiken, med ett bysantinskt namn såväl som en bysantinsk själ. I november 1914, under krigets första period, gav en av våra hovdamer på order ”uppifrån” (tsarinnan uppenbarligen), honom ett fromt underskrivet meddelande från Rasputin. M. Paléologue, republikens representant, svarade på Rasputins imponerande meddelande på följande sätt:

Det franska folket är mycket känsligt, och förstår mycket väl att det ryska folkets kärlek för sitt land förkroppsligas i tsarens person.

Detta brev från den republikanska diplomaten, som var avsett att komma till tsarens vetskap, skrevs tio år efter 9 januari 1905¹ och 122 år efter att den franska republiken avrättade Louis Capet, som enligt Paléologues motsvarigheter på den tiden, förkroppsligade det franska folkets kärlek för sitt land. Det märkliga med detta är inte att M. Paléologue, i överensstämmelse med den hemliga diplomatins vedertagna ritualer, villigt besudlade sina händer med dessa smutsiga hovintriger, utan att han själv drog fram detta skamliga faktum till samma demokratis kännedom som han så bristfälligt representerade vid Rasputins hov. Och detta har inte hindrat honom från att ännu idag förbli en framstående politisk representant för den ”demokratiska republiken” och tjänstgöra på viktiga poster! Detta skulle vara häpnadsväckande om vi inte kände till utvecklingsriktningen hos den borgerliga demokratin, som nådde sådan höjder med Robespierre för att sluta med Paléologue.

Denna den f d ambassadörens uppriktighet är med all sannolikhet bara ett sätt att dölja hans bysantinska list. Han berättar så mycket för att inte berätta allt. Han kanske bara försöker stilla våra misstankar och nyfikenhet. Vi vet vilka krav som den nyckfulle och allsmäktige Rasputin ställde på honom. Vem vet vilka medel Paléologue var tvungen att använda för att skydda Frankrikes och civilisationens intressen?

Åtminstone en sak är säker: M. Paléologue tillhör idag den franska politiska grupp som är beredd att svära på att sovjetmakten inte representerar det ryska folkets sanna vilja och som ständigt försäkrar att ett återupptagande av relationerna med Ryssland endast kan bli möjligt när regelbundet fungerande demokratiska institutioner överlämnar den ryska regeringen till de ryska motsvarigheterna till Paléologue.

Den franska demokratis ambassadör var inte ensam. Vid hans sida stod Buchanan. Den 13 november 1914 deklarerade (enligt Paléologue) sir George Buchanan till Sazonov: ”Hans brittiska majestäts regering har erkänt att frågan om sunden och Konstantinopel måste avgöras enligt ryska ambitioner. Det är mig ett sant nöje att meddela er detta.” Så fastslogs programmet för kriget som påstods gälla rättigheter, rättvisa och nationellt självbestämmande. Fyra dagar senare deklarerade Buchanan för Sazonov: ”Den brittiska regeringen kommer att tvingas annektera Egypten. Den lutar på att den ryska regeringen inte kommer att motsätta sig detta.” Sazonov var inte senfärdig i att ge sitt samtycke. Tre dagar efter detta ”påminde” Paléologue Nikolaj II om att Syrien och Palestina var knutet till Frankrike genom många historiska minnen och även genom *moraliska* och materiella intressen. Han, Paléologue, hoppades att Hans Majestät skulle godta de åtgärder som republiken (samma demokratiska republik) ansåg det nödvändigt att vidta för att säkra sina intressen.

”*Oui, certes*” (”Ja, visst”), blev Hans Majestäts svar. Slutligen, 12 mars 1915, krävde Buchanan att Ryssland, i utbyte mot Konstantinopel och sunden, borde avstå från den neutrala delen av Persien (den del som ännu inte var uppdelad) till Storbritannien. Sazonov svarade ”*C'est entendu*” (”Det är förstått.”)

¹ Då tsarens armé massakrerade en fredlig massdeputation bestående av arbetare från Petrograd.

Så i förening med tsarismen, som under denna period lyste av det demokratiska ljus som härrörde från ententen, avgjorde två demokratier Konstantinopels, Syriens, Palestinas, Egyptens och Persiens öden. Sir George Buchanan var en lika värdig representant för den brittiska demokratin som Paléologue var för den franska. Buchanan kvarstod vid sin post efter Nikolaj II:s fall. Henderson, en av Hans Majestäts ministrar, och om vi inte misstar oss en socialist, kom till Petrograd under Kerenskij's regering för att (om detta skulle bli nödvändigt) ersätta Buchanan för att någon i den brittiska regeringen hade fått för sig att de borde tala på ett annat sätt till Kerenskij än till Rasputin. Efter det att Henderson gjort en undersökning i Petrograd upptäckte han att Buchanan var rätt man på rätt plats som representant för den brittiska demokratin. Buchanan hade utan tvivel samma åsikter som Henderson, socialisten.

Paléologue visade upp "sina" socialister som ett exempel för de bångstyriga tsaristiska dignitärerna. I samband med greve Wittes "agitation" vid hovet för att få till stånd ett snabbt slut på kriget, deklarerade Paléologue till Sazonov: "Se på våra socialister och deras korrekta inställning." (sid 189) Denna Paléologues sammanfattning av herrarna Renaudel, Longuet, Vandervelde och alla deras anhängare är ganska häpnadsväckande till och med nu, efter allt vi gått igenom. Efter att ha mottagit och respektfullt erkänt Rasputins förmaningar, uttryckte han i sin tur inför de tsaristiska ministrarna sina nedlåtande uppskattning av de franska socialisterna och erkände det korrekta i deras inställning. Dessa ord: "*voyez mes socialistes – ils sont impleccables*" ("se på mina socialister – de är oklanderliga") borde utgöra en devis för Andra internationalen, från vilka orden: "Arbetare i alla länder förenen eder" borde ha avlägsnats för länge sedan. Denna senare devis passar Henderson lika illa som den frygiska mössan² passar Paléologue.

Människor som Henderson anser att den anglosaxiska rasens dominans över andra raser är ett naturligt faktum som säkerställer civilisationens spridning. För dem börjar frågan om det nationella självbestämmandet först bortom det brittiska imperiets gränser. Denna nationella arrogans är den främsta länken mellan västs socialpatrioter och deras borgarklass, dvs. det gör dem till slavar under deras borgarklass.

I början av kriget gav en fransk socialist (en professor vid ett schweiziskt universitet) följande svar på en mycket naturlig fråga om hur en allians med tsarismen kunde förenas med ett försvar av demokratin: "Det är en fråga om Frankrike och inte om Ryssland. I denna kamp är Frankrike den moraliska styrkan, medan Ryssland är den fysiska styrkan." Han sa detta som något mycket naturligt och utan några som helst samvetsbetänkligheter för den skamlösa chauvinismen i hans yttrande. En månad eller två senare, under en diskussion om samma ämne i *L'Humanités* kontor i Paris, citerade jag den franska professorns ord i Genève.

"Han har helt rätt" svarade tidningens redaktör.

Detta får mig att minnas den unge Renans ord – att en fransmans död är en moralisk händelse medan en kosacks (Renan menar en ryss) död är ett fysiskt faktum. Denna monstruösa nationella arrogans har sina orsaker. Vid en tid då andra folk fortfarande befann sig i ett halvmedeltida barbariskt tillstånd, hade den franska borgarklassen redan ett lysande historiskt förflutet. Den brittiska borgarklassen låg till och med före fransmännen i att öppna upp vägarna för den nya civilisationen. Härav den föraktfulla inställningen gentemot resten av mänskligheten, som de behandlade som historiskt gödsel. Med sin självsäkerhet, sina rika erfarenheter, sina många olika slags kulturella prestationer, förhindrade den brittiska borgarklassen den fria moraliska och spirituella utvecklingen hos sin egen arbetarklass och förgiftade deras sinnen med den härskande klassens psykologi.

² Toppformad luva som blev en symbol för den franska revolutionen ("jakobinmössa").

Frasen om fransmannen och kosacken från Renans mun var ett cyniskt uttryck för högfärden hos en klass som är både materiellt och andligt kraftfull. När samma fras vänds ut och in av en fransk socialist, så uttrycker det den franska socialismens ödmjukhet, dess andliga utmattning, dess rent underdåniga beroende av smulorna från den rika borgarklassens bord.

Om Paléologue använder Renans ord, och säger att en död fransman är en mycket större förlust för kulturen än en död ryss, så säger (eller åtminstone antyder) samma Paléologue att döden för en fransk börsmäklarmiljonär, professor, advokat, diplomat eller journalist på slagfältet innebär en ojämförligt större förlust för kulturen än döden för en fransk svarvare, textilarbetare, chaufför eller bonde. Det andra är en logisk följd av det första. Nationell aristokratisk känslomhet är i grund och botten en motsägelse till socialismen – inte i den utslätade tama kristna betydelsen att alla nationer, alla människor är lika vad gäller kulturell nivå, utan i den betydelsen att den nationella aristokratiska känslomheten, som är nära knuten till den borgerliga konservatismen, helt och hållet riktar sig mot den sociala revolution som ensam kan skapa förutsättningar för en högre kulturell nivå. Den nationella aristokratin bedömer det kulturella värdet på en människa utifrån en historisk ståndpunkt. Socialismen bedömer människans kulturella värde utifrån framtidens ståndpunkt. Det kan inte bestridas att den franska diplomaten Paléologue sprider fler tillägnade kulturella välsignelser än, låt säga, en bonde från provinsen Tambov. Men det går inte att förneka att bonden från Tambov, som med sin knölpåk har jagat bort godsägarna och diplomaterna, har lagt grunden till en ny och högre kultur. Tack vare sin högre kultur, kommer den franska arbetaren och den franska bonden att uppnå detta bättre och gå framåt mycket snabbare.

På grund av Rysslands försenade utveckling dignade vi ryska marxister inte under en mäktig borgerlig kultur. Vi förenades inte med den europeiska andliga kulturen genom vår eländiga nationella borgarklass, utan självständigt: vi tog till oss de mest revolutionära slutsatserna från de europeiska erfarenheterna och det europeiska tänkandet och utvecklade dem till sin högsta nivå. Detta har gett vår generation vissa fördelar. Låt oss ärligt slå fast: den uppriktiga och djupa entusiasm med vilken vi betraktar resultaten av brittiskt skarpsinne på de olika områdena av mänskligt kreativt skapande, framhäver bara desto skarpare och obarmhärtigare det uppriktiga och djupa förakt med vilket vi betraktar den andliga trångsynthet, den teoretiska banalitet och brist på revolutionär värdighet som karaktäriserar den brittiska socialismens stadfästa ledare. De är inte budbärare för en ny värld; de är endast överlevande relikter från en gammal kultur som genom dem uttrycker ångesten inför sitt framtida öde. Och dessa relikters andliga torftighet tycks vara en sorts vedergällning för den borgerliga kulturens slösaktigt påkostade förflutna.

* * *

Det borgerliga intellektet har tillägnat sig några av mänsklighetens stora kulturella landvinningar. Trots detta utgör det idag det främsta hindret för utvecklingen av den mänskliga kulturen.

Ett av vårt partis främsta dygder, som gör det till den mäktigaste hävstången i epokens utveckling, består i dess totala och absoluta oberoende av borgarklassens allmänna opinion. Dessa ord uttrycker mycket mer än vad det verkar vid första anblicken. De måste förklaras. Speciellt om vi tänker på en sådan otacksam del av publiken som Andra internationalen. Varje revolutionär tanke, även den enklaste sanning, måste här slås fast ytterst noggrant.

Den borgerliga allmänna opinionen är ett tätt psykologiskt nät som innesluter alla sidor av det borgerliga våldets verktyg och instrument, och skyddar dem mot oförutsedda chocker, liksom mot den dödliga revolutionära chocken som dock i sista hand är oundviklig. Den aktiva borgerliga allmänna opinionen består av två delar: för det första av nedärvda åsikter, handlingar och fördomar som representerar det förgångnas otidsenliga erfarenheter, ett tjockt lager av

irrationella fördomar och användbar idioti; för det andra av det intrikata maskineri och det intelligenta manövrerande som behövs för att mobilisera patriotiska känslor och moralisk indignation, nationell entusiasm, altruistiska känslor och andra typer av lögner och bedrägerier.

Sådan är den allmänna formeln. Det krävs dock några förklarande exempel. När en kadetadvokat, som med medel från Storbritannien eller Frankrike hjälpte till med att skapa en hängsnara för arbetarklassens hals i det svältdrabbade Ryssland, dör av tyfus i fängelse så skapar den borgerliga allmänna opinionens radio och telegrafer ett tillräckligt stort antal vibrationer för att skapa en våg av indignation i det mottagliga medvetandet hos alla Mrs. Snowden. Det är helt uppenbart att allt det djävulska arbete som utförs av kapitalisternas radio och telegrafer skulle ha varit lönlöst om inte den småborgerliga skallen fungerade som en grammofonspelare.

Låt oss ta ett annat exempel: svälten vid Volga. Denna exempellösa katastrofala svält, är i sin nuvarande form åtminstone till hälften ett resultat av det inbördeskrig som inleddes längs Volga av tjeckoslovakerna och Koltjak, det vill säga, av det angloamerikanska och franska kapitalet som organiserade och upprätthöll det. Torkan drabbade en jord som redan hade utarmats och förstörts genom att bli blottlagd av boskap och maskiner och andra djur. Vi å andra sidan har slängt några officerare och advokater (som på intet sätt kan hållas upp som exempel på humanitärer) i fängelse, och detta försökte borgerliga Europa och Amerika framställa som att hela Ryssland, med sina ett hundra miljoner innevånare, var ett enormt hungerfängelse. De omringade oss med en blockadmur samtidigt som deras köpta vitgardistiska agenter apterade bomber och brandfacklor för att förstöra våra knappa förråd. Om det är någon som väger ren moral, låt honom då väga de stränga åtgärder som vi är tvingade att använda oss av i vår kamp för liv och död mot hela världen, mot de katastrofer som världskapitalismen, i sin jakt på obetalda räntor på lån, sköljde över huvudena på Volgas mödrar. Men den borgerliga allmänna opinionens maskin arbetar så systematiskt och med en sådan arrogant självtröstandighet, och medelklassens idioti utgör en sådan värdefull grammofonspelare, att Mrs. Snowden som resultat öser sitt överskott av mänskligt medlidande över ... de stackars nedtryckta agenterna för imperialismen i vårt land.

Vördsnaden inför den borgerliga allmänna opinionen är ett mer oöverstigligt hinder för socialreformisternas aktivitet än till och med de borgerliga lagarna. Det kan hänföras som en av de moderna kapitalistiska regeringarnas lagar, att ju mer ”demokratisk”, mer ”liberal” och ”fri” deras regim är, desto mer städade är deras nationella socialister och desto enfaldigare är det nationella arbetarpartiets vördsnad för borgarklassens allmänna opinion. Varför ha en polisman för att vakta Mr. MacDonald, när han i sin själ har en inre polis som vaktar lika bra?

Här ska vi inte försöka smita undan den fråga vars själva omnämnande hotar anständigheten. Jag talar om religionen. Det var inte för så länge sedan som Lloyd George kallade kyrkan för en central kraftstation för alla partier och riktningar, dvs. för den borgerliga allmänna opinionen som helhet. Detta är speciellt sant när det gäller Storbritannien. Givetvis inte i den meningen att Lloyd George skulle hämta all sin politiska inspiration från religionen, eller att Churchills hat mot Sovjetryssland beror på hans brinnande längtan efter att komma in i himmelriket, eller att Lord Curzons dagbok kopierats direkt från bergspredikan. Oh nej! Drivkraften bakom deras politik är borgarklassens högst världsliga intressen, vilket är det som för dem till makten. Men denna ”allmänna opinion”, som på egen hand gör det möjligt för regeringsmaktens tvångsmekanism att fungera friktionsfritt, finner sina främsta resurser i religionen. De juridiska inskränkningar som lagts på människor, över klasser och över samhället som helhet som ett slags ideologisk piska, är endast ett osminkat användande av religiösa inskränkningar – den himmelska piskan som hålls över den utsugna mänsklighetens huvuden. Efter allt som sagts och gjorts är det hopplöst att påtvinga en arbetslös hamnarbetare

tron på det heliga i den demokratiska lagligheten med formella argument. Den första väsentliga saken här är materiella argument – en polis med en tung batong på jorden, och ovan honom – den högste polisen beväpnad med åskan i himlen. Men när den borgerliga laglighetens fetischism, t o m i ”socialisters” sinnen, förenas med fetischismen från druidernas epok, resulterar det i den ideala inre polisen, med vars hjälp borgarklassen (åtminstone under en tid) kan tillåta sig lyxen att i stort sett följa de demokratiska ritualerna.

När vi talar om socialreformisternas förräderi och svek så vill vi därmed inte på något sätt hävda att de alla, eller ens en majoritet av dem, bara är köpta. Om det vore så skulle de aldrig gå iland med den viktiga roll som det borgerliga samhället givit dem. Det är till och med oväsentligt att gissa i vilken utsträckning medelklassmannens fåfänga kan få honom att känna sig smickrad över att bli parlamentsledamot i en lojal opposition, eller ens en medlem av den kejsrerliga regeringen, även om det naturligtvis finns en hel del av den känslan.

Det räcker med att nämna att samma borgerliga allmänna opinion som i dagar av lugn låter dem vara i opposition, i ett avgörande ögonblick, när det borgerliga samhällets vara eller icke vara står på spel, eller åtminstone dess viktigaste intressen – i krig, ett uppror på Irland eller i Indien, den stora lockouten inom kolindustrin eller Sovjetrepubliken i Ryssland – visar sig kunna tvinga dem att inta den politiska ståndpunkt som är nödvändig för den kapitalistiska samhällsordningen. Utan att på något sätt tillskriva personen Mr. Henderson några gigantiska drag som han inte besitter kan vi med säkerhet anta att Mr. Henderson som ledare för ”Labour Party” är en mycket viktig tillgång för det borgerliga samhället i Storbritannien. För i huvudet på sådana som Henderson sammanfogas de grundläggande beståndsdelarna i den borgerliga uppfostran och fragmentariska smulor av socialismen till en enhet med hjälp av religionens traditionella kitt. Frågan om det brittiska proletariats ekonomiska frigörelse kan inte på allvar ställas så länge arbetarrörelsen inte har rensats från sådana ledare, organisationer och stämningar som förkroppsligar de utsagnas timida, krypande, fega och tarvliga underkastelse under exploatörernas allmänna opinion. Den inre polisen måste slängas ut innan den yttre polisen kan störtas.

Kommunistiska internationalen lär arbetarna att behandla borgarklassens allmänna opinion med förakt och framför allt att förakta dessa ”socialister” som krälar på magen inför borgarklassens budord. Det är inte en fråga om ett pråligt förakt, inte heller om lyriska haranger och förbannelser. Borgarklassens egna poeter fick borgarnas nerver att darra mer än en gång, genom vågade utmaningar, speciellt när det gäller religion, äktenskap och familjen. Det handlar om den proletära förtruppens grundläggande inre frihet från borgarklassens själsliga försåt och fällor, för den nya revolutionära allmänna opinionen som borde tillåta proletariats att inte enbart i ord, utan i handling, inte i haranger, utan när det behövs med sparkar krossa alla borgarklassens budord och obehindrat marschera framåt mot det revolutionära mål som det har givit sig självt, vilket samtidigt är historiens objektiva krav.

Bilaga: Manifest från den georgiska sovjetkongressen till världens arbetare

Vi, representanter för de arbetande massorna som samlats vid de georgiska sovjeternas första kongress, sänder våra broderliga hälsningar till alla förtryckta arbetare som kämpar mot utsugarna i hela världen och vi protesterar indignerat mot förtryckarna och deras tjänare som, under falska förespeglingar om att de sympatiserar med det "självständiga Georgien", redan idag förbereder förnyade angrepp mot den arbetar- och bondemakt som vi har lyckats uppnå. Georgien var en del av tsarens imperium – fastkedjat till det genom bojar av våld och förtryck. I fullständig samstämmighet med hela Rysslands arbetarklass har de arbetande massorna i Georgien under en rad år oförsonligt kämpat mot det tsaristiska enväldet, de stora godsägarna och den borgerliga utsugningen. På grund av de arbetande massornas brist på politisk erfarenhet har ledningen för kampen under ett antal år legat i händerna på de intellektuella georgiska småborgarna. Under mensjevismens fana försvagade dessa de arbetande massornas kamp genom att försöka kompromissa och förhandla med enväldet och godsägarna och i synnerhet med borgarklassen.

Under det imperialistiska kriget injicerade det styrande mensjevikpartiet i Georgien borgarklassens patriotiska gift i de arbetande massornas medvetande och handlade på detta sätt i överensstämmelse med Andra internationals förrådiska ledare.

När tsarismen störtades genom marsrevolutionen 1917 kom under en tid de mensjevikiska och socialistrevolutionära medelklasspartierna till makten i hela Ryssland. En viktig roll bland dem spelades av den georgiska mensjevismens ledare Tjcheidze, Tsereteli och andra.

Vad gällde den internationella politiken var mensjevikerna, liksom de övriga småborgerliga partierna, för att fortsätta kriget ihop med de andra imperialistiska nationerna inom ententen.

På det sociala området strävade mensjevikerna efter att upprätthålla den borgerliga samhällsordningen.

Politiskt ansåg de det vara nödvändigt att maskera borgarklassens styre under namn av "demokratisk republik" som erfarenheterna från hela världen har visat vara inget annat än ett redskap i händerna på den härskande kapitalistiska klicken.

I sin nationella politik var mensjevikerna helt enig med alla borgerliga och småborgerliga partier om att beslutsamt bekämpa de nationella kraven från finnarna, ukrainarna och andra nationaliteter som smäktade i tsarens fångelser.

I själva Georgien klavband de med alla möjliga medel de arbetande massornas kamp mot sina förtryckare, hindrade lösningen på den agrara frågan och behöll i sin tjänst tjänstemän som arbetat för tsarens regering osv.

I full överensstämmelse med den öppet borgerliga pressen koncentrerade mensjevikernas tidningar alla sina ansträngningar på en förtalskampanj mot bolsjevikerna, gav en vilseledande bild av dem i arbetarnas och böndernas ögon som revolutionens fiender och tsaristiska agenter. Aldrig har det i den politiska kampens historia förekommit en tarvligare, hätskare lögnkampanj än denna.

Efter den nära nog oblodiga oktoberrevolutionen i Petrograd som störtade Kerenskijs och Tseretelis fallfärdiga regering, tog mensjevikerna ledningen i inbördeskriget, som förenade alla mensjeviker, socialistrevolutionärer, kadeter och "svartahundraden" i landet i ett gemensamt läger mot arbetarnas och böndernas sovjet. När alla hinder hade övervunnits och arbetarna stod som segrare i nästan hela Ryssland, avskiljde de georgiska mensjevikerna hela Transkaukasus från Sovjetrepubliken och försökte göra det till en självständig stat. Efter att ha

brutit sina band med den ryska arbetarklassen, gick de hand i hand med borgarkassen och godsägarklicken, representerad av de georgiska nationalisterna, de armeniska ”dasjnakerna” och de Azerbajdzjanska musavatisterna. Under mensjevnikisk ledning omvandlades hela Transkaukasus till kontrarevolutionära skyttegravar för att krossa den växande arbetar- och bonderevolutionen.

På så vis bildades det i Transkaukasus, under mensjevnikisk ledning, en utsugarnas diktatur över arbetarna som var avskild från Ryssland, inte på nationell utan på klassbas. Mensjevnikerna tog kontrollen över de administrativa och polisiära apparaterna, de angav tonen för hela Transkaukasus, och deras kontroll över Georgien var obestridd.

Turkarnas och tyskarnas intervention i Transkaukasus skärpte kampen mellan de olika nationella delarna av borgarklass- och medelklassfronten. Mensjevnikerna bedömde denna stund som lämplig för att stycka upp Transkaukasus och utropa det skenbart oavhängiga Georgien. När mensjevnikerna ansåg sig skyddade från faran från norr av kaiserns och sultanens trupper, så undertryckte de obarmhärtigt arbetarstrejkerna och de bonderevolter som hela tiden bröt ut i olika delar av landet. Precis som de georgiska mensjevnikerna – Tjcheidze och Tsereteli – tidigare hade försökt undertrycka de finska och ukrainska folkens autonomi, kämpade de nu med svärd och eld i Georgien mot abchaziernas, adjariernas och osseternas nationella tendenser.

Efter den tyska militarismens kollaps bytte det mensjevnikiska Georgien ut sina herrar, men inte sin utrikes- eller inrikespolitik. Denna gång blev mensjevnikerna ett redskap i händerna på ententens imperialister. De upprätthöll ständiga kontakter med alla kontrarevolutionära krafter i södra Ryssland. De avstod inte från några som helst metoder som kunde inverka menligt på Ryssland och skada henne. Naturligtvis drevs kommunistpartiet definitivt under jorden, samtidigt som hemliga polisen arbetade för den borgerliga republikens stora ära.

Under de brittiska truppernas ockupation av Batumi var de georgiska mensjevnikernas politik gentemot Sovjetryssland speciellt fräck och provokativ och det ”demokratiska Georgien” var verkligen den bästa granne som Denikin kunnat önska sig för sitt fälttåg.

Hans nederlag mot Röda armén, och den sistnämndas marsch mot den transkaukasiska fronten i början av 1920, skakade det nationalistiska partiets skenvälde. En kraftfull revolutionär stämning spreds bland de arbetande massorna. Röda armén kunde redan då ha gått in i Georgien som en efterlängtd befriare från mensjevnikernas och ententens ok. De klassmedvetna arbetarna och bönderna såg fram emot de röda truppernas ankomst och ropade högt för att sovjetregeringen skulle hjälpa dem. Men den ryska Sovjetregeringen ville inte utgjuta arbetarnas och böndernas blod, och utifrån deras önskan att etablera en stabil fred mellan Georgiens arbetare och bönder och Ryssland, och stoppade marschen mot Georgien och skrev i maj 1920 under ett fredsavtal.

Men från allra första dagen efter fredsavtalets undertecknandet började mensjevnikerna att systematiskt kränka det. De började öppet och i hemlighet hjälpa Sovjetrysslands fiender i förhoppning om att Sovjetregeringen snart skulle falla och att arbetarnas och böndernas revolution i Ryssland till slut skulle krossas. Men dessa herrar misstog sig skändligen.

Slutet på det polska kriget och Wrangels nederlag på hösten 1920 medförde att den kontrarevolutionära frontens georgiska flygel slutligen kollapsade. Vis av erfarenheten från överenskommelsen med de georgiska mensjevnikerna som dessa så förrädiskt och med så exempellöst svek hade brutit – kunde naturligtvis inte den Ryska sovjetrepubliken stå vid sidan om i denna kamp som de arbetande massorna i Georgien förde mot den georgiska mensjevnikregeringen och det var endast naturligt att sovjetfederationens arbetare och bönder

skulle komma till de georgiska massornas hjälp då de revolterade mot borgarklassen och godsägarna.

De röda trupperna kom som befriare till ett land som stod mitt uppe i en revolution. Den stora majoriteten av den nationella georgiska armé som mensjevnikerna hade skapat vägrade strida mot de röda trupperna och förbrödrades istället med dem. Märkt av dess förräderi mot revolutionen störtades den mensjevnikiska regeringen och flydde till ententens fartyg, med det georgiska folkets tillgångar.

Dessa pengar används nu för att betala för de lögner som riktas mot de federativa sovjetrepublikerna och Röda armén.

Andra internationalens ledare, Kautsky, Henderson, MacDonald, Huysmans och många andra och hela kören av ledande imperialistiska politiker och den internationella aktiebörsens press uttrycker sin brinnande sympati för den georgiska ”demokratin” – som de påstår har krossats av sovjetimperialismen. Men vi, som representerar Georgiens verkliga arbetande massor, vi de georgiska arbetare och bönder som har träffats vid denna sovjetkongress – vi avslöjar denna skamfulla internationella komedi av lögner. Vi förkastar den hycklande sympatin från Henderson och Vandervelde med samma föraktfulla indignation som vi förkastar medlidandet från deras herrar och mästare – de brittiska och franska bankirerna.

De georgiska mensjevnikernas kapitalistiska och socialdemokratiska beskyddare föreslår att man ska gå till befolkningen och ordna en folkomröstning i Georgien av samma slag som ententen gjort eller skulle göra i Schlesien, Östra Galizien, Litauen, Armenien osv. Det behöver inte påpeka att resultatet av en sådan folkomröstning skulle vara avgjort på förhand för dem som anser det nödvändigt att ställa till med en demokratisk travesti på folkets vilja. Georgiens arbetande massor har för länge sedan sagt sitt hjärtas mening – först genom en serie oavbrutna revolter mot mensjevnikerna, sedan i val till städernas och landsortens sovjeter och nu till de arbetande massornas allgeorgiska sovjetkongress. Detta är det mest korrekta och sanna uttrycket för de georgiska arbetarmassornas politiska erfarenheter, stämningar och önsknings.

Vi behöver Röda armén så länge sovjetrepublikens existens är hotad, och fram tills dess världens arbetare har störtat de rovgiriga imperialisternas och skapat verkliga garantier för ett fredligt och broderligt samarbete mellan alla folk. Vi – de georgiska arbetarna och bönderna – ser tillsammans med arbetarna och bönderna i alla sovjetrepubliker och tillsammans med Röda armén ivrigt fram mot den dag då imperialismens slutliga nederlag kommer att låta oss demobilisera Röda armén och låta våra bröder återvända till sina fredliga arbeten på fälten och i verkstäderna.

Arbetande män och kvinnor, bönder, arbetare i Europa och hela världen! Tro inte på lögnerna och förtälet från våra – och även era – fiender. Lyssna på era bröders röster, arbetarna och bönderna i Georgien. Röda armén är inte en utländsk förtryckares redskap, utan vårt eget instrument i kampen för de arbetandes befrielse. De regementen som den består av omfattar representanter från alla folk i den stora sovjetiska federationen som besjålas av brödraskapets och solidaritetens anda. Röda armén känner inte till några nationella åtskillnader, eller nationell kamp. Den försvarar alla arbetares intressen i alla länder lika mycket. Med sin lögnkampanj, som betalas med pengar som de stal från folket, försöker de bankrutta mensjevnikerna och ententens agenter – herrar Jordania, Tsereteli, Tjcheidze – skapa gynnsamma förutsättningar för nya militära interventioner från utländska imperialister i Transkaukasus. Jordania vädjar samtidigt till imperialismens högsta råd och den gula socialdemokratiska internationalen. För vår del uppmanar vi Europas och hela världens arbetande massor att på alla möjliga sätt göra revolutionärt motstånd mot de nya försöken från imperialisterna och deras lakejer av alla de slag.

Avancerade arbetare! Berätta för arbetarna i hela världen, att makten för första gången i Georgiens historia tillhör arbetarna och bönderna. Denna makt håller vi fast vid och vi kapitulerar för ingen. Inför alla arbetare och bönder i världen deklarerar vi att mensjevikerna under tre och ett halvt års styre inte gjorde någonting för de georgiska arbetarna. Inte heller har de georgiska bönderna fått den jord som mensjevikerna lovade dem. Mensjevikerna kunde under hela den tid de satt vid makten inte återställa yttre eller inre fred i landet. På grund av sin politik blev de fiender med inte bara Sovjetryssland utan även de angränsande republikerna. Och – värst av allt – de försämrade kraftigt relationerna mellan de olika nationaliteterna i sitt eget land. Många av de blodiga konflikterna i Georgien berodde på deras nationalistiska och chauvinistiska politik.

Sovjetmakten har tvärtom redan under en mycket kort tid löst de viktigaste frågorna. Bönderna har redan fått jorden, det förekommer inte längre utsugning inom jordbruket, nationell fred har återupprättats mellan alla nationaliteter, och fredliga broderliga relationer har etablerats med de sovjetiska och icke-sovjetiska stater som omger Georgien. Under det år som sovjeterna haft makten i Georgien har yttre fred och lugn inom landet inte störts under ett enda ögonblick.

Vi önskar leva i fred och broderligt samarbete med alla folk. Vi håller på att återuppbygga vårt ekonomiska liv som förstördes genom långa år av imperialistiskt krig, och förkunnar utan tvekan att vi snart ska segra på den ekonomiska fronten precis som vi redan segrat på inbördeskrigets fronter.

Intelligenta och ärliga soldater och sjömän i alla länder. Berätta och förklara för era bröder att vägen mot restaurering av det borgerliga Georgien inte kan göras på annat sätt än över de georgiska arbetarnas och böndernas döda kroppar. Vi ska resa oss som en man med ropet ”Frihet eller döden” mot alla försök att återupprätta det miserabla och förhatliga mensjevikiska pseudodemokratiska styret. Vår allians med det sovjetiska Armenien, det sovjetiska Azerbajdzjan och hela den Ryska socialistiska federativa sovjetrepubliken har stärkts och ska aldrig rubbas.

Arbetare, män och kvinnor och arbetande bönder i hela Europa och alla andra länder! Vi skickar denna broderliga appell till er och vänder oss till de arbetande massornas känslor av solidaritet och broderlig enighet i alla länder.

Länge leve Sovjetmakten! Länge leve den proletära världsrevolutionen!

Kongressens presidium: Macharadze, Mdivani, Dumbaze, Orakhelashvili, Toroshelidze, Gegechkori, Todria, Gagloev, Lakoba, Blonti, Okuashvili, Papiashvili, Varvara, Ohudzhava, Mamulin, Sturua, Khimshiashvili, Varamishvili, Nazaretian.

Tbilisi, 26 februari, 1922